

310399

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ ఏప్రిల్ 12 వ తేది బుధవారము

No. 10.

సంపుటము ౯

దుండుభినామ సంవత్సరము, చైత్ర మాస బహుళ ప్రథమం.

సంచిక ౧౦

విక్రయమునకు సిద్ధముగా నున్నది.

ఆచార్య సూక్తిముక్తావళి

(1)

మెలరూ 3-8-0

తపాలా ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

రాయల్ 8 పేజీలైజు స్టేజు కాగితము చక్కని అచ్చు మేలైన కాలికోబైండు.

కొన్ని ప్రతులే వున్నవి. శీఘ్రములో వ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును.

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రణాలయము, మదరాసు.

R. Venkateshwar and Co. Publishers, Loane Square, Madras.

కావలెను

మాదివ్యోషధములను అమ్ముటకు ఏజెంట్లు.

- (1) శుక్ల మేహనివారణ మూత్రం. (3) ధాతువృద్ధిలేహ్యం.
- (2) మూసానివారణ మూత్రం. (4) అగ్నికుమార మూత్రం

3473

M. V. R. RAMACHANDRA ROW,
Market Tank, COCONADA.

"తెలుగు సంక్షిప్తలేఖనము."

మీరు ఇల్లుకదలకనే తెలుగు పార్థుహండు నేర్చుకొని భాషాసేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. వివరములు క్రింది చిరునామాకు కార్డు వ్రాయండి!

(13) ఇన్ ఫర్మేషన్ బ్యూరో, కాకినాడ.

అహమదాబాదు

సభలు

36 వ దేశీయ మహాజనసభ

ప్రతి 1-కి రు 0-4-0 (3541)

వర్తకులకు 100-కి 25-వో. కమిషనియ్యబడును ములుగు-వెంకటరమణయ్య, సర్కిలుపేట, బందరు.

తొట్టిస్నానము చేయు తొట్టు

సుప్రసిద్ధ (కుహిని) వైద్యకాస్త్రజ్ఞులయిన పి. యస్.

రావుగారివల్ల కనిపెట్ట బడినందుచేత టేబులెక్కుతో చేయ

బడి స్నానమునకు మిక్కిలి సుఖముగాయుండును. 30 గాలనులవరకు పట్టును. నలయువారు అగ్రరు తో గు 1.0-0 అద్వాన్సు పంపుతూ పోస్టాఫీసు

రయలు ప్రేమను నివరముగా వ్రాయవలెను. తొట్టి 1 కి ఖరీదు గు 5-0-0 లు మాత్రమే వి. పి. రయలు ఖర్చులువేరే.

న్యదేశీ స్టోర్సు, 82 వైసాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

వెలియక. For Sale Overland. శ్రేష్ఠ మైనపురు.

మోటారుకారు, మాడెల్. ౧౦. American Car

స్టీరుట మోటరుగా నడచుట వంటిది. ఇప్పుడు ప్రస్తుతం దొరకనటు వంటిన్ని, సదుపయోగముకాదు, మాడెల్ 90 కిక్ లాండు యాక్రింద అడ్డెసు వారివద్ద విక్రయమునకు వున్నది.

లయువారు యాక్రింద అడ్డెసు వారికి వ్రాసి విచారించుకోవలెను. బుద్ధినారాయణ సూర్యనారాయణ,

(17) గుంటూరు ఫరంవారు, గుంటూరు.

బహుమానము

వైద్య విద్య

అయురారోగ్యైశ్వర్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును.

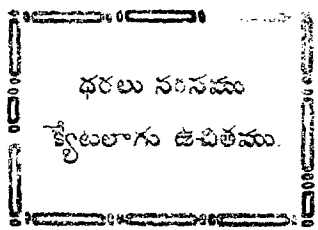
రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,

(8198)

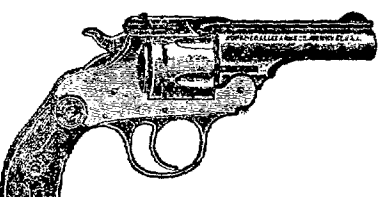
27, చీబాబాదురోడ్డు, మదరాసు.

రెండు పెంబరు.

ధరలు సంసము
క్యేటలాగు జీచితము.

మొత్తము ౧౮౬౩ సం

కాగితం-పేజీ, 3౪, ౩౬ అంశములతో దొరకును. విన్నవి. తెలుగు పెట్టుకోగలిగినవి కూడ దొరుకును. గా.క. పి. రామానుజం శెట్టి అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

పెన్నిట్లు!

మన దేశములో చేసిన పెన్నిట్లు!!

పెట్టుబడి, సామానులు, పనివేతలు సమస్తము మనదేశములోనివే.

"దేశములోని ప్రజలు బ్రతికి సుఖించవలెనంటే దేశములోచేసిన వస్తువులు కొనండి"

మా కాపీ పెన్నలు దేనికిని తీసిపోదు.

(3462)

ఒకరూపాయి పంపిన అన్నిరకములు గల సమూహకట్ట పంపబడును.

ఏజెంట్లు: పి. యస్. శర్మ కంపెనీ, బంగ్లాలు. (నెల్లూరు, గుంటూరు, కృష్ణా, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంజామజిల్లాలకు)

వ్యాపారధరలకు వ్రాయండి. మదరాసు పెన్నిట్లు ప్యాక్టరీ, నావర్యమపేట పోస్టు, మదరాసు.

అమృతాంజనము

దంతచూర్ణము

తలనెప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కి నది.

ఇతర ఏవిధమైన నెప్పులను కూడ

మా అమృతాంజనము వాడినంత

వెల పబ్బి 1-కి 0-2-0. వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకం.

ఈ ధంతచూర్ణముతో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్లనుండి

రక్తము ప్రవించుటంమును. నోట దుర్బంధములేక యుండును.

అశేకులవల్ల ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది.

పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.

అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు.

మాత్రమున నయమగును. వెల 0-10-0 అణాలు.

అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు బొంబాయి.

ఓటో మోహిని

28333

మీరు బయటపోయి వచ్చినతరువాత చాలా బడలికయుండు సమయములో నైనను మెండిండ్లు విందులు యములలో నైనను ఈ ఆత్మరుణ యువయోగించిన మంచి రోజుపున్నముల వాడనను యిచ్చి మనముకు ఆ యిం - సమయమునకు కాంతి నిచ్చును.

రోబినియా తైలము

వేపనికాయలలో ఉపయోగించుతూ వచ్చిన శీత్రములకు చలువయు సౌందర్యమును యిచ్చును. అనేక శ్రీలు ఉపయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతివటుంబజులలోను ఆవశ్యకము.

ఎల్లచోట్లను విక్రయించుచున్నది. ఓటోమోహిని ధర బుడ్డి 1-కిరూపా 2, 1, 0-12-0, 0-3

రోబినియా తైలముధర బుడ్డి 1-కి రూపా 1-0-0

Shyam & Co, 6, Bander st, Madras. పి.యూం కంపెనీ, 6 బందరు వీధి, మదరాసు

ERASMIC

ఎరాస్మిక్ సువాసన సబ్బు

ఈ సబ్బు మంచుమట్టలకు దుఃఖములను పోగొట్టి, సుఖముల నిచ్చును. చూచుట కందముగ నుండునట్లు సువాసన అసమానమైనది.

దీనినివాడు వారి సుఖము విశేషము.

ఇట్టి సబ్బులను జూచి మోసపోకండి.

అన్ని స్థలములలో విక్రయించబడును.

(3398) భారతీయులదే.

స్వప్రసిద్ధులైన ఋషులచే కనిపెట్టబడినది.

అన్ని వయసులలోను వాడుటకు తగిన బలవర్ధక ఔషధము. నరములకు బలమును, మనస్సుకు వికాసమును కలిగించును. చిత్తచాంచల్యమును మఱియు పోగొట్టి, ఆశుత జ్ఞాపకశక్తి నిచ్చును. మిగిలి గుణము నిచ్చును.

దీనిని అన్ని దీర్ఘవ్యాధులకును బలహీనమునకు వాడవచ్చును. అతీర్థికూడ ఇది మంచుగుణమిచ్చును. బుడ్డి 1-కి ధర 1-8-0, 12 బుడ్డు 16-8-0. వర్తకులకు ప్రత్యేకపు టోకు ధరలు గలవు.

The Hindu Medicine.

10, Harrison Road, P. Box No. 841, Calcutta.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జగ్గనీ గారడీ, యోగదృష్టి హస్తలాఘవము, ఇంద్రజాల ఇంద్రజాలము మంత్రకాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చిట్టచేత తమాసాలు విచిత్ర వివేచనవిద్యలు గలవు. ఇంతే గాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తిన గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యున్నతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల రూ 4-0-0 లు. 2113-4888) పి. ఆర్. జనార్దనరావు, ఒంగోలు, గుంటూరు జిల్లా.

తెలకుప్పలకు పూచీయెన

ఔషధము

చర్మముపైన యుండు తెలకుప్పలు వైపుత వలన కి దీనిములలో మాయమై పోవును. ఈయోగము ఒకమహాత్మునిచే శ్రేష్ఠమైన మూలికలచే తయారు చేయబడినది. మచ్చలు మాసిపోని ఎడల యిచ్చిన ధరకంటె రెండింతలు వైకము వాపనియ్యబడును. బుడ్డి 1-కి ధర పి. పి. తో సహా రూ 3 లు.

శ్రీరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను

(34 0) The Aryan Nuisery. P O Kamtan Darbhanga.

మలయచందనము

గనేరియా అను సెకోగమునకు మౌళము

పథ్యము లేదు. పిచికారీతో పని లేదు. ఎటువు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల సెకోగమును మూడు భూటలలో మాన్యును. శ్రీలకును ముగ్గులకు కూడ ఇది రాజౌషధము. (1251) డబ్బీ 1 కి వెల 2-4-0

గంధర్వ సార్వసీ, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

జూబులు

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

ప్రస్తుతము ద్రవ్యవసతి సరిగా లేనందున జీతముమీద పని చేయు కొందరు ప్రజారకులను నిలుపుదలచేయవలసినదని. కాంగ్రెసుకార్యకర్తల చందాలుగాని ఇతరవసూలుగాని చేయుటకును కార్యము నిర్వహించుకొనుటకును, కొత్తవిన్నికలు జరుగునరకు, శ్రీయత దిక్కిరంగయ్య శెట్టిగారు, తాత్కాలిక కార్యదర్శిగా నియమింపబడియున్నాడు.

కొ. పార్థసారథి అయ్యంగారు,

జిల్లాకార్యదర్శి.

గుంటూరులో పోలీసు బెడరింపులు.

(9-4-22) సాయంత్రము ఇద్దరు పోలీసు భటులు గుంటూరులో దుకాణములవద్దకువచ్చి, ఈ వెల 13, 14 వ తేదీ లలో దుకాణములు మూయకూడదనియు, అట్లు మాసికపో ఒక్కొక్క దుకాణాదారునకు యెబది మొదలు రెండు వందల రూపాయలవరకు ప్రభుత్వమువారు జరిమానా విధించెదరనియు చెప్పి, ప్రతి దుకాణాదారునియొక్కయు ఆయన తండ్రియొక్కయు పేర్లు వ్రాసికొని వెళ్ళినట్లు తెలియుచున్నది. శేషలెలో కూడ పోలీసుభటు లిదేవిధముగ దుకాణాదారులను బెడరించి నట్లు, ఈ ఉదయము శేషలెకుంచి గుంటూరుకువచ్చిన యొక పేషియరునవల తెలిసినది. తీనిని బట్టిమాడ ప్రభుత్వమువారిక గుంటూరు పట్టణమందేగాక, గుంటూరు జిల్లాలో అంతటను హరితాశము జరుగుతుండెనట్లు చేయవలెనని ప్రయత్నములో నున్నట్లు కనుపడుచున్నది.

ఇంతవరకు దుకాణాదారులను పోలీసువారు నోటిమాట లతో బెడరించుటయేగాని, దుకాణము మూయకూడదని ఏ దుకాణాదారుమీదను, నోటిమాట జారీచేసియుండలేదు. దుకాణ ములు మూయకూడదని పెప్పటకు ప్రభుత్వమువారికి అధికార ము లేకపోవుటవలన, నోటి మాటలు జారీచేయకపోయినను, ఇంకొక మిషమీద దుకాణములు మాసినవారికి దుష్కరముగు ప్యూనిటివ్ పన్ను విధించెదరేమోనని వర్తకులలో కొంద రభిప్రాయపడుదున్నారు. అయినను పోలీసువారి బెడరింపులకు వెరచి, కర్తవ్యమును మానుట యుచితము కాదు నాగజులపని చెప్పకొను ఈ ప్రభుత్వమువారు జరియక వాతాబాగులో కానించిన ఘోరపాత్యలకు బలియైన, నిరపరాధులగు స్త్రీహిందూ మహమ్మదీయులను స్మరింపుచు, ప్రాపంచిక వ్యవహారములను మాని యా బ్రాధ్ధినిమును, యాభుణ్ణినిమును, తిర్వణముం దీను హరిజనములందును గడపుటకు కూడ భారతీయులకు స్వతంత్రము తేదా?

జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము } గుల్లపల్లి రామకృష్ణయ్య
గుంటూరు 10-4-22 } కార్యదర్శి.

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహ

రావుగారిచే రచింపబడినది

గ్రంథములు— నాటకములు

నర్మదాపురుకుత్సయము	0-12-0
రాధాకృష్ణనాటకము	0- 8-0
కోకిల	0-12-0
విప్రనారాయణ	0-12-0
వనవాసరాఘవము	0-12-0
విజయరాఘవము	1- 0-0
కళ్యాణరాఘవము	0- 8-0
బుద్ధబాధసుధ	1- 0-0
వృద్ధవివాహము ప్రహసనము	0- 8-0
హాస్యవల్లరి	0-12-0

(అచ్చులో నున్నవి)

సాక్షి 1 వ వాల్యూము, 2 వ వాల్యూము, మూడవవాల్యూము. [3513]

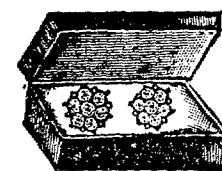
పూర్ణిమముడిక— నాటకములు

వలయువారు, పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహరావు పంతులు గారు, పిఠాపురం. అని వ్రాయవలెను.

భట్టి విక్రమాదిత్యునికథలు

24 నిండుపేజీల పటములు. 486 పేజీలు నిండు క్యాలి కోలైండు, అ బాలగోపాలము చదువరిగిన శైలి. రసవంతమును చమత్కారమును అయిన కథ లెన్నియోగలవు ధని 2-4-0 వి. పి. ఖర్చు 5 అణాలు.

ఎలక్ట్రోబంగారుగిల్లు ఆభరణములు

ఇమిటేషన్, డైమెండు ప్రకాశ వంతముగు రత్న మాపుకు 500 రూ మతింప జరిగినవి. బహునాణ్యమైనవి. ధరలు కావచ్చు. 7 తెల్లగాళ్ల కమ్మలు పెద్దపైజా 2-12-0 ఇదేమాదిరి చిన్న పైజా 2-8-0 150 గజలు కట్టిన మేలరకపు శిష్టివిగ్రహము కలిగిన వడ్డ్యాణము 3-0-0 ప్రెంచి 1/2 కాసులదండ రు 6-0-0 ప్రెంచి 1/2 కాసులదండ రు 5-0-0 3 పేట గడియారం గొలుసు 3-0-0 వి. పి. కర్పులు ప్రత్యేకము. వలయువారు ఈ ఆద్రుతుకు వ్రాసిన కేటలాగు పంపబడును.

కె. నాదముని అందు సన్ను,

(2792) 164 వై నాబజారుకోడ్డు, నుదరాను

మహాత్మాగాంధీ వెండిపతకములు

త్వరపడుడు

త్వరపడుడు

అమృతమునకు తయారుగా నున్నవి. అప్పటిమైన వెండితో చేయబడిన పతకములు తయారుగా నున్నవి. ఒక ప్రక్కన మహాత్మా గాంధీగారి ప్రతిమయు మరొక ప్రక్కన చరక లేక లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలక గారి ప్రతిమయు గలదు. బహు అదముగా నుండును.

1-కి ధర రు. 1, 12-కి రు. 11-4-0 144-కి రు. 132.

పోస్టభర్తులు ప్రత్యేకము

అన్ని తెగలవారికి కావలసిన బంగారు వెండిగలు మా కద్ద సిద్ధముగా నున్నవి.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి

అందు కంపెని, నగలవర్తకులు

వై నాబజారుకోడ్డు, మద్రాసు.

POLINES

18 సంవత్సరముల నుండి చాలప్రసిద్ధి జేరినది.

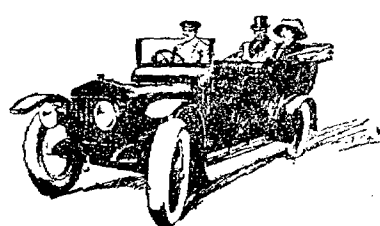
ఈ ఔషధము గ కేరియా మొదలగు అన్ని విధములైన సెకోగములకు గ్యారంటీగా చెప్పబడినది. ఇది ముగ్ధపరిష్కృత వనమూలికలచేత మాత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక మోతాదు సేవించిన ఉపశమనము ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో వ్యాధిని ఆపును. అయిదు రోజులలో వ్యాధిని నిర్మూలము చేయును. ఇంతకు మించి వ్రాయబనిలేదు. ఒక సీసామందు తెప్పించుకొని సేవించినపిదప రోగులకే అనుభవముమీద గుణమును తెలియగలదు. పోస్టుచార్జీతో సహా బుడ్డి 1 కి రు 3-7-0 రెండింటికీ రు 6-10-0 మూడింటికీ రు 9-12-0 మాత్రమే.

[8453] ఈ త్రైకములు యింగ్లీషులో వ్రాయుట యుచితము

D. polines & Co.

Chemists, No. 5 Harimohan Roy Lane Calcutta

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల

ఈపాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయల కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికెట్టు గవర్నమెంటు లైసెన్సు పొందగలరు. బస దొరకును. భోజనమునకు నెల 1-కి రు 16 లు చొప్పున చెల్లించవలెను. (11)

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.

Post Box No. 1004, Kilpauk, Madras

రాటము

1922 ఫిబ్రవరి 15 వ తేదీన గాంధీజీగారు బాగ్దాద్ లోనుండి 36 దానియలు సామిల్లను గాంధీ రాట్టమును గూర్చి ఒక లేఖను వ్రాసిరి. ఆ లేఖనున్న 36 దానియలుగా ప్రత్యుత్తరమునున్న యీ కేంద్ర ప్రచురించుచున్నాము.

అయ్యో, మీరు వాలోవోగంటపేరు ముచ్చటించవలె ననియున్నదని హాడ్డిగారు నాకు వ్రాయుచున్నారు. నేను ముందుగా వ్రాయవలెనని గూడ నూచించుచున్నాను. అట్లే చేయుటకు చాల సంతోషముగ నున్నది. నాకాగ్యవిధానములలో రాట్టమును గూర్చి తప్ప మరియొకవిషయమును గూర్చి దెల్పి మీకాలమును వృథాపుట్టిన నేమనేయుపయోగింపగలరాట్టమును (విప్లవబోయి) మిగుల కాశ్యకలాభకారి యని నానమ్మకము. రాట్టము లక్షలకొలది భాగతగ్రహములలో ననుభవించుచున్న దరిద్రమును కొలించుచును, జ్ఞానము రాకుండజేయుననియు నేను గాంధీజీగారును బలవంతమున బలవంతమున ప్రబల భాగములు గలవు.

మీరు దాక్టరు పి. సి. కే. గారి జరిగియే ముందుకు అయితే ఆయనకుగూడ రాట్టముపై సాదరభావము గుఱివైన మీరు తెలియక పోవచ్చును. భారతదేశము ప్రస్తుతార్థప్రకారము పరిమాణిద్వారా బడయవనములేదు. భారతదేశము 1900, మైళ్లపొడవు 1500 మైళ్ల వెడల్పుగ 75000 గ్రామములను గల్గియున్నది. ప్రజలకు నేతృత్వమును మరెయింక జీవనాధారములేదు. చాలామంది కడుపునొంద తిననన్నము లేకుండ నున్నారు. వేళవంతయును దిరిగి, లక్షలకొలది ప్రజలతో గలసి మాట్లాడియుండినవాడ నగుటచే, యెవ రెన్ని తేదీన తెప్పినను దేశములో దరిద్రము పెరుగుచున్నదని నిశ్చయముగ తెప్పి తీరవలయును. లక్షల కొలదిజనము సంవత్సరమునకు 4 మాసములు ఏమియును పోలేక సోచునలె యందురునుటకు సందేహములేదు. వ్యవసాయములో మార్పులేమియును అనవసరములేదు. భారతదేశములో వ్యవసాయదారులకు మరియొక పరిశ్రమ యివ్వవలయును. రాట్టమును ప్రవేశ పెట్టుట స్వాభావికముగ నుండును. చేమగ్గ మటులగాదు. దానిని ప్రతియింటను ప్రవేశ పెట్టుటకు నీలులేదు. రాట్టము నటులజేయవచ్చును. అది ఒక శతాబ్దము క్రింద నటులనే ప్రతియింటను జలయంతం చేయవలెను. దానిని దబ్బుతేక యిండ్లలోనుండి తీసివేయలేదు. బలవంతముగ తీసివేయబడెనని నిజమైన రికార్డులవలన నిరూపింపవచ్చును. కావున రాట్టమును పునః ప్రతిస్థాపనము జేయుటవలన భారతదేశములోని ఆర్థికసమస్య ఒక్కదెప్పిన పరిష్కారముగను. మీరు భారతదేశమును ప్రేమించుచు, నాదేశమును ఆర్థిక నైతికాభ్యుదయమును మీరు కోరెదరనియు నాకు దెలియును మీరు మంచి పలుకుబడి గూడ కలదని నాకు దెలియును. దానిని యీ రాట్టము విషయమై వినియోగించుచును నాకోరిక. సహకార సంఘముల జనుప్రభుత్వ ప్రవేశ పెట్టి పనిజేయుచుటకు ఆజీమిగుల బలము నిచ్చును. లక్షల కొలది ప్రజల సహకారభావముతో నుంపది ఆపని జయప్రదముగా నేరను, నేల కొలది స్త్రీలు నైచ్య మగుజీవనమునొంది వైద్యులగుటకు మార్గము సేర్పడి పనిజేయు యిండుటచే రాట్టము ఆర్థికలాభమును జేహుత్వము గాక నైతికలాభమును జేహుత్వ పరికరమైనది.

యంత్రములను గూర్చి నావిచిత్రాభిప్రాయములు మీరు యేమైన వినియుంటిరని అనూయభావమున కెడమీయ రని తలంచెదను. భారతదేశములో మరి యేపరిశ్రమగూని యంత్రముల ద్వారా వృద్ధిచుగుటకు నే నాటకపరుపను. అయితే భారతదేశముకు ఇతరవాట్ల కంటే జీవనీటిగాని యాదేశములతోనే మిల్లులలో తయారుజేసినట్టిగాని బట్టలను సన్నజేయుటకు ఆర్థికముగ కోల గొప్పతప్పని మాత్రము నేను జెప్పెదను. ఇది చాకగా ఇంటివద్ద తయారుచేసికొనికొని కొట్టెను యిండియాలోని ముఖ్యమైన కేటర్లలో దెట్టబడిన రొట్టెలు గొల్లపూసముల నుండి దెప్పించుకొని యిండియాలోని పొయ్యిని త్రవ్వినేసికొనుట వలె నుండును.

ఇట్లు, తమవిధేయుడు,
మో. క. గాంధీ

ii

వారికోహిల్, బొటర్,
ఎస్సెట్స్, 8 మార్చి 1922.

ప్రియులైన గాంధీగారు,
మీరును నాకును స్నేహితుడైన హాడ్డిగారి దయవలన మీరు ఫిబ్రవరి 15వ తేదీ వ్రాసిన లేఖ నాకిప్పుడే అందినది. అంతలకు నాకు చాలాసంతోషముగ నున్నది నేనిది తీర్చిదిద్దముకేయించుకొని యథాస్థితికి వచ్చుచుండుటచేతను యింకను లేచి తిరుగుచుండక పోవుటచేతను, మీరన్నవంటి వచ్చినలేఖకు ప్రత్యుత్తరము పంపుటగ గొప్పది వ్రాయుచుండుటకు తమింపజేసెదను. ముత్యపుడైన ఆటలు వ్రాసెదను.

మీరు చరితమునుగూర్చి వ్రాసిన సంగతులను గూర్చి నేని లోకల నాకు భారతదేశమునందలి గ్రామములలోని జీవితమును స్వయముగ దెలిసినవాడ నగుటచే నేను తెప్పనదియేమనగా, యిప్పుడున్న భవముతో బాగుగపనిజేసెయెడల రాట్టమే గాక, చేమగ్గముకూడ అవివేక క్రితీ తో బాగుగ పని జేయగలదనియే. ఏలననగా వ్యవసాయము పని లేని నాలుగుమాసముల పనిజేయుటవలన నేమియును భవ్యముగా నేరదు. ప్రతిభిరీతులైన దారము దియుటకుగాని, గుడ్డ నేయుటకుగాని భిచ్చమియునందదు. చాలా చాకగనుండును.

ఫ్యాక్టరీ పద్ధతిలోని అపములను మీరు చెప్పవారి నం గీకరించెదను. ఒక పరిశ్రమయొక్క విలువను నిద్రపోత్ర భాగముల కిచ్చుటాభములబట్టిగాక, ఆందులన, దేశోత్పలకు గల్గులాభమును అందుపనిజేయు ప్రజల ఉత్సాహాతికాయమును బాడవలయును. కొన్ని అజాలము మాత్రము కొనుచునాకి తాభముండెనుగొడ్డ ప్రయోమవలయును. అయితే అందువలన బొంబాయి దుకాణములపై జీవించెడి స్త్రీలు, పురుషులు, పిల్లలు జీవనము జేయకుండుటకును. భారతదేశములో నేను గోరునది మీరును గోరుచున్నారు. నేను గోరునది, కుచ్చనసంబంధమైనదిగాక చక్కని ఆకాగ్యకరముగ జీవనము నిమిత్తమై స్వరాష్ట్రమై యున్నది. భవక క్రితి నాకరులుగాక యజమాంకులగు 82 కొట్ల ప్రజలు భూమిగూడ గొప్పకాతి యనంబడును. ఈ స్వరాష్ట్రమును కొలది వత్సములలో బడయవచ్చును ఇంటిలకు మార్గము విప్లవము గాక తరిగింపుల పొలముల తెచ్చునజేయుటయే యున్నది. ఆర్థికవిషయము చాల తెద్దది. దాని విషయమై యిప్పుడు వ్రాయుటలకు కొలకొనాలతో వ్రాసెదను.

ఈలోపల మీరు ప్రభుత్వముపై మిగుల కాశ్యమును వహించునని తలంచెదను. నామట్టుకు నేనే ప్రభుత్వమును చాలతి ప్రముఖ విమర్శించియుంటిని. ఇంకను మరల సంకీకసారిచేయ తలంచుచున్నాను ఏలనగా ఉప్పువైపును నిబ్బడిజేయుటయు పోస్తీజ నెక్కనజేయుటయు నేను సమర్థింపనాలను. అయితే అంతయు చెప్పిచేసినపిదప, ప్రభుత్వమువారే యిండియాను ఒకటిగాజేసి ఒక జాతిగా నుండుటకు సాధ్యపరచిరి. ప్రాతప్రభుత్వమును నాకనముజేయు దైవతమువలెగాక, నాతనవిధానమును నిర్మించు కర్తగ నిన్ను నే దలంచెదను. నే జేయుట సహాయ మేమియును లేదు. అయినను నాతనభారత నిర్మాణమునకు నేమైన సహాయము జేయుకొనిన నాకు చాల సంతోషముగ నుండును.

ఇట్లు,
విశయవిధేయుడు,
పి. యం. హామ్మిల్స్
(యంగుయిండియా)

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా జాతీయ సభము
ది 30-3-22 31-3-22 1-4-22 వ తేదీలను వట్టపాలెములో సమావేశమున నాతన పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా జాతీయసభమువారు కాంచిన ముఖ్యతీర్మానములు.

హాజరు-84 గురు సభ్యులు.

1. రావోపు సంవత్సరమునకు 15 గురు కాగ్యనిర్వాహకులను వారినుండి శ్రీయుతి వెనుమత్స్ బాపిరాజుగారు వోడవరం శ్రీయుతి దండు నానాయకరాజు, యశ్రమిల్లి మంగయ్యగారు సంయుక్త కార్యదర్శులుగాను ఎన్నుకొనబడిరి.

2. తిలము జాతీయ విద్యాలయమువారికి రాష్ట్రీయసంఘమువారి నూతన ప్రకారము యవ్వతలకిన రు 5001 లుగూర్చిన సాతకలాధికారులకు యిచ్చుటకున్న యీ మొత్తమును ఆపాతకలలో భిక్షు పరిశ్రమాభివృద్ధి నిమిత్తం వినియోగించుటకున్న తీర్మానించడమయినది.

3. కాంగ్రెసు సంబంధమైన యెట్టిమహాజనసభలు జరిగిన ఆయాసభల యాహ్వాన సంఘములవారు రొక్కరూపకముగా

గాని యితర రూపకముగాగాని చేసిన మహాహ్వాన గురించిన సమయమున జను భిక్షుసభలు పూర్తియైన తల దినములలోగా జిల్లాజాతీయ సంఘమువారికి పంపుటకుగాను తీర్మానించడమయినది.

4. ఈ జిల్లాలోని తాలూకా సంఘములన్నియు, అయితే తాలూకాలలోని ప్రతిపార్టీకును ఒక్కొక్క ప్రచారకుని వెంటనే చేసినముమీద నియమించుటకును యిందుకుగాను అన సమైక్యము ద్రవ్యసహాయమును యీ జిల్లాజాతీయ సంఘమువారి చేయుచుండుటకును తీర్మానించడమయినది.

5. జిల్లా జాతీయ సంఘమునకు ఒక మాన్యుల్ లాంఛనున్న, అందులకు వలయు శిల్పమును తేప్పించుటకు రు 500 లకు పించని మొత్తమును భిక్షుపెట్టుటకున్న తీర్మానించడమయినది.

యేలూరు, 4-4-22 (సం) దండు నారాయణరాజు.

గుడివాడ ఫిర్యా ఎన్నికలు

1922 సం ఏప్రిల్ నెల 15 తేదీ గుడివాడ ఫిర్యా గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులసభ గుడివాడ యందు "నేపా శ్రమమునకు" ఎదురుగానున్న గాంధీచౌకుయందు 1922-1923 సంవత్సరమునకు వైసిర్లా తరపున జిల్లా సంఘసభ్యుల వెన్ను కొనుటకు సభ్యులగునగా వైసిర్లా గ్రామముల కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు యీవచ్చు తిత్సభకు రా ప్రార్థన.

గుడివాడ } కా. పశ్చిమ గోదావరి కార్యదర్శి

"మురుకాడు గ్రామ పంచాయితీకోర్టు తీర్పు"

వికాఖపట్టణము జిల్లాలో చేరిన స్వాసిధి తాలూకాలో వున్న మురుకాడు గ్రామంలో నెలకొల్పిన గ్రామ పంచాయితీ కోర్టుయొక్క బలము, దాని కార్యనిర్వాహణదక్షత వెల్లడియైనది. 25-3-22 వ తేదీని యాజమాన్యం రెండు కేసులు కాఖల అయినవి. కేసులన్నవిగానూ క్రిమినలు. మురుకాడు దరి కట్టుబోయి అను గ్రామములకు. రెక్కానులకు ఒకరైతు ఈ యూరియందు భూమి యందుకుటచే పొలముకాత్త కత్తెలకు కిరమ రాత్రింజలు పోవుచుండెడివాడు. ఇంత నైపునలైతు పొలమునకు సమీపమునవున్న మురుకాడు గ్రామ రైతు తా|| తాటి మొక్కలు నై ఆసామియొక్క పశువులు మేయగా పనుల కాపరులు ఆసాటి సాయంకాలము (డిన్నువారు) తన్నుకొన్నాడు. మురుకాడు గ్రామ వాచనముడైన ఆపాలము ఆఖికారి పంచాయితీద్వారా వద్దకు వచ్చి తన పశువుల కాపరికి తెబ్బులు తగిలినదని, చేసిన అన్వయము మొక్కలు పాడై పోవుటకురంది చెప్పినాడు. అంతట పంచాయితీలు వుదయమున విచారించెదమని ఆసామిని తిరిగి విచారించి దొర్ల న్యమును చేయవద్దకి తెప్పింపిరి. అంటే నాడెలూరకొనక రాత్రిభాగమున వైపుత ఆసామిని తన వూరు భాజనాద్దమై పోవునపుడు యీకొడు పుటంబముగా ఒక్క జారి కాచి వాళ్లను కల్లలతో కొట్టిన, ముక్కులపై దెబ్బలు తగిలి కత్తులు ప్రవహించినది. అంత సాక్ష్యముతో దెబ్బలు కనబడుచున్నప్పటికి మేజిస్ట్రేటు కోర్టుకు జో మాత్రము కోర్టులో ఫిర్యాదు దాఖలుజేయగా అది పంచాయితీద్వారా అంతా 31-3-22 వ తేదీని తిన్నచెప్పటలో మురుకాడు గ్రామ ముఖ్యులు ఫిర్యాదీలకు పరిహారముగ వారిలో కడు వృద్ధుడైనవానికి దెబ్బ బలముగా దళులుచేరిన సేవకాడ అలచేతన వానికి ఒక హారముకింద రూ 4-0-0 న్ను జరిమానాకింద రూ 8-0-0 న్ను వెరకి రూ 12-0-0 లు జానిపై తీర్పుచెప్పగ, వాడు దండి నాశిత నహారంగంబుభాతి మండిపడి తాను వైతిత్వకు బద్ధుడ గాననియు తాను ఎంతమాత్రము తిల్లి గత్తు అయి యివ్వ ననియు ఏమిచేసినతో నూచెననియు ప్రశ్నలులు పల్కి చనియె. వాడు తన జంతువర్తనయొక్క బలము మంచి యిట్లు పట్టుచున్నాడని యెంచి పూరికాండరును ఒకనాటి మధ్యాహ్నము సభచేసి కోర్టువారు గ్రామసభల ముఖ్యులకి కుండ యెట్టుటగాని నిష్పణ యిచ్చుటగాని భాజనమునకు పిల్చుట కాని తదితరమున సంతతులందు కాని వానికి సహాయము గాని సంపర్కముగాని కిలంక జేసుకొనకుండదని గ్రామములతోను, చాకలివాళ్లకు బట్టలు చలువచేయవచ్చని, మంగలివానిని మైరకగ్రులు చేయరానిని, పంచములను కట్టించేయరాదని తీర్మానించి అటులు గ్రామంకట్టు అవలంబింపగా మరి ఒక గోజులలో యావత్తు సామ్యు మామమాటాడక తెచ్చి చెల్లించి రేచు పుచ్చుకొన్నాడు. కాని యీసాటికి పంచాయితీ కోర్టులు వెట్టి తెచ్చిన విషయమున తిన్నపూలను లొంగడ్డియు దరి ప్రార్థించి విరమించుచున్నాను. వై జీమాన మురుకాడు గ్రామ సంఘసభికి చేర్చబడెను.

ఆచంట శ్రీరామయ్య.

కై నవము, తెల్లవారు

ఏనుగ్రీస్తు నేడే తెంచినవారు ఎవరిని పూజింతురా?

(రెవరెండెం. ఆర్. గోపాలయ్యర్)

తిరుమనాపల్లియందు దేవతాత్వమును గావించి కాశ్య
త కాంతిని బొందిన దివ్యపుహితము నవహరించు తన చాం
త్రాత్మక మగుసందేశమున “గ్రీన్లేండు వంచుకొండలం దన్ని
వైభవము బుండినను మానవులమూలము కళంకచార్మకం” డని
బలముచుండెడివాడు. దక్షిణాఫ్రికా నావారమును సంపాదించుటకు
నివాసముల నేర్చుచుకొనిన శ్రేష్ఠములు తమ సామీ
ప్రమునండి అసియాండ వాగులను పారద్రోలవెంచుచున్నారు.
అన్నియొకభ్యుదయద్ర. ఆఫ్రికా మెక్కిన్లె. సి. గా ఆసియా
వాసులకు పట్టణములందు, పల్లెలందు, ప్రత్యేక ప్రదేశముల
నొసగవలెనని అచ్చటి కాసు సభయం దొక తీర్మానము నుప
పాదించుచున్నాడు. నేటాలు మునిసిపల్ బోర్డులందు అసియావా
సులకు ఎన్ని కాధికారము నిరాకరింపబడినది. అసియావాసులను
బాధపెట్టి వారికినను చన్నివిధముల దుర్భరముగ తేలు నను
కట్టిన శ్రేష్ఠములు అసియావాసులను ఏనుగ్రీస్తు నారాధించుచు
క్రైస్తవమతస్థులని అచ్చటించుచును. అసియావాసి యగు
ఏనుగ్రీస్తు భగవానుడు నెడు దక్షిణాఫ్రికాయందే ప్రస్తుతమై
నవో, శ్రేష్ఠములకులన ఆతనితోడిభావముల కేమిగలిగె
ననో, అగతియే అతనికిగూడ పట్టుము కింనుకేయే సందియము
లేదు. క్రైస్తవమతస్థులుగ నుండియూ, ప్రతిఆదివారము తన దివ్య
లక్ష్యముండి “దేవుని జనత్యము, మానవ భ్రాతృత్వము” ను గూ
ర్చిన బోధలను వినుచు. దీయు, ఒక వేళ అసియావా దవానియగు
క్రీస్తునువానియగు భువనస్థు నెత్తి తమదేశముకు వచ్చి నేని,
ఆతనిగూడ ప్రత్యేకించుటకు వారు జను లాడను. పాతవాదమును
జూచిన, దక్షిణాఫ్రికా “తెల్ల” క్రైస్తవులు మోసగాండ్లు,
అసంబద్ధ మగు క్రైస్తవులు. దేవునిజనత్య, మానవభ్రాతృత్వ
సిద్ధాంతములను ఆదివారము సాయంకాలము విడిచివేసినయి
దయమే అసిద్ధాంతముల నాచుకొనబట్టి తూర్పుకరించుట ఈ తెల్ల
వానికి కాశ్యతగు నవకీరిసాపాదించుటకు తోడ్పడుచున్నది
ప్రపంచమంతయు దుష్టితమయమై దురభిమానపూరితమై
యున్నది. మానవుడు దురభిమానపూరితుడు.

స్వదేశ పాద్రీలయెడ అనూయ

తెల్లవారు నల్లవారిని ఆవలగోయు నాటకమును నిల
కించుటకు దక్షిణాఫ్రికాకు బోకనలే! తెంగురూపు సివిలుమిలి
టరీస్తేమను ఊహారస్తామిద తెల్లవాకిని, నల్లవాకిని ప్రాప్త
పైయు క్రైస్తవులు ఉమ్మడి శ్రమకావాలికయొకటి యుండెను.
ఊహారస్తామిద నెవరైన నిష్ఠాను నడిచెడివారు శ్రమకావాలి
కను జూచునో. యూరోపియనులకును, యూరేషియనుల
కును ఒకటియు, భారతక్రైస్తవులు నల్లవారినికాటియు, తెం
గు వేద్యులగు నుండునని కన్పింపకమానవు. (సిగ్గు, సిగ్గు) ఈశ్వ
కానవాటికలు తెందును మిషనరీల యాదరణక్రింద నున్నవి.
క్రూరమగు జాతిభేదమును వారు సహిష్ణుతతో పాటింపుచు తే
వునిజనత్యమును మానవభ్రాతృత్వమును బోధించుచుండు.
ఇంతచేలే! వదరాను బాడిగార్డు తెన్నునందును కిట్టబడదును
ఈభేదము కన్పించుచు శ్రేష్ఠములు కవమానమును గల్గించెడి
ప్రదర్శనములుగ నిలిచియున్నవి. మరణాంతముగూడ తమ
యెముకలు నల్లవాకి యెముకల ప్రక్కననుండుటకు తెల్లవారు
అంగీకరింపరు. శ్రేష్ఠములు కొక విధముగ స్వర్గమును సిగ్గుల
కును అసియావాసులకును మరొక స్వర్గమును లభించు
నని ఏనుగ్రీస్తు ఎన్నడే చెప్పియుండెనా? స్వర్గమునందు గూడ
రంగుభేదములు పాటింపబడెనా? అసియావాసులను దుష్ట
త్విని జూచుటకు దక్షిణాఫ్రికాను సాదృశ్యముగ తీసికొనయం
దుము. సాదృశ్యము ప్రత్యక్షముగ మనయెదుటనే తాండవమాను
చున్నది. భారతదేశమునందలి యింగ్లీషుక్రైస్తవాలయము
లలో భారతక్రైస్తవులను రానితరేగాని రమ్యనివీలయవారు
లేరని మనకు తెలిసినవిషయమేకదా! భారతప్రభుత్వమువారి
పోషణలొని మతబోధకులలో నొక్కడైనను భారతీయుడు
గలదా! చివరకు ఒకయూరేషియన్ బోధకుడైనను గలదా!
తమబిడ్డలను ప్రాప్తపైయు క్రైస్తవాలయములందు క్రైస్తవ
బోధకులు భారతీయులు బాప్టైస్టు చేయుటకు యూరోపియను
మిషనరీ లంగీకరింతురా? “నల్ల” పాద్రీలు తమవివాహములను
నడపుట కెందరు శ్రేష్ఠములు లాడుదురు? పరకుశాకము
నందు కొంతకాలముక్రిందట ఒకయూరోపియను చనిపోయి

రాజకీయ వాతావరణము

మహాత్ముని విధాన మవలంబించుటచేత, మనరాజకీయ
వాతావరణము, ఆయన బంధింపబడినను కాంతియుతమై దార్జ
న్యకావీశ్వమై యున్నదని మనవాళ్ల కొందరు గర్వపడు
చున్నారు. నేను దీనిని నమ్మజాలను. మనకు ఒక సంవత్సర
ములో స్వరాజ్యము రాగలదని గాంధీగారి మాటలను నమ్మ
తుడకు కానరాత్రిమణివిధానమును గూడ నవలంబించుటకు
ఉత్సాహము మనయంతాను పొంగి పొలి తాత్కాలిక
ముగ మనలో కొందరు భనమును వెచ్చించి, కొందరు కాగా
గ్నికావాసు లైరి సంతోషించిరి. మహాత్ముని విధానములో
కొంత ఉత్సాహపూరిత మగు భాగమునుండి మనలను ఆయన
వెనుకకు మరల్చగానే, తక్షణము నిరుత్సాహులమై మన యె
ప్పటి బానిసత్వము మనలను కాగలిచుకొనుటవలన పూర్వపు
గాడిద నెమ్మది తిరిగి మనలను ఆవేరించినది. గత వారాపత్రి
కలలో వెచ్చయిన విమర్శణ వాక్యములను వ్రాయనిండు!
మన నాజుతలు యెట్టి గాంధీ యువస్వామ్యులయైన నీయ
నిండు! కాంగ్రెసువాసులలో నున్న మన యురునిదివేల సోద
రులు యె త యెను మొలపెట్టుకొననిండు! మనకానన
సభలు వృథాకాలక్షేపములు చేయనిండు! మునుపటికంటె మన
పరిపాలకులు యెక్కువ వింతకత్తియను యెంతయేని కనపరచి
వారియెడల బాత్రిక మన నమ్మకము పోగొట్టుకొని డు! మన
భారతీయ నాయకులను ఉద్యోగీయులను ప్రభాదోహులు
గానిండు! సామాన్యప్రజలు మూలము తమ మామూలు త్రోవ
ను నెమ్మదిగ పోవుచునే యున్నారు. గాంధీకాశున్న నేమి,
యూడిన నేమి ప్రజానాయకులు కారాగృహములందు బాధ
పడుచుండిన నేమి! మహాత్ముని విధానము నవలంబించవలసిన
దని నామనలోపాటు మనము కూడా చెప్పుచుండిన చాలును.

గాంధీగారి బాక్సలి విధానము పూర్తిగా యేగ్రామ
ములోను ఆచరణలోనికి వచ్చినట్లు కనుపడదు సరేదా, అక్క
డెక్కడ కొద్దిగా నూలుబడికి దానిని నేనుంచి అపరిమితమైన
లాభమును సంపాదించుకొనుట తప్ప త్రికరణాధిగ యువ
కులు పనిచేయుచున్నట్లు కనపించు.

ఎప్పటికీనే జనులు విదేశీబట్టలను కట్టుకొని కొద్దులకు
వచ్చి తప్పకుసాత్వములను చెప్పుచు, నేనులభివృద్ధిపరుచుచు,
జాదమానుచునే యున్నా. ఎప్పటికీనే, కల్లునకాణముల
గుండా ప్రతిగ్రామములో త్రాగుడు వృద్ధియగుచునే యున్నది.

నపుడు ఉత్తరక్రియలను జరుపవలసిన వృత్తి. మెధావైష్ణు జలయ
నెల్ల పాదరీలకుండునందున నేనే నడిపిని. అక్కడికి కవము
తోగూడ వచ్చినవారు వావైపు నిరసనభావముతో క్రూపు
మాపుల జూచిరి. ఒక శుభ స్పృహగగ నాయుభువుననే “ఒక
బ్రిటిషు నేత్రు వాకవమునకు ఉత్తరక్రియలను భారతీయుని నడు
పుచుని కొరటు మిగుల యవమానకరముగ నున్న”దని పలికెను.

నీచముగ జూచుట

మిషనరీల సాంకేతిక సభలు జరుగునపుడు “తెల్ల
వారు” “నల్లవారు” కూడి కలిసి వైదికము పఠించెదరు. కాని ఫలా
హాములకై లేచునపుడు తెల్లవారుతమ “నల్ల” సోదరులను వదలి
కెట్టి వెళ్లుదురు. నల్లవారు తెల్లవారితోపాడ కూర్చొని ఉదయపు
కాఫీగాని సాయంకాలపు టీగాని ఏకపం క్రింద్రాగురు. క్రైస్తవ
మతమును ధిక్కరించెడి జాతిభేదసాదృశ్యము లనేకములు మన
కన్నల యెదుట నిట్లు కన్పించుండగా, దక్షిణాఫ్రికా విషయ
మై మొలపెట్టుటచేలే! మరొకయుదాహరణమును తెల్సా
ని ఈవాగ్దానము నింతటితో ముగింపు జేయుచున్నాను. ఒక నీ
గ్రోక్రమ ప్రభుకు దర్జాగా నుండెడి యొక న్యాయాధ్యక్షు క్రయ
ప్రచారయంపుమునందు కేక్రయత్నించెను. ఆలయాధికారి
తన “నల్ల” సోదరుని వేడుకల నంగీకరించుటకు సందేహించి,
యింటికి వెళ్లి భగవానుని ప్రార్థించి మరుసటిమామను తమ్ముని
చెప్పెను. ఆమామను గడవినతరువాత నీగ్రోమరల వెళ్లెను. పాద్రీ
ఆతనినిట్లు ప్రశ్నింపగా వారిరువురును సభావంక మిట్లుంటి గెను.

పాద్రీ:—వి మయ్యా ఆవిషయమై నీవు ప్రార్థించితివా?
నీగ్రో:— అయ్యా, ప్రార్థించితిని భగవానుడు నాకు
గప్పించి ఇట్లు పలికెను. “నాయనా, నీవాక్రైస్తవాలయమునే
చేరుటకేల ప్రయత్నించెదవు? పదిసంవత్సరములనుండి ఆయాలయ
మునందు నేనే చేరుటకు స్వయముగ ప్రయత్నించుచుంటిని. ఉప
యోగము లేకున్నది. నాకదృష్టము లేకుండెను.” కనుక భగవా
నునికే ప్రవేశము లేనప్పుడికి ఆతనినేమకుడగు ఈ “నల్ల” వాని
విషయము వేరుగ చెప్పవలయునా?— హిందూ.

భద్దరబట్టల నమ్ముటకుగాని, రాటములను పరిక్షించుటకుగాని,
కాంతినిక లనువారు ఇంటికి కలికముగ కై నను కనుపడరు.
గ్రామకట్టడి యనునది యేర్పడ నేలేదు. నేను వ్రాసినదానిలో
యేమాత్రమైనను సత్యమున్నదో లేదో యాజాతీయవాసరాసంత
రంబున, జిల్లా కార్యము సంఘమువారు గ్రామరిపోట్లను
తెప్పించినయెడల బయల్పడును.

వైకచేప్పిన విషయములలో తూర్పుభావము ప్రజలలో
కనబడినయెడల, దీనికి కారణమేమి? వైక చట్టగావించు యాద్రీ
టిపురాజ్య పరిపాలనాయువు మనలను హాయిగా నిద్రించు
నట్లు చేయుచుండును. మనవ్యక్తిస్వాస్థ్యమును స్వంత ఆస్తి అను
నది నెమ్మదిగ కాపాడు చున్నంతరకు, యెవరికంపాదలలో
వారు మగ్గులై గాంధీగారివలె సమస్తము వికల్పించువారు ఆ
రుదుగనుండురు. స్వాతంత్ర్యపేక్ష అంతరకు నున్నను, ప్రతివా
డును, తానుతప్ప నితరులు దానికొరకు ప్రయత్నింపుదని కోరు
చుండును. దౌర్జన్యమగ్గును సాత్విత్వసంపాదనకు మనభాంతి
యులకు కిట్టినిపని యనియు, అసాధ్యమైనపని యనియు నమ్మిన
వారు, గాంధీగారి విధానముకాక, వేరుమాగ్గును కనుప ద
బాలకు. ప్రస్తుత రాజకీయ పరిపాలన నందు మితవాదులకుగూడ
నమ్మకము పోయినది. ఇట్లున్నను ప్రజల హృదయములలో
దేశభావనావ్యాలలు ప్రజ్వల్లుచున్నట్లు కనుపడదు. ఈకలియు
గములో, గాంధీగారి శూన్యములు జనుప్రదములు కానేరవని
పీకిలలోలోపల నమ్మకము నాటియున్నది. మహాత్మునికార్యక్ర
మములందు విశ్వాసము లేనంతవరకు, అది జనుప్రదముగ జరుగ
నేరదు. దానిని కార్యాచరణలో పెట్టుటవలన యెవరికిని యెట్టి
యిబ్బంది లేనపుడు, జనుల కర్తవ్య మేమి?

ప్రతిగ్రామములో ముగ్గురు లేక నలుగురు యువకులు,
త్రికరణాధిగ పనిచేయుటకులేరా? వారు, గ్రామ నెడలను
చేర్చి, పంచాయితీ సభలను నెలకొల్పాలరా? త్రాగుడు
దాకాణములను గ్రామములనుండి ఒకొక్కరించుటకు ప్రయ
త్నించి త్రాగుడు గ్గించలేరా? గ్రామములో స్వదేశజను
లను స్థాపించకూడదా? ప్రతియింటను ఒకరాటము పెట్టింది,
నూలుబడికింది పంచములచేత వస్త్రములను నేలించలేరా?
బీదలకొరకు సహకార సంఘములను స్థాపించవలరా? ఇది
యంతయు, ఆదేశములేని నిజమైన స్వరాజ్యస్థాపనము—ఉదాతా
భక్తవై, గ్రామములో ప్రతివాడును చేయగలపని. దీనికి పట్టణ
ములనుండి, నాజుకులమని పేరుపెట్టుకొన్నవారు రాకక్కర
లేదు. వారికొరకు వేచియుండుటకంటె తెలివినైనైనా! కాశ్య
ము లేదు. స్వరాజ్యస్థాపనము, పట్టణములనుండి రానేరదం,
మన అజ్ఞానములన చాలాకాలమునుంచి తెలిసికొన్నాము.
ఒకవేళ వారెవరైనను, తీరికలేనికొని మనగ్రామము వచ్చినను
ఆయన మలగానే యెప్పటి నిద్రలో మనము పడిపోవుచుండు
ము. ఆ నిద్రనుండి మేల్కొలుపువారు, గ్రామములో సదా
పనిచేయుచుండవలెను. ఇట్టివారివలన గ్రామకట్టడి యేర్పడనంత
వరకు, మనలో, అహంకారములు, పాట్లెలు, పట్టుదలలుబలసి,
మనకు బానిసత్వము వదలరు—పుష్పింకంబులు, శుభోన్మస్వాస
ములవలన స్వరాజ్యము రానేరదు. ఈప్రభుత్వమును నమ్ము
కొన్న అంతకంటె రాదు.

వైకచేప్పిన విధానమును అవలంబించవలసి గ్రామము
మహాత్ముని, ఆయన అనుచరులను అగౌరవపరమునట్టి పంచ
మహాపాతకపట్టణ మని యెంచవలసినచున్ను ఈకలియుగమును
శ్రుతయుగముగ చేయవలయు గాని గ్రామకట్టడి యేర్పరచు
కొని ఒకటికెండు సంవత్సరములైనను నిజానబోలినయెడల మనము
స్వరాజ్యమునకు అర్హులమని కాటించగలుగుదుము. మన ప్రభు
వులు, అప్పుడు స్వయనిగ్గుజునాత్రమును అనుబంధా పెట్టి
తీరుదురు.

వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు.

లిట్టునుప్రభువు.

ఈనెల 10 వ తేది యూరోపియను అసోసియేషనువా
రు, నేననలు మహాత్ముడిను సంఘమువారు, మారాస్తి సంఘ
మువారు లిట్టునుప్రభువుగాకి స్వాగతప్రములు సమర్పించిరి.
యూరోపియను అసోసియేషనువారి స్వాగతము నంగీకరించుచు
లిట్టునుప్రభువుగారిట్లు చెప్పిరి. స్వరాజ్యమునకురెండుఅర్థములున్నవి:
చట్టపద్ధతి తమగుస్వరాజ్యము, జాతీయస్వాతంత్ర్యము. మొద
టిది నిర్మాణపూరితమైనది రెండవది వివాళకరమైనది. మీరు
సంస్కరణవిధానము నంగీకరించి నిర్మాణ కార్యక్రమమునల్ల స్వ
రాజ్యముపొంద ప్రయత్నించుటకు ముతూహులై యుండుట
మిగులసంతోషకరమగు విషయము. మీరు ప్రభుత్వమువారికి
అన్నివిధముల తోడ్పడుచుండెదరని నమ్ముచున్నాను.

భారతము, సామ్రాజ్యము

గౌ. శాస్త్రిగారి నటన

[ఇండియన్ సోషల్ రిఫార్మర్స్.]

ఇంగ్లాండు అమెరికా దేశముల వర్తమాన సందర్భమున శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు రచనవర్తమానము చేసిన వారిపై కుకీకృత బడి బాణములు మిగుల యశస్వీయమైపోయినవి. కాని అధినేత రాజ్యముల కాయన మఱల వెళ్లనందుటకు గల కాగణములు బాగుగ బోధపడకున్నవి. భారతదేశములో నుండి తనయనుభవమును పయోగించుటకున్న రాగల తొమ్మిదిమాసములను ఆస్ట్రేలియా అమెరికాలలో నుపవ్యాసముల నిర్వహించుచు దేశభ్యుదయమును పెంపొందింపగలుగునని మనఃపూర్వకముగ నమ్ముచో, అతని గొప్ప మేధావికొనగడి గౌరవభూతి యధిమనితలంప నవసరములేదు. భారతదేశ కాలభూతిగి వచ్చినది మొదలు ఒసగుటకు ప్రయత్నించిన కాగణములు మనకు నిచ్చినవి చెప్పట యవిశేషముగ నుండును. సామ్రాజ్యసూత్రమునందు వలసరాజ్యములలోని భారతీయుల విషయమై గావించబడిన తీర్మానములను బాగుగ నానుణిలో బెట్టింప బయ్యింపవలెనని తలచుట శాస్త్రిగారి మొదటికాగణముగ గన్పించుచున్నది. ఈవలసరాజ్యములలో కొన్ని స్వల్పవిషయములలో భారతీయులకు నష్టములుగ నుండియుండవచ్చును. అయినను దక్షిణ, తూర్పు ఆఫ్రికాలలోను, ఫిజిలోను నుండెడి దుష్కృతి కీకృష్టములందును సరిపోలవు. సంఖ్యజాతమున్నను, శాస్త్రిగారు సందర్శింప నున్న మాడువలసరాజ్యములలోని ప్రజలకన్న, సందర్శింప బూనుకొనని రాజ్యములలోనే ప్రజల యధికసంఖ్యాకులగు నున్నారు. తనవర్తమానమునకు-అతను జూపిన రెండవకారణ మింతకన్నను చోద్యముగ నున్నది. యువరాజు భారతమున కేలించినపుడు హారతాళమును గావించియుండినందులకు బ్రిటిషువారు తమజాతికే యశమానము గలిగినట్లు తలచిరట; అందువలన భారతమునెడల తమహృదయమును బాటివృద్ధయముగ జేసికొనిరట; కనుక శాస్త్రిగారు నెమ్మదిగ వలసరాజ్యములందును, అమెరికాయందును పరకాయప్రవేశము జేసి, మానవ మాత్రులకు బోధపడనివిధమున, భారతమునెడల బ్రిటిషుకనికరము దయించు లాగున యుపాయముల బన్నెదరట. శాస్త్రిగారు మంచి యాలోచనా పరుడు. అట్లుండియు నిట్టి యవకలిత కలం దు దొరలు చుండుట మాకు బోధపడెనదిగాను. స్వరహింసావ్యాధికు పరిహారముగ తలంప బడి యీ యువరాజుసామ్రాజ్యమున బ్రిటిషువా రెప్పుడును, అత్యుత్సాహమున భారతమునందునలె జూపింట్లుతోందు. అంతియగాక భారతమునందు ఆర్థిక, కాణికీయ, చాంతి యధికముగ నెలకొనియున్న యీ సమయమున యువరాజును ప్రభుత్వము వారు రప్పించియుండుట పొరజాలని భారతములోని (ఇంగ్లాండులో సహితము) ఆంగ్లేయులకు లంబిరి. శాస్త్రిగారు ఆంగ్లేయుల విషయమై సందేహించెడి రాజకీయవిజ్ఞానమున కన్నను, వారికధికముగనే యున్నదని చెప్పుకలము. యువరాజుగవనసమయమున హారతాళములను జరిపియుండుటనుగూర్చి చింతించితిమి. కాని యందులకై భారతదేశము ఆస్ట్రేలియనులయొక్కయు, అమెరికనులయొక్కయు తుమాపణవేసుకొనవసరములేదు. వారి తుమాపణ వేసుకొనవలెనని శాస్త్రిగారు సలహా నొసగ నవసరములేదు. శాస్త్రిగారి విచిత్రవాదమును కట్టిపెట్టకున్నచో, భారతదేశ విషయస్థితియొక్క వాస్తవమును తెలుపుటకు, అతని వెనుపెంటనె, అధికారేతరులు కొందరిని నాయకులుగ బంపుచు యమై బాగుగ నాలోచింపవలసి యుండును యూరోపులో అతడు సభికవ్యయము చేసెననియు, ఇప్పుడువచ్చినట్లు కాలము హాయిగ గడిపెననియు, లోనగు నవసరము గునాతలు మాకు రుచింపవు. ఈ విమర్శనములను జేయు వారికి విదేశము లందలి హాట్ల, మోటార్ కారుల, తనకు వెనుకను స్ఫురించియుండును. భాగవతార్థములను తిలకించెడి మానవశిక్షణమున కవి వికృతముగ నుండును. కాని, యూరోపు, అమెరికా మున్నగు ప్రదేశముల నన్నిటిని సందర్శించి స్వదేశముకు తేరుసరికి శాస్త్రిగారు పాశ్చాత్య నాగరకతను ఖండించుట యందు గాంధీ మహాత్మునికి తీసిపోవరని మేము తలచుము.

అయిదు సమస్యపరిష్కారమునకులె, భారతదేశ సమస్య గూడ అమెరికనుల సానుభూతివలన పరిష్కారము కాగలదని

శాస్త్రిగారు తలంచుచున్నట్లున్నది. ఈ విశ్వాసమున కాధారములేదు. అమెరికను ప్రెసిడెంటు విల్సన్ కార్యదర్శి మరు. జె. పి. ట్యూచర్లీగారు “ఉద్దేశిల్పన” అనునొక గ్రంథమును వ్రాసిరి. అందు ఆయుధాంశుగూర్చి యొక ప్రకరణము గలదు. ఆ ప్రకరణమును వివిధరాజకీయ పత్రికములవారు చూడదగినను, అమెరికనులు కొందరు అయిదువారుగ నుండి యుండుటచే తాము అమెరికా సమస్యయందు ప్రవేశము పుచ్చుకొనవలసి వచ్చెనని ప్రెసిడెంటువిల్సన్, ట్యూచర్లీగారు నొక్కినొక్కి చెప్పిరి. ఈ యంశమును శాస్త్రిగారు గమనింప గోరెదము. అయిదు సమస్యను గుర్తుముగ పరిష్కరించి యభ్యంతరములను తొలగింప నంతకాలము అమెరికాకును, ఇంగ్లాండుకును వాస్తవముగ మైత్రియుండజాల” దని ప్రెసిడెంటు విల్సన్ దృఢముగ బలుకుచుండెడివాడు “అట్టి సందర్భము లలో సయితము, విల్సన్ గారు తన యభ్యుత్సాహికారమును వినియోగించి నూచించెడివాడు కాదు. ఈనూచన గాంచుట యుచితమని విల్సన్ గారు దలంచి యుండిరి అత డెప్పుడో బ్రిటనుకు వ్రాసియుండెడివాడు. కాని బహిరంగముగ, స్పష్టముగ ఆయిదువారికి న్యాయము గల్గించుదని కొరుకుకు రాజకీయ తంత్రము లనేకములు అభ్యంతరములగు నుండెను. అంతర్జాతీయ పరిపాలనా విధానం ననుసరించి నేను భావనమున నుండెడి ఒకదేశ మింకొక దేశవ్యవహారములలో మరియొక దేశము జోక్యము కల్పించుటవలన, వికమత్వమునకు వచ్చి కలుగవచ్చును.” క్రైస్తవత దేశములగు తుర్కీజపాను మున్నగు దేశముల విషయమై మాత్రము వైమాత్రము గమనింప బడలేదు. భారతదేశము విషయమై, ఇంగ్లాండుతో అమెరికా యేల దీక్షింపవలెను? అట్లు దీక్షింపటకు శాస్త్రిగారు అమెరికాకు ఏమి కారణములను జూపలేదు? ప్రెసిడెంటువిల్సన్ కు డాక్టరు నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు వ్రాసియుండిన యుత్తరమునకును, శాస్త్రిగారి యూహకును సిద్ధాంతమునందు భేదమేమి? కానడా ఆస్ట్రేలియాలందు తన యుద్దేశ్యము లీడెరుటకు శాస్త్రిగారు, అమెరికనుల సానుభూతి వడయ నెంచి యున్నారు. తనని గ్రోల విషయమై అమెరికా యేమి సమాధానమియ్యగలమి? ఫిలిప్పైను దీవుల విషయమేమి? ఫిలిప్పైనుల దుపయోగింపబడి మామూలు మాటలను మాటలాడు నంతస్థితికి శాస్త్రిగారు దిగిరేయని యూహించుచున్నారు. శాస్త్రిగారిని కురిపింపబడిన యభినందనమును, ఆకిర్యాదములు, పొగడ్డులు కొందరు భారతీయులవై యిదివఱకే, యంతకన్న నధికముగ గూడ కురిపింప బడినవి కాని వానికిదిగఱకు అర్థములేదు. ఇప్పుడు అర్థముండదు. భారతదేశము స్వయంసహాయమువై ఆధారపడి యాత్మవిశ్వాసము గలిగి పనిచేసి సంపాదించగలుగు జయము శాస్త్రిగారి పర్యటనమువలన కలుగదు. కనుక అతడు ఆపజయము గాంచి మోసపోయి వచ్చెనేని మాకు ఆ నేడనగ నుండును. చావబోవువానికి కొనయూపిరి యున్నను, బ్రతికించుటకు ప్రయత్నములు చేయుచుండ వచ్చును. కాని యూపిరి యున్నదనుట కను ఆధారమే లేకున్నప్పుడు, ప్రయత్నము చేయుట వట్టి యధియోగ, భ్రమ. వలసరాజ్యములలోని భారతీయుల సుచక్రతను అచ్చటి రాజ్యాంగవేత్తలు గుర్తింపకుండుటవలన వారట్లు కష్టముల పాలైరిని యూహింపజనదు. స్మట్సు నేనాని తనయుపన్యాసములో నొకసారి కొందరు భారతీయుల కాలిచెప్పులనైన యూహించుటకు తన కర్తవ్యత లేకుండెనని యువారహృదయుడై పలికెను. కాని, యూహింకారమువలన, భారతీయులయొడ ప్రవేశపెట్టబడిన కఠినవిధానము తొలగింపబడెనో? అయిదాండును గూర్చి తుమ్మిగారు గ్రంథములోని ప్రకరణములో ఘన అతివాదులు చదువగిన యంశముగూడ నొకటి గలదు. ప్రెసిడెంటు విల్సన్ స్వంతప్రయత్నములకు విరిపు అతివాదుల యుద్దేశపూరితము లగు కార్యములు కొంత వఱక గడ్డుపడును. తప్పు ఎరియం దుండినదియు విల్సన్ గారు చక్కగ తెలిసికొనియుండిరి. ఆయన యీ విధముగ పలికెను “నిష్పంధవిధానమువలన నేదియు పరిష్కారముగాదని ఆంగ్లేయులు గ్రహింపవలయును. దానివలన ద్వేషము పెరుగును. ఏనవస్థను పరిష్కరించుటయు దుష్కరము.” భారతసమస్యను గాని అయిదు సమస్యనుగాని పరిష్కరించుటకు ఈనూత్రము నేలత్వమునందుంచవలయును. ఆంగ్లేయరాజనీతిజ్ఞులందు దృఢముగ నాటుకొనియుండెడి భావములు శాస్త్రిగారు అధిని నేతరాజ్యములకు పర్యటనము గాంచుటవలన వెంటనే యదృశ్యమగునా?

స్థానిక వార్తలు

జువ్వరు జాక్ ముత్తేయగారు:—వీరు మదరాసు రాజధాని కళాశాలలో ఆర్థికశాస్త్ర పండితులుగ నియమించబడి శాస్త్రముగ భారత విద్యాశాఖలో చేర్చుకొనబడిరి.

నవీన క్రైస్తవము:—యం. గోపాలమోహన్ గారి గంపాదకీయముక్తింద ఇటీవలనుండి ప్రకటించబడుచున్న “నవీన క్రైస్తవము” అను మతయాశ్రమ వారపత్రిక జూన్ మొదటి తేదీనుండి దినపత్రికగా ప్రకటించబడునని తెలియుచున్నది.

చెన్నపురి ఆరోగ్యము:—ఏప్రిలు 8 వ తేదీతో అంత్యవయోవారములో వేయింటికి 53.7 నుండి చనిపోయిరి గత వారములో 49.5 మంది చనిపోయిరి. 141 మందికి స్పృహ కము పోయిగా 49 మంది చనిపోయిరి. కలరాకల్ల ఒకరును విషజ్వరమువలనముగ్గురును, యితరజ్వరములవలన 51 మందియు చనిపోయిరి. గత వత్సర మిదేవారములో 81.6 మంది చనిపోయిరి.

ప్రభుత్వ ప్రకటనము:—ఏప్రిలు 12 వ తేదీనుండియు భారతదేశమును దాటి యితరప్రదేశములకు ప్రయాణము చేయుగారు బ్రిటిషు పాలితులు భారతీయులు, యూరోపియనులకు గాని, బ్రిటిషుప్రభుత్వము క్రింద మిత్రభావముతో స్వదేశ సంస్థానములలోని పాలితులకు గాని న్యాయశాఖ ప్రభుత్వకార్యదర్శియే గాక మద్రాసు కలెక్టరుగారు కూడ ప్యాసుపోర్టుల నిచ్చెదరు. విదేశములకు వెళ్లుటకీచ్చు ప్యాసు పోర్టులవై వెళ్లుట కధికారమును ప్రభుత్వకార్యదర్శియే యిచ్చును. ఈ అధికారమునకు వారివారికి సంబంధించిన ఫారసు కాన్సులుల ద్వారా ప్రస్తుతము ఉదక మండలం ప్రికేటోర్ అని దరఖాస్తులు ప్రభుత్వకార్యదర్శికి పంపుకొన వలయును.

అక్రమము, అన్యాయము

మదరాసు మొయలు ప్రతిక, ఒక భారత క్రైస్తవుడు, వ్రాసిన యీ క్రింది లేఖను ప్రకటించుచున్నది:

అన్యాయ, గాంధీని విమర్శించుచు నొక విలేఖరుడు మీ నిన్నటి పత్రికకు వ్రాసిపంపిన యుత్తరమును జదివితని అతని వాదము కొఱమానినదిగ నుండుటచే ప్రత్యుత్తరమియదలచితిని.

వైయధికారుల యుత్తరపుటకు బదుడేయుండవలె ననుటకు ఆవిలేఖరుడు నెంటుపోల్ నదాహరణముగ చెప్పినను “నేనొకప్రశ్నను వేసెదను. అధికారుల అన్యాయముగ ప్రవర్తించుచున్నందును, మనమువాటికి తోడ్పడవలసినదేనా? విలేఖరుడిందుల కంగీకరింపదని తలంచెదను. నెంటుపోలు, నెంటు పీటరు ఇంకను మఱికొందరు తమ ప్రాణములను ఏల యర్పించి కాశ్యత కీర్తిని బడసిరి? కొన్ని ముఖ్య విషయములలో వీరిని ఆపవటి ప్రభుత్వాధికారులకును భేదాభిప్రాయములు గలిగినందు వలనగా?

గాంధీగారు ఏమి చెప్పుచున్నారు: బ్రిటిషు ప్రభుత్వము యోగ్యమగు ప్రభుత్వము గాదు. ఈదేశములో అది అన్యాయముగ ప్రవర్తించుచున్నది. అది అన్యాయముగ నుండుటచే, నేను దానికి తోడ్పడను. నాదేశీయులు నన్నుగమించురని కోరు పను. ప్రభుత్వము సంస్కరించుకొని చున కోర్కెల సీడేర్చినప్పుడు, నేను మన పూర్వకముగ తోడ్పడెదను. అలాగే యిదివఱకే తోడ్పడి యుంటిని.

గాంధీగారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును గూర్చి తలంచుచుండిన యభిప్రాయములు సాధువైనవా కానాయను విషయము ననకీప్పడు అవసరములేదు. దానివై నేనేమియు నభిప్రాయమును ఇచ్చుటలేదు. కానిమంచియో, నెబ్బరయో ఎప్పుడును ప్రభుత్వమువారిని, అధికారులను సమర్థించుటకు వైదిలును, క్రైస్తవ మతమును అపార్థము చేసుబూనుట యనుచితమని మాత్రము నేను తలంచును. ఏమిక్రిస్తు తనకాలము నాటి మతాధికారులను పొగడి వారిని సమర్థించి యుండినచో, అతనిని సిలువవై కొఱత వేసియే యుండదు.

సంయుక్తరాష్ట్రముల స్థానిక స్వపరిపాలనాగమ్యంతి గౌ. పండిత జగత్ నారాయణగారికి అల్లహాబాదు పురపాలక సంఘమువారు నిన్నటిదిన మొగ సన్మానప్రముచు సమర్పించిరి. పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు కింపా ప్రసాదు కాక్కరుగారు అంతట విందుచేసిరి.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞాపనము

దేశీయుల ముఖ్యకర్తవ్యము- ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారి ప్రకటనము

చారిత్రాత్మక కేసు విచారణ

పండిత మాలవ్యాగారి సంచారము

నేలములో నిరోధము - హరటాలు ప్రకటనలను మేజిస్ట్రేటు నిషేధించుట

సింఘదేశమున జాతీయవారపు సభలు

బొంబాయిలో జయకరు, నటరాజుగార్ల ప్రసంగములు

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

నెల్లూరులో మండలకాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుండగు

జెజవాడ చంద్రశేఖర రెడ్డిగారికి ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష

గొట్టుపల్లి లక్ష్మీనారాయణ, ముత్తరాజు గోపాలరావుగార్లకు గూడ చెరి ఒక వత్సరము కఠినశిక్ష

ప్రభుత్వ నిర్బంధవిధానము

దేశీయులందరూ కాంగ్రెసుసభ్యులు కావలెను

అదియే యుత్తమముగా ప్రతికరియ

ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారి ప్రకటనము

భిక్షుబట్టలను ధరించువారిసంఖ్య ఉత్తర హిందూస్థాన మున కొన్ని ప్రాంతములవారితో పోల్చిన చెన్నపట్టణములోనే హెచ్చుగా నున్నదని చెప్పక తప్పదు. చెన్నపురి వాస్తవ్యులు జాతీయోద్యమమునందు తమకు గల ఆభిమానమును భిక్షుబట్టలను ధరించుట మూలమున వెల్లడించుచున్నాడు. గాంధీజీతోను శిక్షాపాపమున పరిణమించిన ప్రభుత్వ నిర్బంధవిధానమును ప్రతిఘటించుటకు మనభిక్షు విధానము అనగా భిక్షుబట్టలను ధరించుటలోనే నేటి నాణ్యమునందును నేయబడిన బట్టలసంఖ్యలోను జరిగిన అభివృద్ధి భార్యగా చూడు. ఈ నిర్బంధ విధానమును ప్రభుత్వము జాతీయము సాగించుచున్నప్పుడు దానిని నిర్బంధములు లేకపోలేదు గాన నిపుడు దేశమున దన్నివర్గముల వారును ముఖ్యముగా నితరవర్గము కాంగ్రెసు విధానము నామోదింపజాలని దేశీయనాయకులను పూనవలసి విధానము స్పష్టమగుచున్నది.

కర్తవ్యము

కాంగ్రెసుసభ్యులుగ చేరుట

నిరదు కాంగ్రెసుసభ్యులుగా చేరిన వారందరూ యీ సంవత్సరము మరల చెరి నాలుగవారములయిచ్చి తిరిగి పేరులను నమోదు చేయించుకొనవలెను. ఇదివరకు కాంగ్రెసుసభ్యులుకాని వారు యిప్పుడు వేలకొలదిగా కాంగ్రెసుసభ్యులుగా చేరుటయే ప్రభుత్వనిర్బంధవిధానమునకు పటిష్ఠమగు ప్రత్యుత్తర మగును. ఈవిషయమున చెన్నపురిపోతు వెనదీజురదయే నేను నమ్మెదను. ప్రస్తుతమున్న కాంగ్రెసుసభ్యులసంఖ్యలే చక్కగా పనినంతను నిర్వహింపజాలదు రని దేశీయులు తలపోయగూడదు. ప్రభుత్వమువారి నిర్బంధ విధానమువలన చాలమంది చెరసాలలకు పంపబడుటచే కాంగ్రెసుసభ్యుల సంఖ్య దినదినమున తగ్గి పోవుచున్నది గాన దేశీయులందరూ కాంగ్రెసుసభ్యులుగా చేరి ఆలోచనము పూర్తిచేయవలెను.

2. అరెస్టులకు సిద్ధపడుట

చెన్నపురిలోని ప్రభుత్వమువారు శ్రీశ్రీగా అరెస్టు చేసినవో నిదర కీమత్తముతో సంబంధములేని శ్రీశ్రీ వారు ముగ్గురు (విద్యను సంఘగౌరవమున కలవారు) అందులకు కంఠం లుచుండవలెను.

3. భిక్షు

చెన్నపురిలో నెవరినైనా దీనిని తిరిగి భిక్షుబట్టలతోను పురి ఏ బట్టలను కనువడకుండునట్లు చేయవలెను. మనశరీరములకు

మనము ధరించు కవచములేవి? తెల్లనిభిక్షు బట్టలే. తెల్లపు పరిశుద్ధతకు చిహ్నము. మన యొకవత్సరమునకు మనపవిత్రోద్యమమునకును మన ధైర్యమునకును మనకు గల జేతాభిమానమునకును జీవితమునగుర్చియు నిహసౌఖ్యములనుగుర్చియు మన భావములందు కలిగిన మార్పునకును గూడ చిహ్నముగాను ముఖ్యముగా భరతఖండమునకు నిక్కముగా కలుగజున్న పునరుజ్జీవమునకు తొలియాతగాను భావించి మనచందరమును భిక్షుబట్టలను ధరింపవలెను. అత్యంతాభిమానముతోను అత్యధిక దీక్షతోను మనము భిక్షువిధానమును బాగుగా కొనసాగింపవలెను. ఏ సమయమందును గూడ భిక్షు విషయమున మన దీక్షను అత్యంతముగ వై మనము వదలగూడదు గాన సంపన్నులును, న్యాయవాదులును, వర్తకులును, భూస్వాములును, ప్రభుత్వోన్నతోద్యోగులును గూడ దేశీయులకు మాద్యమ్యై తమవిధిని నెఱవేర్చవలెను.

4. తిలకు స్వరాజ్యనిధి

ఈ నిధికి దేశీయులు నిరుద్యోగిని మొత్తముకంటెను చాలహెచ్చు మొత్తముల కొసంగవలెను. ఈవిషయమునందీసంవత్సరము దేశీయు లధికముగ సహాయము చేయరనియు ధనవధికముగ లభింపదనియు మన ప్రతిపక్షులను విమర్శకులను యూహలవై యూహలు చేయుచున్నారను విషయమును దేశీయులు తెలుసుకొనవలె వాగ్దానియును కలగజేయునని నాకు గట్టిపట్టుకముకలదు. స్వరాజ్యమున ఒడయదీక్ష ప్రజలలో నీసంవత్సరము నిరుద్యోగిని గూడ హెచ్చినదని ప్రభుత్వము వారు గ్రహింపజుండునట్లు దేశీయు లీనిధికి ధనమొసంగవలెను. మహాత్మా జీవించినసందేశమునకును మహాత్మాజీవించిన దేశసేవకును మనము కృతఘ్నులము కాకున్నచో, మనవృద్ధులములను పరిశుద్ధముల కొనసాగుటకును మనమేభాగ్యులను బలపరచుటకును మహాత్మాకు మరలత్యరలో కారాగృహబంధముకుడై రావలెనని మనము నిక్కముగా కోరుచో, మనము చేసితరవలసిన స్వల్పతమకు శీవ యిచ్చుదియే యగును. ఈనిధికినిరుద్యోగిని హెచ్చు ధనమును సమకూర్చుట కంటె వేరువిధమున మన దృఢ సంకల్పమును శ్రేష్ఠముగ మనము వెల్లడింపజాలము. గణసంతోషము తిలకునిధికి సమకూడిన మొత్తమునకు అదానవ్యయ పట్టికను దండేకరు (ఆడిటరు) గారు తనిఖీ చేసిరి. ఆయన రిపోర్టును పట్టికయును పత్రికలకు పంపబడెను. 1921 డిసెంబరులో స్వరాజ్యపత్రికలో నావివరములు ప్రకటింపబడెను. 11-11-21 వ తేదీవరకు తెక్కలు పూర్తిగా ఆడిటు చేయబడెను. 19-11-21 వ తేదీని జరిగిన రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘసభలో నానివేదిక మామోదింపబడెను. దక్షిణాంధ్రాలో ఆడిటరుపోర్టు యికముందు ప్రకటింపబడును. మండలసంఘముల కిచ్చిన మొత్తములను వారు ముఖ్యముగా స్వదేశీయద్యయ ప్రచారమునకే వినియోగించిరి. మండలసంఘముల పనిని తెక్కలను పరిశీలించుటకు సంచారము చేయు నొకయువసంఘమును రాష్ట్రీయకార్యసంఘమువారు నియమించిరి. నిరుద్యోగి

జనులనుగూర్చి ఎప్పటికప్పుడు పత్రికలలో ప్రకటించుటయేగాక ఒకపుస్తకముగా నమృతయింది కాంగ్రెసుసంఘముల కన్నిటి కిని పంపించిరి. విరాళముల నిచ్చినవారు కాంగ్రెసు కార్యాలయములం చాపుస్తకములను చూడవచ్చును. నిరదు విరాళముల నిచ్చినవారితో ఎవరిపేరైన ఆపుస్తకమున లేనివో వారు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘకార్యదర్శికి వ్రాయవలెను

కొన్ని ముఖ్యప్రశ్నలు

- 1 అత్యంతసరము తలస్థించిన సమయమున మనము కాంగ్రెసును జాతీయోద్యమమును దిగవారి పోదగునా?
- 2 నవీనకాలమున భరతఖండమున నవతరించిన మహానభావుడగు సాధుపుంగవుని నిర్మలప్రబోధమునకు మనము కృతఘ్నులను చూపదగునా?
- 3 ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధవిధానమును సాగించుచున్నారని మనము సంకయించుటయు మాటలపట్టుటయు ఏదోమిద కల్పించి తొలగచూచుటయు సాదీయదగునా?
- 4 వాక్యమాదేశస్వతంత్ర్యములను రాజకీయాందోళనమును కొనసాగించుటకును మనము కోరుచున్నామా, లేదా?
- 5 శిక్షాసమ్మతి 144, 108 శక్తునులక్రింద నీయబడిన చిత్రపుటలను మన మంగీకరింపదగునా?

స్వరాజ్యమున కనుకూలురా ప్రతికూలురా?

భారతీయు లెవరునుగూడ రాము ఏమిచేయవలెను విషయమున నింకను సంధిగాఢమునందుండ విచారేదు. రాను స్వరాజ్యమున కనుకూలుండ ననియో ప్రతికూలుండననియో ప్రతిష్ఠక్రియను బహిరంగముగ తన చిర్యవలన స్పష్టపరచవలెను. ప్రభుత్వ నిర్బంధ విధానమును రానుగీతకరించునదియు లేనిదియుగూడ తెల్లము చేయవలెను. రాను స్వరాజ్యమున కనుకూలును నిర్బంధవిధానమునకు ప్రతికూలునై నచో వెంటనే సభ్యులుగనో ప్రచారకుడుగనో కాంగ్రెసునందు చేరవలెను. భిక్షుబట్టలను ధరింపవలెను తిలకునిధికి ధనమొసంగవలెను. ప్రస్తుతము కాంగ్రెసునకు ఘమువా కేంద్రపదిన నిర్మాణవిధానమునకుగూడ సంగీకరింపజాలని వారెవరు నుండవోయి. ఆవిధానము దేశీయుల యందు భారతీయత సాధ్యము జెందునట్లుండును. విశ్రమత్యమును వెంపొందించును. ఉద్యమము పటిష్ఠమున పరిశుద్ధమునగునట్లు చేయును. దానివలన తిలకుమే దేశదాక్షిణ్యమత్యధికముగ తొలగబడు. దానివలన నిష్కూలులకు సాంఘికగౌరవము చేకూరును. దానివలన సోత్సాహముగ జాతీయత ఏర్పడును. దేశీయు లందరియందును ధైర్యసద్భావము లతిశయించును. వేరుల దానివలన స్వరాజ్యమే సిద్ధించును. కాన అన్నిరాజకీయ పక్షముల వారు, కాసన సభ్యులును, జమీందారులును, భూస్వాములును, వర్తకులును, పత్రికలవారును యితరులందరూను గూడ ముఖ్యముగా నీవిషయములను జ్ఞాపకముంచుకొనవలె నని నేను కోరుచున్నాను. దేశమాతను అత్యధికముగ ప్రేమించినందులకే మన దేశీయులలో పలువురు చెరసాలలకు పంపబడిరినియు ఈజాతీయవారమును మహాత్మా జీవ ఏర్పరుపవలసినచెప్పక ఆవిషయమును దేశీయులందరూ బాగుగా జ్ఞాపకముండుకొని వారివారి శక్తిననుసరించి సభ్యులుగా దేశసేవ చేయవలెనని నేను కోరుచున్నానని ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు వ్రాసిరి. (హిందూ-చెన్నపురి. ఏప్రిల్ 11).

పండిత మాలవ్యాగారు

అంబలాలో నుపన్యసించుట

లాహారుకు వెళ్లుట

11 వ తేదీని పండిత మద్రాసువాస మాలవ్యాగారు అంబలాకు వెళ్లి అచట నుపన్యసించిరి. 11 వ తేదీ రాత్రి అట నుండి లాహారుకు బయలుదేరిరి.

చారిత్రాత్మక కేసు విచారణ

11 వ తేదీని ఫిర్యాదులపత్రమున 7 గురు సాక్ష్యమిచ్చిరి. వారిలో చాలమంది పోలీసు చాకిదారులు. వారు దురంతములను స్వయముగ గూచిరిమని చెప్పి ముద్దాయిలలోని చాలమందిని గుర్తించిరి. ముద్దాయిలు సబుయినస్పెక్టరు యింటిలోనికి పోయి అరినిభాగ్యము విడదల మునకలెడ్డుకొని వచ్చి వారిని తూర్పుగా నొక చెట్టు దగ్గరకు పీశిగొనిపోవుచుండ నేను చూచితిని. తరువాత నేమిజరిగిందయు నాకు తెలియదని యొకడు చెప్పెను.

సేలములో నిరోధము

జాతీయవారపు ప్రకటనలు కూడవు

ప్రకటనపత్రికలును కరపత్రములును కనబడగూడదు. సేలము మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు సేలము అసహాయవారు ఈ 14వ జూలై కొన్నిటియందు హాటాలు చేయదలచిరి. పట్టణము లోని యితరులు కొందరుగూడ అసహాయులకు తోడ్పడెదరు. ఆ హాటాలును గూర్చి వారు కరపత్రములను పెద్దనోటీసులను, పంచివెట్టెదరు. ప్రదర్శనముల చేసెదరు. గోడలపై వ్రాసెదరు. ప్రజలను బలవంత పెట్టెదరు. అని నాటరూఢిగా తెలిసినది. ఈ పనులు జరిగిన ఏకాంతికి భంగము కలుగును గాన నేడు (8-వ తేదీ) మొదలు 10 వ జూలై వరకు సేలము పట్టణమునను సేలము తాలూకాలోను నివసించు వారెవరైనా హాటాలును గూర్చిన ప్రకటన పత్రములను గోడల కంటించ గూడదు. కరపత్రములను నోటీసులను పంచివెట్ట గూడదు. ప్రదర్శనములను చేయగూడదు. ఇతర విధముగ వెల్లడి పరుపగూడదు. వర్తకము మానదని దుకాణము మూయదని ఏ దుకాణమువద్దను బోధించ గూడదు. దుకాణమును మూయ నంగీకరింపని వారిని నిర్బంధించ గూడదు అని 8 వ తేదీన సేలము సలు డివిజనుల ఫర్టుక్లాసు మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు చేసెను. ఈయుక్త్యాగి పాల్పాటుకుకాదు. దాక్షిణ్య బ్రాహ్మణుడు. పేరు వైద్యనాథయ్యగారు.

జాతీయవాసరము

బొంబాయి సభలు

జయకరు నటరాజనుగార్ల ప్రసంగములు

జయకరుగారు

కాంగ్రెసు విభాగమును నిరూపించుటలో స్థాయిసం భుము వారు ఢిల్లీలోనేసిన తీర్మానములకంటె కాంగ్రెసుభుము వారు బాల్గోలీ లోచేసిన తీర్మానములే చాల సమంజసములని నాకు లోచించుచున్నది. ఢిల్లీ తీర్మానములలోని కృష్టి సమస్తి ఆజ్ఞోల్లంఘనమును గూర్చిన రెండు విషయములును నెఱవేరుట అసాధ్యము. కొంతకాలము పోయినపిమ్మట నేమోగాని ప్రస్తు తము వాని నాచరించుటకు బాటగా వీలులేదు. పండిత మహా మోహన మాలవ్యాగారి ప్రోద్బలమువలనగాని ప్రభుత్వమువారు గాఢిగారి నరెడ్డుచేయ దలచిన కారణము వలనగాని బాల్గోలీలో ఢిల్లీ తీర్మానములు చేయదలెదరు. అదివరకు జరిగిన సంగతులవలన కలిగిన అసంభవమునుబట్టియే ఆ తీర్మానములు చేయబడెను. అసహాయాద్యమయినను వనోవిజయమును జి తేంద్రియశక్తియు, దౌర్జన్యరాహిత్యమును ముఖ్యతను నియ మములను కెవరయి జనసామన్యమున కింకను సువ్యక్తము కాలేదు గాన ప్రస్తుతము సమస్తి ఆజ్ఞోల్లంఘనమును బాటగా తలపెట్టనేకూడదు. నిర్మితాతుల నుద్ధరించుట ప్రధానాంశము భరతదేశాభివృద్ధికి ప్రతికూలురగువారి కిప్పు డిది మంచిసాధన ముగానున్నది గాన నీ అస్పృశ్యతను తొలగించుట త్యక్తవరము. ఇదిగర కీ అస్పృశ్యతా విషయమున కిహ్యదగినంత ప్రాధాన్య మియ్యక దానిని సామాన్యవిషయముగ భావించినందులకు నేను చాల చింతించుచున్నాను. దేశముదలి అన్ని పక్షములవారిని వికాలహృదయముతో కాంగ్రెసుసంఘమునందు చేర్చుట అతి ముఖ్యమని జనశకుమారు నుడివిరి.

నటరాజనుగారు

స్వదేశపు మిల్లులలో నేయబడిన బట్టలనుగూడ ధరింపగూడదని నియమించుటవలన ఆర్థికముగ దేశమునకు నష్టము కలుగునేమో అను సంశయము నన్ను బాధించు చున్నది యందు. గాని గాఢిగారికి కిత్తువేయబడిన పిమ్మట వారుచేసిన హెచ్చరికవలన నాకును నావంటివారికిని గల సం శయ లన్నియును తీరిపోయినవి. హిందువుల సాంఘిక విధాన మున గొప్ప లోపముగ అస్పృశ్యతను తొలగించుటనుగూర్చి గాఢిగారు చేసిన హెచ్చరిక చాల మెచ్చదగినది. వైతికా ధ్యాత్మిక విషయములందు గాఢిగారి సామర్థ్యమును విఫల మొనరించు కృత్యములను ప్రభుత్వముగా గొనగించుచో మానవ ప్రపంచ వ్యాప్తసాసనమున వారంతులకు జవాబు చెప్పవలసి యందులని నటరాజుగారు నుడివిరి.

మైసూరుశాసనసభ

దివాణా బెన్చిగారి ఉపన్యాసము

ప్రత్యేకసంస్కరణములు

బెంగళూరు, ఏప్రిలు 10:— దివాణా ఎ. ఆర్. బెన్ చిగారి అధ్యక్షతకొండ మైసూరు శాసనసభసేడు సమావేశ మయ్యెను. శ్రీతుకుల గ్యాల్వీలో శ్రీలనకలు కచ్చియండిరి. దివాణిగారు ప్రారంభమున నిట్లుపన్యసించిరి. శాసనసభా సభ్యులారా, మనముమన కాగ్యక్రమము ను ప్రారంభించుటకు ప్రాప్తమునకు కొన్నిముఖ్యమైన విషయ లనుగురించి ముచ్చటింప దలచితిని. తటాలను జబ్బుపడుటచేత మన దివాణా సర్. యం. కాంతరాజు ఉర్సుగారు సెలవుదీసి కొని యున్నారు. అతడిచ్చట లేకపోవుట శోచనీయము. అత డిచ్చట లేదని నాతోచాటు సభ్యులందరు చింతాక్రాంతులై యున్నారని తలచెదను. సర్ కాంతరాజు ఉర్సుగారు తిరిగి తమ ప్రాత ఆలోగ్యమును బొందుచు, దినదినానికి ఆలోగ్యవంతులగు చున్నారని తెలుపుటకు నాకు సంతోషముగ నున్నది. అతడు డివర్సలో సంపూర్ణాలోగ్యమును బొందుగాక యని మనమందర ముపేక్షించు చున్నాము.

అధికదళ

మన సంస్థానముయొక్క అధికదళ కేలాటి భంగము కలుగుతుండజేయుటకు పోయినసారి మనము సమావేశమైపపు టినుండి ప్రభుత్వమువారు చర్చదీసికొనుచుండిరి. అనిమారు గను నించియుండవచ్చును. రాజ్యముయొక్క అధికపరిస్థితులను గు రించి విచారించుటకు ప్రభుత్వమువారు 1922 ఫిబరవరి 1 వ తే దీని మనదేశమందలి పాతలలో నున్నదియును, ఈ శాసనసభా సభ్యులలో నొకరును అను రాజసభాభూషణ దివాను బహ దూరు కె. పి. పుట్టన్న చెట్టి సి.వి. ఇ. గారి అధ్యక్షతకొండ ఒక

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

నెల్లూరుశిక్షలు

(స్వీకృతవిలేఖరి)

నెల్లూరుమండల కాంగ్రెసుకమిటీకి అధ్యక్షులను ధనికులును, పలుకుబడిగల భూస్వామియు నగు శ్రీయంత బెజవాడ చంద్ర శేఖరరెడ్డిగారును, గట్టుపల్లి లక్ష్మీనారాయణయ్య గారును 18 సంవత్సరముల వయస్సుగల ముత్తరాజు గోపాలరావుగారును 198 వ సెక్షనుకొండ పూచీకత్తుల నిమ్మటకు నిరాకరించగ ఒక్కొక్కరికి ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

కొన్ని మాసముల క్రిందట 144 వ సెక్షనుకొండ చేయ బడిన ఆజ్ఞలను ఉల్లంఘించిన తటపూరు వెంకట సుబ్బయ్య, సుబ్బరాయలు శ్రేష్ఠిగారి మీది కేసులు 29 వ తేదీన గూడూ రులో విచారించబడును. (తంతీవార్త)

ఆంగ్లదేశమున నూలువడుకు

పరిశ్రమ

ప్రజలు రాట్టముల నుపేక్షించుట

వరదప్పవర్తుగారి అనుతాపము

వెన్సు మూర్గాడులోని కుటీరములలో రాట్టముయొక్క ధ్వని వినబడక పోవుటవలన కలిగిన మార్పులను గూర్చి నేను శోకపూరితముగ నుద్గ్రంథమున వ్రాయుటకు చాలినంత విష యము ఏర్పడినది. శితకాలపు దీర్ఘ నిశ్చలయందును వర్ష కాలపు దినములందును ప్రతి కుటుంబములోను చాలమంది రాట్టములపై పున్ని (పూలు) దారమును వదులుటవలన జీవనాధారము కలుగు చుండెను. ఎంతటి ముసలికనము వచ్చిన ను కృద్ధులు గూడ నగ్నిగుండమునకు చేరువగ నొకమూల గూర్చుండి నిరభ్యంతర ముగ వదులునూలును కండెలకు చుట్టుచుండివారు. నేను పసివాడనుగా నున్నపుడు ప్రోగుపెట్టబడిన ధారపుకండెలను ముచ్చటగా చూచుచుండువాడను. ప్రతియంటును రెండురాట్ట ములకు తక్కువతేకుండ పని చేయుచుండెను. చిన్నపిల్లలు నూలును కడిగిశుభ్రపఠికండెలకు చుట్టుటకు సిద్ధపరుచుచుండు వారని వరదప్పవర్తు గారు వివరించిరి. రాట్టపుగాన పని మహా తృప్తుకు తరుచుగ బోధించుచుండు విషయమిదియే. (సర్వెంటు, కలకత్తా).

కమిటీని నియమించిరి. బాధ్యతాయుత అధికారేశ్వర ప్రజానా యకులతో చేరి ఈ కమిటీవారు సంస్థానముయొక్క ఆర్థికపరి స్థితులను గురించి విచారించవలెనని ప్రభుత్వమువారు యద్దేశించిరి కమిటీయొక్క 7 మంది సభ్యులలో ఇద్దరు మాత్రమే అధికారులు, మిగిలిన 5 గురు అధికారేతర సభ్యులలో సభ్యులు. నలుగురు ఈ శాసనసభా సభ్యులు. అన్ని ఆర్థికవ్యవహారములను గురించి వీరువిచారించవలసివచ్చెను. ప్రభుత్వమువారి ఆదాయము దేశముయొక్క విశ్వవ్య మే మాగ్గమున కభివృద్ధి చేయవచ్చునో, ప్రభుత్వవ్యయభారమేమా గు రిగి-ఉపేక్షవచ్చునో, వారు మాచింపవలసియందును. కమి టీసభ్యు లత్నుత్సాహముతో తమభ్యయమును నిర్వహించుచు న్నారు. నిర్లక్ష్యము చేయకుండ వారు ప్రతిదినము తమ విచా రణను నలుపుచున్నారు. వారిపట్టికే ఆనె ప్రధానసభ్యు లను గురించి విచారించినారు. ఆ నేకప్రభుత్వ కాఖిల్యాయం కములను పరిశీలించినారు.

వచ్చే యశ్వయంబుత్రమునకు సంబంధించినశిఖానుల తాత్కాలిక నివేదికను ఈ సేలలో తయారుచేసి ఉపవలసినట్లు ప్రభుత్వ మువారు కోరిరి. కొలదివారములలోగా వారి సంపూర్ణనివేదిక ప్రభుత్వమువారికి పంపబడును. కమిటీవారి విచారణ ఒహిరంగ ముగ బహుశున్నన, వారినివేదికను మాత్రము ప్రకటింప వలెనని ప్రభుత్వము వారు తీర్మానించిరి. ఈ నివేదికమీద ప్రభుత్వమువారు తమకడపటి తీర్మానము లను ప్రకటింపకముందు, శాసనసభాసభ్యు లీదళలో కమిటీవారి కి ఫారసుల ను గురించి చర్చించుట కవకాశమియ్యబడును ఈ సంవత్సరము ను న కాదాయములో గలిగిన లోటును భర్తీ చేయుటకు భిక్ష ణమే ఉపాయములను వెదకవలెను. ఇకమీదట ఎన్నటికి లోటు గలుగువండ చేయవలెక. ఆదాయమునకు వ్యయమును సరిపెట్టుటకు వీలగునో కాదో నేనిప్పుడు చెప్పాలను. మన వ్యయభారమును తగ్గించి అంతప్రయోజన ముండదు. తత్ఫలిత ముగ హనకష్టము తొలగ నేరదు. ఆదాయము నెక్కువ చేయ వలెను. ప్రతినిధులసభ, శాసనసభ ఈవిషయములో ప్రభుత్వము వారికి తోడ్పడవని నేను తలచు చున్నాను.

ఈ ఫారసుల నాచరణలో పెట్టుటయందు నాకుసహాయ ముచేయుట కొక ప్రత్యేక అధికారిని కల్పి ణమే నియమించవలసి నట్లు తీర్మానించబడినది. ఇట్లు చేసినయెడల అనవసరగునాల స్యము లేకుండ వారికిఫారసులమీద చర్చకైకొనబడును.

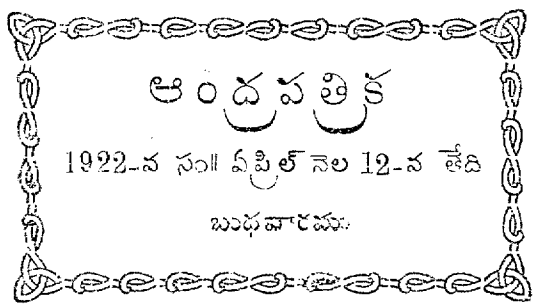
నూతనసంస్కరణములను ప్రవేశ పెట్టుట.

మైసూరు సంస్థానపు ప్రభుత్వములో నూతన సంస్కరణ ములను ప్రవేశ పెట్టుటకు గురించి నేను కొంచెము చెప్పవలసి యున్నది. దీనిగురించి ప్రభుత్వమువారు యోచించుచున్నట్లు సర్ కాంతరాజు ఉర్సుగారు కొంతకాలముక్రిందటమితోతూఢి గబలియుండిరి. అతపర్యాయము ప్రాతినిధ్యపు సభసమావేశమై న తరువాత ఈవిషయమును గురించి ప్రభుత్వమువారు ఇంక చాలవరకువిచారించిరి. అంగ్లేయులపరిపాలనముక్రిందనుండే భారత దేశమందు ప్రవేశపెట్టబడిననూతనసంస్కరణముల అసంభవమును బట్టియు, ఈసంస్థానముయొక్క ప్రత్యేకపరిస్థితులకు బట్టియు ఈవిషయము అలోచింపబడుచున్నది. సామాన్య విచర్చ కంటె ఈసంస్థాపరిస్థితిగూడ చాల కష్టతమై యున్నది. సభ్యులకు కడపట పరిష్కరించుటకు మునుపు ఈవిషయమును గురించి ప్రభుత్వమువారే గాక అధికారేతర ప్రజానాయకులు గూడ అతిబాగ్రతతో వివరముల నన్నిటిని పరిశీలించవలసి యందును.

మైసూరురాజ్యములో ప్రవేశపెట్టవలసిన సంస్కరణ ములను గురించి ఇద్దరు ప్రజానాయకులు-వారిరువురలో నొకరు మన శాసనసభాసభ్యులు-తమ అభిప్రాయములను స్పష్టముగ ప్రకటింపుట అభినందనీయము. ఇతరుల కేటులుగూడ ఇట్లు చేయవలెనని ప్రభుత్వమువారు కోరుచున్నారు. సర్ కాంత రాజు ఉర్సుగారు చెప్పి-ట్లు ప్రాతినిధ్యపు సభ దేశరాసమా వేశములోపల ఈసంస్కరణముల నివేదిక తయారగునట్లు నాకు లోచించు. ఇది చాల యుక్తమైన విషయము గాన తొందర పడకుండ జాగ్రత్తతో మెలగవలెనని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించిరి.

ఇంక కొన్ని సేలవకు ప్రభుత్వమువారు ఆర్థికముసాగ్ర పరిష్కారమునందు ముగిసి తేలుచుందురు. సంస్కరణముల విష యమునుగురించి ప్రభుత్వమువారుయోచించుచుండుచుగాని అట్లో బరు సమావేశమునకు ఈసంస్కరణములనిష. ఈమై ప్రభుత్వము వా రేమియు తీర్మానించజాలరు.

మహానీయురాలా, ప్రకృత తేజఃమున మనకు కొన్ని కష్టము లుడెను. తేజఃగున్నది. మనము దొంగిలించుచుండు విశ్వాసమును గలిగియుండి, సహకారము నద్యానములతో కృత నిశ్చయములమై పనిచేసినయెడల, మన కష్టముల నన్నిటిని జయించ గలము.

దీక్షావారము

శ్రీ. నియంత్రణ కర్మ క్షేత్ర కన్యకాశ్రమ శాస్త్రకర్మణః ।
శరీరయాత్రాపి చ తే సప్రసిద్ధ్యే దకర్మణః ॥

దీక్షావారమునం దారుదినములు గతించినవి. రెండుదినములు మాత్రము మిగిలియున్నవి. కడచిన యారుదినముల న్యవహారములను నిష్పత్తి పాతబుద్ధితో నవలోకించునపుడు దేశభక్తుల హృదయములందు నిరాశాభావము గలుగుట సహజము. మొదటి సంవత్సరమునందు జాలియన్వాలా బాగు స్మరణ చిహ్నమునకు ద్రవ్యమును వసూలుచేయుట యందు చెన్నపురియందు జూపినయత్నాహ మాశ్చర్యమును గలిగించినది. గత సం॥రము నందును దీక్షా వారమునందు దేశమంతయును మహాసంచలన ముతో నిండినది. ప్రచారకులు సంచారమును జేయుచు స్వరాజ్యదీక్షావిధానమును బోధించుచుండిరి. లక్షలకొలది సేవకులు కాంగ్రెసు సంఘములందు జేరుచుండిరి. తిలకు స్వరాజ్యనిధికి లక్షలు వేలు వందలు పదులు కానుకలను సమర్పించుచుండిరి. దీక్షావ్రతమును నిర్వహించుటయం దొక రాష్ట్ర మొక రాష్ట్రమును మండలము పేరొక మండలమును గ్రామము గ్రామమును మించుటకు బ్రహ్మాంతుచు చుండెను. దేశమంతయును స్వరాజ్య దీక్షానాదములతో మారుమోగుచుండెను. వార్తాపత్రికలు స్వరాజ్యసేవావృత్తాంతములతో నిండి పోవు చుండెను. ప్రజాహృదయము నావరించిన యుత్సాహము కార్యపరత్వము స్థిరస్వరత్నము సంశయాత్మకలకు సయిత మాత్మవిశ్వాసమును గలుగజేయు చుండెను. ప్రజలు స్వరాజ్యస్వరూపమును జూచి యానందించుచుండిరి అధికారవరమును తదనుగుణముగ శాంతచిత్తముతో నిర్వహణమును జేయుచుండెను. అసహాయ స్వరూప్రచారము నాపలేదు. సభలను ప్రతిష్ఠించలేదు. వాగ్బంధనమునకు పూనుకొనలేదు. నిర్బంధవిధానమును విచ్ఛలవిడిగ నవలంబించి యుండలేదు. ఇపు డాస్థితి యంతయును మారినది. అధికారవర్గమునందును ప్రజాహృదయమునందును గలిగిన మార్పు లాత్మ పరిశోధనమును జేసికొనవలసిన యవసరమును దెలుపుచున్నవి.

ఆత్మపరిశోధనము

ప్రజాహృదయమునందు గత సంవత్సరము నందు గల యుత్సాహ మీ యేడువ్యక్త మగుట లేదను ఘోష దేశమునందంతటను బయలుదేరుచున్నది. కాంగ్రెసు సభలయందు ధారాళముగ సభ్యులు చేరుటలేదు. తిలకు స్వరాజ్యనిధి కుదారముగ కానుకల నర్పించుట లేదు. స్వరాజ్య ప్రచారము విరివిగ జరుగుట లేదు. పండిత మడనమోహన మాలవీయగారు ప్రయాగయందు పుణ్యసంచుచు ప్రజలీర్లత్యభావము నేలవహించి నారని ప్రశ్నించరి. గుంటూరునుండలవాసి యంగు ఇండియా పత్రికకు వ్రాసిన వ్యాస మీ నిరుత్సాహ భావమునె సూచించుచున్నది. గుంటూరుమ్యునిసి పాలిటి మండలాధికారి బెడదెంపులకు భయపడి వారు వెనుకను జేసిన తీర్మానము నుపసంహరించు

కొనుట నిరుత్సాహభావమునకు నిదర్శనముగ నున్నది. జాతీయదీక్షావారమునం దారుదినములు గతించినవి. కాంగ్రెసు సంఘములందు సభ్యులు చేరినటులును స్వరాజ్యనిధికి చందాలను జేర్చినటులును వార్తలు విశేషముగ వ్యాపించియుండలేదు. ఖద్దరు వ్యాపకము బాగుగ జరుగుచున్నటులు సూచనలు లేవు. గాంధీమహాత్ముడు పరితపించినటు లే దిక్కునకు దృష్టిని మరల్చినను విదేశవస్త్రాభివృద్ధి ప్రత్యక్షమగుచున్నది. నూటికి నదిమందియైనను ఖద్దరు బట్టలను ధరించెడివారు గనుపించరు. సీమ గుడ్డలు దిగుమతు లగుచున్నవి. ప్రజలు విదేశవస్త్రములను నిరాఘాటముగ వాడుచున్నారు. ప్రజల యందు స్వరాజ్యకాంక్ష గలదు గాని స్వరాజ్య దీక్ష గనుపింపదు. చెప్పెడివారు చాలమంది గలరు. చెప్పెడివారు మాత్రము స్వల్పముగ నున్నారు. అందఱకును నేదో ప్రతిబంధకము గనుపించుచుండును. అనారోగ్యము ధనాభావము సంసార భారము ప్రబలప్రతిబంధకములు. ఎవరికి వారు మినహాయింపును జూపుచున్నారు. ప్రజల నిరుత్సాహమున కధికార నిర్బంధములు దోహదము నొసంగుచున్నవి. ప్రచారము సభలు ప్రతిష్ఠాధిప బహుచున్నవి. బ్రహ్మపురమునందు సభలు ప్రచారము ప్రతిష్ఠాధిపబడినవి. గుంటూరునందు హరితాళిమును జేయజన దని భయపెట్టుచున్నారు. నిర్బంధాత్మకములు 107, 108, 124 శరపరంపరలుగ నుపయోగింపబడుచున్నవి. ఆంధ్రదేశ నాయకులును నితరరాష్ట్రనాయకులును గాంధీ మహాత్ముడును నిర్బంధముల ననుభవించుచు చున్నారు. అధికారవర్గము ప్రజోత్సాహమును భగ్నము చేయుటకు బూనుకొన్నది. అధికారనిరంకుశత్వము ప్రజల నిస్సహాయస్థితిని వ్యక్తము చేయుచున్నది. ప్రజలు నిర్బంధముల పాలనను కష్టముల ననుభవించుచున్నను దేశమునందు మామూలునాటకము సాగుచున్నది. అధికార ప్రాపకము సాగుచున్నది. కోర్టుల గొడవ తగ్గలేదు. మద్యపానము మామూలుగ సాగుచున్నది. ప్రజలు కర్మసూచ్యులై విధి కృతిములను శిరసావహించుచు జీవప్రవాహము నందు మునిగి జేలుచున్నారు. ఈ మామూలు నాటకము పోలుచూతరంగ మేర్పడుటకు గాంధీ మహాత్ముడు నిర్ణయించిన దీక్షావిధిని బూని కర్మయోగమును నవలంబించుట యవసరము.

దీక్షావిధానము

విషాదదశయందు మునిగియున్న విజయనకు శ్రీకృష్ణ జాత్యధర్మము నుపదేశించి విజయమును ప్రసాదించెను. విజయము శ్రీకృష్ణోపదేశమును శిరసావహించి నియతమైన కర్మను జేసి తాను తరించెను. తన వంశమును తనజాతిని లోకమును తరింపజేయగలిగెను. నియతకర్మలను జేయని వారలకు దేహయాత్రయే దుర్ఘట మగుచున్నది. కర్మసూచ్యులకు సామాన్యమైన జీవయాత్ర జరిగినను ప్రసిద్ధమైన జీవయాత్రమాత్ర మసాధ్యము. రాటమునందును ఖద్దరునందు నిరపాయమైన నియతకర్మ గలదని ప్రాజ్ఞులందరును సంగీకరించుచున్నారు. ఈ నిరపాయమైన నియతకార్యమును భారతీయులు నిర్వహించనపుడు నాయకుల మోక్షముగాని స్వరాజ్యముగాని ప్రాప్తము గాజాలదు. సంవత్సరమునకు 60కోట్ల రూప్యములను నిరపాయముగ సమకూర్చగల ఖద్దరునకు మించిన విజయసాధనము గలదా? ఈస్వల్పదీక్షను గైకొనజాలనివారు గొప్పదీక్షను బూని కార్యమును నిర్వహింపగలరా? మాతృబంధవిమోచనమును జేయగలుగుదురా? నాయకుల బంధనములను బాపగలుగుదురా? ఆత్మబంధముల నతిక్రమింపగలరా? మాటలు ప్రతిజ్ఞలు కార్యరూప

మును దాల్చునపుడే జాతీయాత్మకు విమోచనము గలదు. ఖద్దరుతో స్వరాజ్యము గలదని గాంధీ మహాత్ముడు పదేశించిన ధర్మసందేశమే మన మనలంబింపవలసిన నియతమైన కర్మయోగము. ఈ కర్మయోగాభ్యాసమునుజేయుటకు ఇంటింటను గ్రామగ్రామమునను రాటముల మగ్గముల ప్రయత్నములు జరుగునపుడు స్వరాజ్యదేశత స్వయముగ బ్రత్యక్షమై సకలాభీష్టములను సమకూర్చగలదు. స్వరాజ్యదీక్షాపరాయణులారా! ధర్మపరాయణులారా! భారతపుత్రులారా! దీక్షావారమునం దారుదినములు ముగిసినవి. ఈయారుదినములందును పంజాబు తర్పణమునకు గాని స్వరాజ్య ప్రాప్తికిగాని గాంధీ మహాత్మాదుల విమోచనము నకుగాని మీ విధుల నెఱులు నిర్వహించితిరో యోచింపుడు. ఆత్మపరిశోధనమును జేయుడు. సభ్యులను జేర్చుటకును నిధిని జేర్చుటకును ఖద్దరు వ్యాపకమునకును నేమిచేసితిరో ఏమి చేయగలరో బాగుగ గమనింపుడు. ఇంతవరకును నుపేక్షించినను శేషించిన రెండుదినములం దైనను స్వధర్మనిర్వహణమును జేయుటకు బూనుడు. గాంధీ మహాత్ముడు గోరిన నాలుగు స్వరాజ్య స్తంభములనుగట్టుటకు బూనుకొనుడు. నిరుత్సాహము నిర్లెపత్వము మనల నధోగతిపాలు చేసినవి. అధోగతిపాలు చేయుచున్నవి. హుప్పదికోట్లభార తీయులు మేల్కొని యేనియతకర్మను జేసినను స్వయముగ తరించి లోకమును తరింపజేయగలరు. స్వరాజ్యనిధికి దాన ధర్మములను జేయుడు. సభ్యులను జేర్చుడు. ఖద్దరును వ్యాపింపజేయుడు. మన పెద్దలు నిర్ణయించిన నియతమార్గమే మనకు సత్యమైన తరణోపాయమని విశ్వసించి కర్మయోగమును బూనుడు. యథాశక్తిని నియమిత మార్గములను స్వధర్మ నిర్వహణమునుజేసి తల్లిబుణమును నాయకుల బుణమును దీర్చుకొనుడు. లెండు. మేల్కొనుడు. జాగుచేయకుడు. స్వధర్మ దీక్షను వహింపుడు.

సహనమా?

ఫిబ్రవరి 9-వ తేదినండి గాంధీ మహాత్ముని అరెస్టు జేయవరకు, హిందూదేశస్థితిని గూర్చి రాజప్రతినిధి ప్రభుత్వకార్యదర్శి కంపిన తంతివార్తలు పుస్తకరూపమున ప్రచురింపబడినటుల, విదేశతంతివార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఫిబ్రవరి 9-వ తేదిన పంపిన తంతివార్తయందు ఇండియాప్రభుత్వమువారవలంబించుచున్న సహనమునకు కారణములు సూచింపబడెను. తా మవలంబించిన నిర్బంధవిధానము, ఇండియాప్రభుత్వమువారు సహనముచే ప్రేరేపింపబడినటుల యెంచుట విచిత్రము. ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యములు తొలగిపోయి, నాయకుల నెకులు కారాగృహముల కంపబడుచుండ, ప్రభుత్వ నిగ్రహమునకు చోటుమి గలదో తెలియకున్నది. శాంతముతో నడుచుచున్న నిరాకరణోద్యమమును బలవంతముగ నడచివేయనెంచుట సహనము నెంత మాత్రము సూచింపదు. ఆంగ్ల దేశమునందు ఇండియా విరోధులు కొందరు నిర్బంధము లింకను చాల లేదని మొరలిడుచుండిరి. అందుకు రాజప్రతినిధిగారు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. తీవ్రనిర్బంధములకు గడంగకుండుటకు తమశక్తులను గుర్తెరుంగక కాదని, రాజప్రతినిధిగారు తెలుపుచున్నారు. ప్రజల తోడ్పాటు బ్రటిషు పరిపాలనమున కవసరమగుటచే, తా మేచర్య దీసికొనినను భారతీయాభిప్రాయము తమ కనుకూలముగ నుండవలె నని, ఇండియాప్రభుత్వమువారు తలచిరట. ప్రజల సహకారమువలనగాని, పరిపాలనము జయప్రదముగ కొనసాగదని, రాజప్రతినిధిగారు సిద్ధాంతమునం

దయనను నిరూపించినందులకు సంతసము. కాని, నిర్బంధవిధానమునకు ప్రజల అంగీకార మేమాత్ర మయిన కలదా? జాతీయవాదులమారు యటుండ మితవాదులు సయితము నిర్బంధవిధానము పనికి రాదని స్పష్టముగ తెలిపియుండలేదా? నిర్బంధవిధా నము నీక యంగీకరించినవా రెవరు? సామ్రాజ్య శాసనసభలో ఒరిగిన చర్చవలన, ప్రభుత్వపద్ధతికి భారతీయు లనుకూలముగ నున్నటుల, రాజప్రతి నిధిగాను కనుగొనిరి. సామ్రాజ్యశాసనసభ, ప్రజ లకు ప్రాతినిధ్యము వహించుట లేదనియు, శాసన సభ్యులను అధికసంఖ్యాకులు బహిష్కరించి రనియు, రాజప్రతినిధిగాను ఇంకను గ్రహింపలేదు గాబోలు! సామ్రాజ్యశాసనసభయం దయినను, ఎన్నదగిన ప్రముఖులు వలపును నిర్బంధవిధానము ఎంతమాత్రము బనికిరాదని హెచ్చరించి యుండ లేదా? నిర్బంధవిధానమును ఏ పక్షము వారును అంగీకరించియుండలేదు. ప్రజాసామాన్య మిందుకు నుముఖులుగ నున్నారనుటకన్న విరుద్ధముండబోదు. ఇంకొక సంగతిని రాజప్రతినిధిగారు సూచించిరి. సహాయ నిరాకరణవాదుల కోర్కెలు. ఆచరణ లోనికి వచ్చుట దుర్లభమని మితవాదులు తలచినను సహాయ నిరాకరణోద్యమము జాతీయాశయముల మూలమునను, మహమ్మదీయుల మతభావముల మూలమునను పెరుగుచున్నదనియు, నిరాకరణ కార్యక్రమము నవలంబింపని వారుగూడ ఈభావ ములచే ప్రేరేపితు లగుచున్నారనియు, రాజప్రతి నిధిగారు తెలిపిరి. నిజము నొక్కమాత్రమైనను, వీరు గ్రహించినందులకు సంతసింపవచ్చును. జాతీ యాశయములు సఫలము గాకుండుటచేతనే, నిరా కరణోద్యమమునకు బలముగలుగుచున్నదనుట నిష్ప యము. నిరాకరణోద్యమ ప్రయోజనమును తగ్గింప వలయు ననిన, ప్రభుత్వమువా రవలంబింపదగిన మార్గ మేమి? నిర్బంధములప్రయోగ మెంతమా త్రముగాదు. జాతీయాశయములను సఫలపరుచు టయే, ప్రధానధర్మము. ప్రభుత్వమువారింతవరకు ఈవిషయముపై తమదృష్టి సంతగ నిగుడింపక, లా, ఆర్డరుల సంతక్షణముచేర నిర్బంధములను విధించు టకు బూనుకొనిరి. తా మవలంబించిన పద్ధతి సహ నమును కనుబటచుచున్నటుల, సిజ్కోహోంవర్గము వారికి రాజప్రతినిధిగారు సూచింపవచ్చునుగాని, దానిబాధలను స్వయముగ ననుభవించుచున్న భార తీయులను వారు నమ్మింపజాలరు.

మైసూరు: రాజ్యాంగసంస్కరణములు

మైసూరు శాసనసభయందు మొన్నటిదినము క్రొత్తమంత్రియగు ఏ. ఆర్. బెనర్జీగారు ప్రసంగిం చుటలో, రాజ్యాంగ సంస్కరణముల గూర్చి కొంత నడిముచ్చటించిరి. ఈవిషయమునుగూర్చి మైసూరు ప్రభుత్వమువారు యోచించుచున్నారనియు, బ్రిటీ షు ఇండియాలో గలిగిన అనుభవమును, మైసూరు సంస్థానపరిస్థితులను అనుసరించి విషయమును పరి శీలించుచున్నారనియు, వీరు నుడివెరి. పైకి కనుపిం చినదానికన్న, ప్రశ్నలు సంక్లిష్టములుగ నున్నవట. అందుచే ప్రభుత్వమువారేగాక, ప్రజలుగూడ ఇందు నుగూర్చి బాగుగ విచారింపవలయునని బెనర్జీగారు గోరుచున్నారు. కడుజాగ్రూతతో ముందుకు నడువవలయునని వీరు హెచ్చరించుచున్నారు. ప్రభు త్వమువారి కుండు పనితోందరలచే అక్టోబరు మా సమువరకు, ఈవిషయమై ప్రకటనము గావించుటకు వీలుండదన, బెనర్జీగారు తెలిపిరి. రాజ్యాంగ సంస్కరణముల వివరము లెంత క్లిష్టముగ కనుపిం చినను, సూత్రమును గ్రహించుచో చిక్కు లెవ్వయు గనుపింపవు. ప్రజలకు నిజస్వపరిపాలనము నొసగ వలయును. వారికి కోశముపై పూర్ణాధికారము

జాతీయ దీ

రేపటితోము

స్వరాజ్యస్థా

కాంగ్రెసునందు సభ్యుల కేర్పును
ఖద్దరు ప్రతేమును స్వీకరింపును అశి

అస్పృశ్యతను

రేపు (13-వ తేదిని) హరి

జలియన్ వాలా బాగు వీరుల

గాంధీమహాత్ముని, నా

నొసగవలయును. లేనియెడల, ఎన్ని సంస్కరణ నుచ్చినను నొక్కటియే. మైసూరు ప్రభుత్వ వారు, బ్రిటీషు ఇండియాలో ప్రసాదించబడిన ప్రయోజన రహితమగు సంస్కరణముల ననుసరింప జనదు. ధైర్యముతో ముందుకు జనుటకు, మైసూరు సంస్థానమున కెక్కుడువీళ్లు గలవు. మందగమనమున కవసరములేదు. మైసూరుప్రజ లీ విషయమై తమ యభీష్టమును స్పష్టముగ తెలిపి, ఇష్ట కాన్మార్గస్థితిని త్వరలో బడసెదరుగాక! మైసూరు రాష్ట్రము ఇతర రాష్ట్రములకు మార్గదర్శక మగుగాక!

ద్వంద్వార్థము

స్వరాజ్యమునకు రెండు ఆర్థములు గలవని, వంగదేశపు క్రొత్తగవర్నరుగ లిట్టను ప్రభువు గార నుడువుచున్నారు. స్వరాజ్యమునని క్రిమబద్ధ స్వాతంత్ర్యముని యర్థముగలదట. రెండవ యో ప్రత్యేకజాతీయ స్వాతంత్ర్యము. రెంటిని న్యయము జేయుటకు వీలులేదట. మొదటిది పూర్వక మనియు, రెండవది వినాశకర మనియు, తాము నిర్మాణపూర్వకపద్ధతిని కొనసాగించుటలో యూరపియను సంఘమువారి సహాయముపై నాధారపడెద మనియు, వీరు సూచించిరి. లిట్టను ప్రభువుగారి నిర్వచనముల భావ మేదియో గోచరించుట లేదు. వినాశకరమగు నటుల నుండనిచ్చి, నిర్మాణపూ జ్యమును దేశమున కెటులదెప్పి ప్రభువుగారు దెలుపలేదు. ఈస్వయంనిర్ణయాధికారమును వార్లమెంటు సభవారి యనుగ్రహ హిందూదేశ మాధారపడి యుండ చునా? పదజాలముచే, హిందూదే ప్తివరుమట అసంభవమని మాంటాగూరి పరిహా నము తేటపరచినది. మాంటాగూరి యభిప్రాయ మునకు మూలకారణమిదియే. వార్లక్రింద ప్రభుత్వ సహాయ కార్యదర్శిగ శిక్షితు లయిన లిట్టను ప్రభువుగారు మాత్రము, అట్టి మార్గము నవలం బించి విజయము బడయగలుగుదురా?

శాసనము

శ్రీనివాసశాస్త్రి

లకు, న్యాయుడియో.

దేశమున క్షీకరితి

రియల్ కొన్ని

విర్బండు వివాదములు

ప్రజాస్వామ్యవాదుల సంఘము

ప్రశ్నలు 10:— సంధియొడంబడికకు వ్యతిరేకు లగు సుప్రసాస్వామ్యపటాలముల ప్రతినిధులు ద్వైమనందు సమావేశమైరి. మార్చి 28 వ తేదీ సమావేశమునకన్న ఈ కేళమునకు ప్రతినిధు లధికులుగ నేతెంచిరి. ఈ సూతన కేళమువారు సూతనకాన్వనిర్వాహక సంఘము నేర్పరచిరి.

డబ్లిన్ నందు గత దినమున నుండి బ్రిటీష్ పటాలములు తిరిగి గస్తీ దిరుగుటకు ప్రారంభించెను. ఒడంబడిక ప్రకటింపబడిన తరువాత బ్రిటీష్ పటాలములు డబ్లిన్ నందు గస్తీ దిరుగుట కిదియే ప్రథమము.

ప్రజాస్వామ్యవాదుల దౌర్జన్యము

ఒడంబడిక కనుకూలును డబ్లినునం దొకసభ గావించిరి
అందు తాత్కాలిక ప్రభుత్వముత్రియను గావన కష్టి, పోట్టు
మాట్టరు వాట్లుగా రుపనక్షింతుచుండగా ప్రజాస్వామ్యవాదులు
పాటుఫారముమీదదరు వెల్లి డబ్బిగారిని పట్టుకొని లాజివేసిరి.

సంధి యొడంబడికకు వ్యతిరేకులుగ నైనైనుటల బౌద్ధవ్యములను గురించి ప్రతికాప్రతినిధి డివెలరాగాని దర్శించి ప్రశ్నింపగా వాదవిధి:- ప్రవాస్తావ్యు, నైనైనుటల ప్రస్తుతవన్నికల విధానాపుటకు నేను గత్యంతరములేక ఇట్లు రావించుటవ్యాగనే యున్నది. ప్రస్తుత రిజిస్టరు ననుసరించి యెన్నికలు యెడల నధ్యక్షులలో నానాచుమును జేర్చుటకు నేనింగి.

స్మిర్నాను వదలుట

గ్రీకు పైత్యములు తిరస్కరించుట

ప్రశ్నలు 10:— ఆసియా మైనరులందరి గ్రీకు సేవకులు
కమిటీవారు స్మిథ్సన్ గ్రీకులు వదలివేయరాదని
నిందిరి. వీరికి తనసమ్మతి విశేషముగ గలదు. ఈ కమిటీ
వెనజిల్లు కత్తునునకు జెందిన సైనికాధికారులను గ్రీకు
పశువును, జమిందార్లను గలరు. వీరు స్మిథ్సన్
యేరూదనియు చివరవరకును పోరాడవలెనని పట్టుబట్టిరి.
పటాలములలో ననేకము ఈ పత్తిమునకే జెందియుండె
సియా మైనరులందరి గ్రీకులందరును తమతమ గృహముల
ను కుటుంబములకొరకును తుదివరకు పోరాడవలెను తురు
కు లాంగరాదనియు వీరు ప్రకటించిరి.

జర్నలి మొర

విషయము 10 — నష్టపరిహారసంఘమువారికి జర్మనీ వారు
 తీర మిచ్చుచు న్నిక్రందించి నాముల దెలుపుచున్నారు —
 రహస్యమునుండి మార్కు-ధర తగ్గెను. అందుచే జర్మనీ
 జీవితవ్యయము హెచ్చెను. కాబోవు నెలలలో జర్మనీ
 ఆహారపదార్థములను దిగి మతిచేసికొనవలసి యందుటచే
 యందుకొరకు సంభవించునని భవమున నున్నది. జర్మనునా
 థినీలి ఇటులనే యున్నయెడల విదేశములందు మార్కు-ధర
 నుగను. జర్మనీ దివాలాదీయకుండినయెడల మిత్రముండలి
 లాభము. జర్మనీ లెక్కపెట్టికులును ఆభివృద్ధిచేయుటకు
 నులందు ఋణములొనర్చుట యొక్కటియే మార్గము.

చైనాయందు నల్లమందువ్యాపకము

ప్రశ్నలు 10:—శ్రీ. ఎస్. హెల్మన్ అను వైద్యుడు
మిమనరీ మాంచెట్టరు గార్డియను పత్రికయందు దిట్టు (వా
ండ్) న. — ఇట్టివలంబడనందు జరిగిన నల్లమందు నిరోధక
తేత సందర్భమునవో హాచిన్ సూ గారు. వైద్యుడు రహ
దప్ప నల్లమందు వాడుట నశించిపోయినది దెలిపిరి. ఇది
గారు. వైద్యుండానో కొన్ని ప్రదేశములందు తప్ప
ందు బహిరంగముగ ఉంచబడి వాడబడుచున్నది. దీనిని గవ
నిరోధించుటకు మారు రివిన్యూ నభివృద్ధి జేయుటకు గాను
అధికముగ ప్రోత్సహించుచున్నాడు. కొలదికాలములో
దురలవాటు ఇదివరకువలె నధికమగునని వీరడెలువు
రు.

నుడివెను. పరస్పరమృతమే ప్రపంచమును రక్షిం
సాధనము పరానువారు ప్రపంచమునకు నాయకత్వము
టుకు ప్రయత్నించుట లేదు. పరానువారు శాంతికాములు.
శంకరము కల్పించుట యనిన వారికి పరమద్వేషము. సమా
ను పూర్వము అర్థి కవిషయముల దందరికిని గలపి
త్రమును నిర్వచించుటకు వీలులేకపోయెను. అందుచే
సాధ్యమైనటుల వారు అర్థి క పునర్నిశ్చాయమున
టుచిరము.

లేదనియు నుడివెను. పరస్పరముక మే ప్రపంచమును రక్షిం
చుటకు సాధనము పరాగువారు ప్రపంచమునకు నాయకత్వము
వహించుటకు ప్రయత్నించుట లేదు. పరాగువారు శాంతికాములు.
శాంతికి భంగము కల్గించుట యనిన వారికి పరమద్వేషము. సమా
వేశమునకు పూర్వము అర్థి కిష్టములు. దందరికిని గలపి
యొక నూత్రమును నిర్వచించుటకు వీలులేకపోయెను. అందుచే
యెవరికి సాధ్యమైనటుల వారు అర్థి క పునర్నిత్యాజమున
బోడ్చుదు టుచిరము.

దేవతాశాసనము

శ్లో॥ రాజీ భర్తృణి భృత్యోః పాపేషామరణాస్యదా
రాజానమున వర్తం తే యథారాజా తథాప్రజా॥
కంఠ దగ్గరకొండెము చెప్పెను॥ ప్రేక్షద (మం
(తి) పల్కులకురాజు ప్రియుడై మరితా
తెగ్గుప్రజ కావరించుట॥
బొగ్గులకై కల్ప తరువు బాగుచుట నుమతి॥
గీ॥ మేలుచేయువాని మేలుండులొకట॥ చెట్ట
యొండు కీడుచేయువాని-పాపాంతరము॥

పూర్వకాలమున హిందూరాజుల కాలములో పండి
తులు (వ్యాసు కాసనకర్తలు) వదంగి, మంగలి, చాళి
మున్నగు పరివాండు మతకర్తలు మున్నగువారి నాదరించి
భూరూపపారిశ్రామిక మొసంగి రక్షించెడివారలు. రైతుల
కుమ న్యామపద్ధతిపరమముక్రమమయిన పన్నులుకట్టి వసూలు
చేయుచుండెడివారలని అనేక దృష్టాంతరములు గలవు. ఇటీవల
కొందరు జమీందారులు రైతుల కిచ్చినభూములలో ఫలించెడు
పంటజూచి అత్యాకామరకమై మాన్యములకు అంచనాపద్ధ
తిచే పుట్టబాదుగ విధించుటయేగాక రైతులకిచ్చిన భూములు
అమాని (పాలిపద్ధతి) నేర్పరచి తొన్నకంకే, వోసకాయ,
అయినా తినుటకు రైతునకు స్వాధీనము లేకుండచేసి దానిపై
కావలిగా బంట్రితుల నేర్పరచి పలుబాధల పెట్టసాగిరి.

ఇట్టితరీక్రిమద్వికటోరయ మహారాజీగారి పాలన మే
దృఢమతకర్తలు పరివాండు, మున్నగు వారికి భూరూపక
యేవకభృతి కొంతకాలముంచి ఇటీవల కొందరు గ్రామాధ్యక్షి
గారులకు ద్రవ్యరూపముగా నొసంగుటయే గాక రైతుల
స్వధీనముగా నున్న భూమికి కాళ్ళతనెటిలోమెంటున జేడ
నట్లు యొకరమున కింకొకొక్కమిమ్మనియు, యెవరిభూమి వారి
రిజిస్ట్రేషన్ములో నందుననియు వాగ్దానము చేసి పట్టానిచ్చుటచే
వెల్లితనెంచి రైతులు కష్టపడి మరమ్మతుచేసి సర్కారువారు
మనవించిన పన్నులిచ్చి రామరాజ్యమని నంతరింపసాగిరి. అంతట
నుష్టా, గోదావరినదుల కానకట్టు కట్టించి జేవమాతృక లయిన
యర్ధాధారము) పండునట్టి భూములకు నీరు సప్తయి చేయగా
అద్దాని కలవాలుపడని రైతులొనన నుపయోగించుకొనక, మెట్ట
బంటలే లాభకరమని పూరుకొనగా గవర్నమెంటువారు ము
శ్యంధు భూములు పండుట (నీరుసప్తయికి తగియుండుట) కు
కట్టి రెండేండ్లు వుచితముగానీచిచ్చియు తిర్యగ్త కొంతకాలము
తీర్చిలేట విధించియు, అటుపిమ్మట యొకరమునకు మూడు
గాపాయలు విధించియు, రైతు మాగాని వృద్ధిచేయుటకు, సదు
బాయము లొసంగిరి. తిరువారి కాపువచ్చిన తరుణముననే కరు
వు వచ్చె నన్నట్లు 1875-76 సం॥ ర ప్రాంతమంతు ధాతువత్సర
కరవారింధ మగుటచే నానాటరైతులు నీరుపయోగించుట కల
పడి మాగాణిసాగు వృద్ధి చేయసాగిరి. అప్పటికి యొకరమునకు
నాల్గురూపాయలు ఖచ్చిమైన తీర్వ యేర్పాటుచేసిరి. మాగాణి
సాగు వృద్ధియై కృష్ణాగుంటూరు జిల్లాలలో కాల్యల అయిట్లు
కంటె కొంచెము మిగిలినకొలది అప్పటికి సాగుకాగా మిగిలిన
మెట్టభూములకు నీరియ్యలేమని, నీటి దరఖాస్తులు మంజూరు
చేయుట నిరాకరించిరి. పోనీయని రైతు మెట్టసేకృము చేసినచో
వర్షములు లేని తరుణమున నీరియ్యలేమని చెప్పిన సర్కారువారు
వర్షాధికమై మాగాని భూములలోని వైరును కష్టపరుచుచుం
డగా యివ్వాలంటి సర్కులేషనుల పుపయోగమని వ్రాసిన
ప్రమామకతోరే క్రీడిఅధికారుల రిమాన్సుల ననుసరించి
కొన్ని రేట్లు పిసలో అసెస్మెంటు విధింపసాగిరి. 1899 సంవ
త్సరప్రాంతమందు కొన్ని గ్రామరయతుల భార్యల మెడలలో
బంగారపువై లమ్మించి తొలుపువైలు కట్టినంత తీర్వ విధింప
నారంభింపగా అప్పట్లో నావంటిరయతులు నివితోకొద్దవ్యాగా
న్యామమును పొంది అన్యాయపు తిరుపుండి విముక్తులుకాగా,
యిటీవల సర్కారువారి కేలాగయినా, పన్నులు నసూలుచేసి
పెట్టదలచి వింటుబాతంగాడు వ్రాసిన యిరిగేషన్ లిల్లు
కాక్షను చేసి యివ్వాలంటి కేగాక సర్కులేషన్ భూములకు
క్లాపా పన్నులు విధించుటకును, అందుపై యిక్కంటావ్సరలే
నే కివిలోకొద్ద అధికారముకూడా తీసివేసి న్యామభంగ యెన
త్పిరి. ఇట్టితరుణముననే నాలుగురూపాయలుగానున్న తీర్వను
అయిదురూపాయలుగా మార్చిరి. ఇదియే డెల్టరయతుయొక్క
కష్టమున కారంభకాలము. ఇంటిలో నూరుకొనక రీన్లాసింగు
సిస్టమున నెవమున తూములసంఖ్యను పరిమాణమును తగ్గించి
సకాలములో సాగుఅయ్యెపద్ధతి తొలగించిరి. ఈ విషయ
మయిన మొర లరణ్యగోదనమయినను మాగానిసాగు వృద్ధిచేసి

నారా? లేదు. అదియూ, పూజ్యముకాగా, నీరుధ్వ విశ్రింగుడక
ప్రభువుగారు నెలవిచ్చినట్లు డెల్టరయతుల సాలిటి "కాల్డో
కాసనమా? లేక సయినక కాసనమా?" యనునట్లు బోడ్డు స్టాం
డింగు ఆర్డరు 4 వాల్యూం 2 అప్పెండిక్స్ యల్ అను బాం
డొకటి డెల్టరయతులపై ప్రయోగించిరి. ఇందువలన డెల్టా
రయతుల కన్న వస్త్రములు శూన్యమగుటయేగాక, యాకరపు
ధరలే లేకున్నచో, యే దక్షిణాఫ్రికాలో వలసపోవలసిగతితట
స్థించియుండెడిది. వారలగతియే మరల నీరికిని తటస్థించియుండె
డిది. కారణమేమనగా, మాగానిమధ్యమున్న యివ్వాలంటి
మెట్టభూములు ప్రతిసంవత్సరము జనవరినెలలోగాని, మెట్ట
సాగుకు లాయలు (వీలు) గావు; అప్పుడు దున్నివేసిన పయి
రులు ఫిబ్రవరినుండి కన్నములు లేమిచే ఎండకాలమున ఫలింప
నేరవు. అంతటలోగా, అల్పబరులోని మెట్టపరిపంయనకు యిరి
గేషన్ అసె ఆర్డరు ననుసరించి యిక్కంటాంటి తీరున కట్టు
దురు. లేక దరఖాస్తుచేసి యొడినను, మురిగినను వంటిరేటు
తీరున యిచ్చెదమన్నను బోర్డుస్టాండింగు 4 వాల్యూం 2
అప్పెండిక్స్ యల్ విధి ననుసరించి మొదటివత్సరము యాకరము
నకు 15, రెండవవత్సరం 30, మూడవవత్సరం 60, నాలుగవవత్స
రం నూరురూపాయలు, పిసలో అసెస్ మెంటు ఇత్యవలెను. ఇక
దరఖాస్తు లేకున్నచో దీని కిట్టడి అనగా నాలుగవ సం॥ 200
రూపాయలు అపరాధమొత్తము చెల్లింపవలెను. ఇప్పటికి
పూర్తి పంట యాకరమునకు పుట్టెను పండినవన్న ను కరవుధర
నూరురూపాయలు వచ్చినను, ఇంక నూరురూపాయలున్న వ్యవ
సాయపు కర్షులున్న అప్పుడే చేయవలెను. మాగాని మధ్య
మున్న మెట్టపుపంటభూములు చుట్టుపట్ల నలజ (మాగాణి) పుక
వల్ల చవుడుచేసి కెడిపోవుచుండగా ప్రమామకతోరిన క్రింత
రివిన్యా అధికారులు పుకవల్ల పుపయోగమని రిమాన్సు వ్రాసి
నచో, యిరిగేషన్ అసె ఆర్డరుల పిసలో అసెస్ మెంటు విధిం
తురు. లేక, అనేక కష్టములుపడి రయితు కాల్సిన తోడుమని
చవుడు నకంపచేకొని నీటి దరఖాస్తుచేసి పసుపు, కంద, ఉల్లి
మున్నగు డబ్బిలోరేటు వైరు చేసినచో, మొదటవత్సరం యొక
రయినను ముప్పది, రెండవవత్సరము ఆరువది, మూడవవత్సరము
నూటయిరువది. నాలుగవవత్సరం రెండువందల రూపాయలుపిసలో
అసెస్ మెంటు బోర్డుస్టాండింగు ఆర్డరు 4 వాల్యూం 2 అప్పెండిక్స్
యల్ ప్రకారం విధింతురు. ఇకదరఖాస్తులేమన్నను, నూజూరులేమ
న్నను, నాలుగవ సంవత్సరం దీనికిరట్టి అనగా, నాలుగువందల
రూపాయలు విధింతురు. ఇందులో రెంటిలాభము రెండువందల
ఫలసాయపు ఖర్చులను, అప్పు లేకలసి యుండును. ఈమెట్ట
భూములు సాన్నతోటల లీట్లలో చేర్చుచుని కొరినను ప్లయి
చాలదని నిరాకరింతురు గాని యివ్వధ్వ వర్తకరీతి న్యామము
నకునరించి, కృష్ణాజిల్లాలో యొకరమునకు యిరువది యయిదు
రూపాయలీచ్చినచో, నీరిచ్చినవని ప్రకటించిరి. ఏమినిపరితము.
రయితుల దురదృష్టము ఇరిగేషన్ అసె ఆర్డరుయొక్కయి, బోర్డు
స్టాండింగు ఆర్డరుయొక్కయి, మధ్యను కత్తికాగలి మధ్యనలే
యిరికి చచ్చెదరయితు తేభూమి యొడినను, మురిగినను,
పండినను, పన్నిచ్చెదను. వంటితిర్వ విధించుడని కొరినచో,
నీరులేదని పారికరూపాయలు పట్టలంచ మడుగుచున్నారే
ఇప్పుడు నీరెచ్చుటనుండి సప్తయి కాగలడ? ఇట్లు వ్రాయబూని
నచో డెల్టరయతు కొదవన పాట్లునుడున సమాప్తనాలక
లగల శేషునితరముగాదు ఇందుకు కారణము బ్రాహ్మణాది
హిందువుల రిమాన్సులనినచో అధికాకవము వొడగి స్వ
లాభిమియుడై ప్రమామకతోరేడి హిందూ బ్రాహ్మణబ్రాహ్మ
ణేరు లేవలెనను రయితు కష్టసుఖములకు సమానమే యని
నాపతము. కొండెముచెప్పెడి ప్రగ్గడ (మంత్రి) బ్రాహ్మణుడైన
నేమి బ్రాహ్మణేతరులైనచేమి? రాజగువారు న్యామము రయితు
ల కొసంగవన్న నింకెవ్వరు దిక్కు? ఇట్టిని కఠింపకున్న దిక్కు
లేని దివాణమయినదని కొందరు స్వకాశ్యముకొరి (కృష్ణజన్మ
స్థానమున కేగుచున్నార; గాని; మాసంఘ మట్లుగాక అమడ
మేర పీనుగ నెంటయు, నవతల రామరాజ్య మన్నట్లు "పాల
లో పంచదార లేదని కొందరేచ్చిన గంజలోపుప్పులేద"నియేచ్చిన
వానివలె మాలవ్యా పండిత మతానుసారముగ డెల్టా రయితు
లయొక్క వైస్వ్రాసిని కష్టము లేన్నియేగలవు. అవియన్నియు
బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరప్రముఖు లేవయినా గాని వెంటనే
రిజిస్ట్రాషన్ మాపుచేసి కష్టములు నివారింపవలెను. లేనిచో
అపిమామక న్యామముగా నిపుడు పన్ను లిచ్చినను ఆన్యాయ
కాసాధికార్తమునకును తచ్చాననానుసారము విధించెడి పన్ను
లనిచ్చుటకు దుఃఖపడుచున్నారము. కాన అసెర్విలో ఘనత
హించిన విలింగుడకై ప్రభువుగారు డెల్టా రయితులయందకా
రణముగా కినుక వహించక వెంటనే న్యామము కలగజేయుగో
రెదను. డెల్టా రయితులకు ధర పొచ్చిన మదముచే విర
పీగుచుండిరిగాని, దొరయచ్చిన మదములుకు బోర్డుసాం
డింగు ఆర్డరు 4 వాల్యూం 2 అప్పెండిక్స్ యల్ వలన నణగి
పోవుమన్నదనియు, యిందుకు రుజువు కావలెన్న గుంటూరు
జిల్లా బాపట్ల తాలూకా అరిమండ, దండిమూడి (గ్రామములో
విచారింపవలె విషయం, యిరువది యొక్క అరిమం
డగ్రామములో గతవత్సరం ఘమాతు పడివందల రూపాయలు

సింఘదేశము

సింఘదేశమునందన్ని భూములలోను దేశీయులు జాతీ
యవారపు దేశసేవ నొనరించుచున్నారే. ప్రతిదినమున గభలు
జరుగుచున్నవి. ఖద్దరు విక్రయమును స్వరాజ్యనిధికి ధనము
చేర్చుటయను స్వదేశీప్రచారమును బాగుగా జడగుచున్నవి.
11 వ లేదీవరకు అల్లరు లేమియును జరుగ లేదని సింఘ హైదరా
బాదునుండి తంతివార్త వచ్చినది.

బొంబాయి నగరనుండలి భారత పంచదార కంపెనీ
వాటాదారు లొక సామాన్యసభయందు కంపెనీని ఎత్తివేయ
వలసిగట్లు తీర్మానించిరి.

రాజపుత్రస్థానమందలి పై రోహింసంస్థానమందలి సయా
వాగ్రామస్థులు కస్తూలను కట్టుటకు నిరాకరించగా, ప్రధానమంత్రి
మేజరుప్రెస్టర్ల సేనానితోనూడ అగ్రామమునకు వెళ్లిరి. ఎవ్వ
రికి గాయములు తగులకుండ గ్రామస్థులు 2 రుపాయలను ప్రే
ల్పిరి. మట్టుపట్టవాణిని యుద్ధమునకు రమ్మని తప్పెట్లు వాయిం
చిరి. సంస్థానపు సైనికులకు తోడ్పడుటకు మేవారుభిలు పటాల
మొకటి పంపబడెను.

9-4-22 తారీఖున దక్షిణ హైదరాబాదులో శ్రీరామ
భక్తసమాజములో శ్రీరామనవరాత్రులముహూర్తమున 1000 గ్రామము
న ఆంధ్రదేశములో నుప్రసిద్ధుగాయకుల నొకట బ్రహ్మశ్రీ
చల్లపతి పంచవాదగాయకు డి. డి. లు కచ్చేరి మృదుమధుర గంభీర
వాదముతో సరసమైన పాండిత్యమును చూపిరి. సభ్యుల నందరి
ని బ్రహ్మచందములో ముంచి చేసిరి. ఈకచ్చేరికి చోళదేశములు
ముత్తుకామి దేశర మృగంకావ్యము వన్నెలేచ్చెను. అనిభకరు
వాయుచున్నారు.

బొంబాయి భారతనర్తకుల సంఘము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 11 :— భారతప్రభుత్వపు బొంబాయి
సభ్యుడు నా మాల్యాం హాయిలీగా కిచ్చటికి వచ్చి, భారత
వర్తకసంఘాలయమునకు వెళ్లియుండిరి. అప్పటి భారతనర్త
కులు చేసిన ప్రశ్నలకు నా. హాయిలీగారు ప్రత్యుత్తరము లొ
సంగిరి. 1921 వా రేముల చట్టము ను గురించి
విచారింపవలెంద ఇకమిదట ఏమి కాసములు గావించబడదని
నా. హాయిలీగారు యాభిప్రాయించిరి. 5 కోట్ల పౌండ్ల ఋణ
కామును చేయుటకు రాజ్యాంగకార్యదర్శి పార్లమెంటువారి
అనుమతిని పొందవలసియుండెను. అతడు స్వయముగ దీయ
గలిగినంతమటుకు ఇదివరకే ఋణములను తీసివారు గాక ఇట్టి
నెలవును బడయవలసివచ్చెను. అధినిజే రాజ్యములు లేవు హై
కమిషనరులద్వారా ఋణములను చేయుచుండును. భారత
ప్రభుత్వమునకు కావలసిన రైల్వేస్టేషన్లు నున్న గుళామానులను
చౌకగా దొరకేదేశములో కొనవలెనని భారతప్రభుత్వమువారి
ప్రధానోదేశము హైకమిషనరు గారికి కూడ
ఇట్టి అభిప్రాయము నూదించబడెను. ఈలాగే ఎచ్చట
తక్కువ వడ్డీకి ఋణము దొరకగలదో, ఆదేశ
ములో ఋణము చేయుటకు భారతప్రభుత్వమువారికి స్వాతిం
క్రయమండవలెను. విశేష ప్రయత్నము వీడ దిగుతలెమ్మ నేల
ఎత్తువ చేయలేదని వర్తకులు పట్టింపగా, ఎత్తువచేయరా
దదని ఒక అధికారకేరసభ్యుడే తీర్మానము నుపపాదించెన.
అధికారకేరసభ్యు లధికసంఖ్యాకు లాతీర్మానము నంగీకరించిరి.
దిగుమతిపన్నును తగ్గించియుండుట ప్రభుత్వమువారు బాధ్యు
లు గారని ఆధికసభ్యుడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

అంబేద్కర్ (8081) "కృష్ణ కట్టలు"
కృష్ణ కట్టలు గ్రంథము పొందుట గలది. పొగివైనది.
1-1 రూపు 4-00.
రచయిత కొమనానికి 151 ఉదితూ పోస్టోఫీసునావకే.
వలయువారు కర్నూరులో ఓకరూపాయి
ఆవామ్మ కుంభవలెను. డి. వెంకటేశ్వర్లు అందు కో
కట్టన్న అండే లాక్. పోకట్టు 500.
వెల్లూపురం, (గోదావరిజిల్లా)
కర్నూరులో ఇ. డి. కె. "ఇంద్ర ప్రీతి" వైద్యపురం.
అంబేద్కర్ గ్రంథములు ముద్రణముచేయుచున్నవారు.

పి. లో అసెస్మెంటు విధించుటయు క్రమమయిన అక్కిచ్చివేసి
నను నిరాకరింపబడినదనియు ఇట్లెందరో నారయితుసోదరు లే
చ్చుచున్నారనియు, వెంటనే రయితుల పాలిటి రవులలో సయి
నిక కాసనములంటి అన్యాయపు డెల్టాశాసనములను తొలగించి
దిక్కుగల దివాణమును పేరొంది మా మాగాణి మెట్ట కర్మరసా
యము లభివృద్ధిపొందుమార్గము లరయవలెననియు, కించిజ్జాడ
నయి ప్రజాప్రభువుల క్షేమము గోరిన నన్నడిగినచో తగునలక
నియ్యగలననియు రయితుల తరపున మనవిచేయు (మంద చినినం
కయ్య, చేక్కేడ్ ఎడ్వర్డు ఆసోసియేషన్, దండమాడి, పొన్నూ
రుపోట్టు గుంటూరుజిల్లా.)

వాతావరణస్థితి

1922-వ సంవత్సరం ఏప్రిల్ నెల 12-వ బుధవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	మే 24 గంటలలో	మే 24 గంటలలో	మే 24 గంటలలో	ఏప్రిల్ 1-వ తేదినందు	ఏప్రిల్ 1 తేదీ నుండి వాతావరణము
విశాఖపట్నం	98.1	77.7	...	0	...
పోర్టు బ్లెయి	88.2	77.7	...	0	0.87
సిప్పూరు ద్వీపము
ద్రాక్షపర్తి ద్వీపము	86.4	80.0	...	0	0.07
సాగూరు ద్వీపము	96.5	75.7	...	0.08	0.80
గోపాలపురి	87.2	75.4	...	0	0.17
కోరాట్ల	96.2	64.8	0.02	0.12	...
విశాఖపట్నం	92.1	77.8	...	0	0.17
కాకినాడ	88.9	76.0	...	0	0.17
మచిలీపట్నం	92.3	74.2	...	0	0.14
గుంటూరు	97.8	75.1	...	0	0.26
నెల్లూరు	98.9	75.5	...	0	0
మద్రాసు	92.5	76.9	...	0	0.15
కడపూరు	91.8	78.2	...	0	0.03
నాగపట్నం	92.3	75.9	6.07	0.07	0.07
పాంబూరు	90.4	78.8	...	0	0.71
ట్రెంకోమలీ	83.6	74.8	2.52	0.52	...
కోళంబూ	88.7	71.1	0.56	8.89	3.28
తిరువేంద్రము	85.0	76.0	0.26	1.81	1.33
కొచ్చిన్	91.5	74.4	0.68	0.76	1.46
కాలిక్టు	92.0	80.5	...	0	0.63
మంగళూరు	93.1	78.8	...	0	0.16
మెర్కాత	85.1	64.5	...	0	0.75
కార్వార్	91.3	78.4	...	0	0.40
రత్నగిరి	88.4	75.9	...	0	...
బొంబాయి	89.2	76.4	...	0	0
హైదరాబాద్	97.2	72.2	...	0.28	0.43
రైచూరు	98.8	79.3	...	0.54	0.28
అనంతపురం	100.3	76.1	...	0	0.10
బళ్లారి	101.3	76.7	...	0	0.20
కర్నూలు	101.2	76.4	...	0	0.16
కడప	103.2	77.0	...	0	0.03
హన్మంతపేట	9.3	62.2	...	0	0.45
నెంగుపూరు	93.8	67.8	...	0	0.32
కోడయకల్	71.4	48.2	...	0	1.78
ఉదకమండల్	72.0	50.7	0.05	0.05	0.81
కోయంబత్తూరు	98.0	76.3	...	0	0.35
యేలూరు	98.0	74.4	...	0	0.20
నీలము	99.0	74.6	...	0	0.59
తిరుచనాపల్లి	100.8	78.1	...	0	0.14
పరక్కోటై	95.1	78.1	...	0	0.56
మధుర	98.0	78.6	...	0	0.59
తిన్నై	0.85	0.05	0.56

సర్కారులు:—కొన్ని ప్రదేశములందు మబ్బులుగలవు. ఆర్ద్రత సాధారణముగ నుండెను. వేడిమి తగ్గెను. కోరాట్లపట్నం 12 సెంటిగ్రేడ్లు గలదు.

దక్కను:—మబ్బులొకమాదిరిగ గలవు. ఆర్ద్రత అధికము. వేడిమితగ్గెను.

కర్ణాటకము:—మబ్బులొకమాదిరిగ గలవు. ఆర్ద్రత తక్కువ. వేడిమి హెచ్చెను.

కాశ్మీరు:—మబ్బు లొక మాదిరిగ గలవు. ఆర్ద్రత తక్కువ. వేడిమి హెచ్చెను.

దక్షిణము:—మబ్బులొకమాదిరిగగలవు. ఆర్ద్రత కొన్ని ప్రదేశములందు తక్కువగుచుచున్నది. ప్రదేశములంధికముగ గలదు. వేడిమితగ్గెను. వానపక్షమునందు 7 సెంటిగ్రేడ్లు తిరునాళ్ళియందు 85 సెంటిగ్రేడ్లు వర్షముగలదు.

శ్రీరంగము:—మబ్బు లధికముగగలవు. ఆర్ద్రత అధికము. వేడిమితగ్గెను. కొచ్చిను, తిరునాళ్ళుముందు వర్షమును గురిసెను.

మైసూరు నగరము:—మబ్బులొకమాదిరిగ గలవు. ఆర్ద్రత మామూలుగనుండెను. వేడిమియును మామూలులేవు.

హైదరాబాదు:—మబ్బులొకమాదిరిగ గలవు. ఆర్ద్రత అధికము. పగటివేడిమి 8 డిగ్రీలు హెచ్చెను.

బొంబాయి:—మబ్బులులేవు. ఆర్ద్రత సాధారణముగ నుండెను. వేడిమి స్వల్పముగ హెచ్చెను. పోర్టుబ్లెయి 89 సెంటిగ్రేడ్లు గురిసెను.

పశ్చిమప్రాంతములు:—మబ్బులధికముగ గలవు. ఆర్ద్రత సామాన్యము. పగటివేడిమి స్వల్పముగ హెచ్చెను. ఉదకమండలమున 5 సెంటిగ్రేడ్లు గురిసెను. అచ్చటవచ్చట వర్షమునుగురిసెను.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాజ్యము.

వాతావరణ కార్యదాసు.

తామర తైలము

తామర, తీట్ల, గజ్జిక మంచిది దీప్తి -కి 0-6-0 మాత్రము.

రాజరాజి శుద్ధుల తామరతైలము పూరినాశకము లగు చాల మంచి మందులలో తయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతిగాంచినది.

అనేకయెండ్లనుండి యున్న తామర నాలుగైదు సార్లు తాచినతోడనే పోయినదని వేలమంది మాకు వ్రాసియున్నారు. అమ్మతాతలనుండి డిగ్రీ, బొంబాయి లేక మద్రాసు.

బంగాళాదేశమునందు మిక్కిలి ముఖ్యమైనదియు, నమ్మకమైనదియు, నయమైనదియు నైన

ది డక్కా ఆయుర్వేదీయ ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

మూలధనము రూ 2,00,000. చందాలవలన వసూలైన మూలధనము రూ 1,75,000.

డైరెక్టరులు:— జడ్జి, జే. జడ్జి, వకీలు, జమీందారు మొదలగువారు గలరు.

హెడ్ ఆఫీసు:— 8, 8/1 అగ్నియన్ వీధి, డక్కా.

ప్రాంతీయ:—కలకత్తా 212 బా బనారు వీధి, 155-1 అప్పరు చిట్టూర్ రోడ్డు (పోవబజారు) హరిజన్ రోడ్డు (బారాబజారు) భవానిపూర్ 69 రుస్సా రోడ్డు, రంగపూరు, బోగూరు, మై మెన్ సెంగు, బాల్ పాయిగురి, డార్జిలింగు, కాశీ, ముజ్ ఫర్ పూరు, ఖుర్నా, మద్రాసు.

కవిరాజులు, పోస్టుమాస్టరులు, ఉపాధ్యాయులు మొదలగువారికి ప్రత్యేక లాభము.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన పుస్తకములు ఇనాముగా పంపబడును.

(1) గృహవైద్యము (బెంగాలీ) (2) కామశాస్త్రము (3) పరీక్షణ తేజవిధము (4) జీవితమును జయించుట (5) కాటలాగు (నాగ) (6) హాస్యము (7) 1922-వ సం॥ క్యాలండరు (ఇంగ్లీషు బెంగాలీ) (8) ఉపాధ్యాయులు, పోస్టుమాస్టరులు ధనము వార్జించు విధము. (బేషధయోగము యిహం) మకరవృష తులము 1-కి ధర రూ 4; జ్వరజ్వలంతం (జ్వరమాత్రలు) బుడ్డి 1-కి రూ 0-6-0; శరీరాద్యనల బుడ్డి 1-కి రూ 0-12-0; చ్యవనప్రాసన సేరు 1-కి రూ 4.

చివరిచూడుడు!

మీరు కొనియున్నారా?

యోగ్యతాపత్రములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

1. లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు చే గుణములు వాతము నావర్తకు వచ్చు రోగులకు అతిమృత్తికము. మున్నది. 2. కె. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాల్లెబజారువీధి రంగూరు, బర్మా. లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు జనులకు గలుగు సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా బాగుచేయును. 250-300 మాత్రలు. ల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు బేషధము. మెదడు దుగ్ధము, ముఠ, తలవేడిమి, మలబద్ధకము, అకలితనండుట, కాంతిహీనత, గల్గము, మూలరోగము, స్వప్నస్థలము, శీఘ్రస్థలము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధతము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును. ఇది మానవకోటికి గొప్ప వరప్రసాదము. 20 దినముల బేషధముగల బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0.

ముఖ్యగమనింపు:—మా కారాదారుల సౌకర్యార్థమై వాగుకోరుటచే మద్రాసు, నెం 321, కెంబుకెట్టివీధిలో మా ప్రాంచీని తెరచియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సహ మొనగ కోరెదము. వి. పి. ఆర్డలు మద్రాసు ప్రాంచీనిండి పంపబడవు. (954) సాశ్వత వెంకటాచల పండితులు శ్రీశీతారాధువ వైద్యశాల మైసూరు.

ప్రచండమైన ఈ ఉష్ణ కాలమునందు దేహమునున్న ముఖ్యముగ మెదడునున్న చల్లగపెట్టుటకు

భృంగామలక తైలము

అనే స్నానతైలము చాల ప్రసిద్ధి జెందినది.

కండ్లనుంట్ల, హస్తపాదములదాహము, శరీరతాపము ఇవి ఈ తైలాపయోగమునల్ల వెంటనే నివృత్తి యగును. మెదడుకు చాల చలనముచ్చును. చర్మము మృదువుగాను, చల్లదిగాను, అకోగ్యముగాను అగుచున్నది. వెంట్రుకలు ఆకాలములో తెలుగుట, పూడిపోవుట వీనిని నివృత్తించును. నూర్కానర్తము మొదలయిన తలనొప్పలు, తలచుట్టుట మొదలైన వికారములున్న నివారణ మగును. అనేక ఆయుర్వేద - ఆంగల వైద్యక్రేస్తలల్ల ఈ తైలము క్లాఫింపబడి యున్నది. దీప్తోమా బొందిక ఆయుర్వేద చికిత్సలున్న యస్. కే. పి. డి. ఆయుర్వేదాస్మృతిజుందు

ప్రధాన డాక్టరున్న వైద్యకలావిధి సుపాదకులుగాను నుండు

ఆయుర్వేద భూషణం పండిత యం. దురైస్వామి అయ్యంగర్, ఏ. కే. ఏ. సి.

వారిచేత ఈతైలము తయారుచేయబడినది 4 డిగ్రీ సీసా 1-కి రూ 1-4-0. తపాలాఖర్చు మొదలైనవి ప్రత్యేకము.

ఆర్యబేషధశాల, 7, ఆదియప్ప మొదలివీధి, వేవేరి, మదరాస్.

ఇ నా న థే లే

మలేరియా జ్వరమునకు అమోఘమైన బేషధము.

జ్వరగడ్డను కరిగించి, 15 దినములలో వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టును. మలేరియాను రానియ్యక ఆటంకపరచుటకై ఉదయం, సాయం కాలములందు పూటకు ఒకమోతాదువ్యాధున శీసుకొనవలెను

అ ప్తా

తిమురువాయువు, యూరిక్ ఆసిడ్ మూత్రకృచ్ఛిరోగము మున్నగువాటికి తగిన దివ్యోషధ మిది యొక్కటియే. నమ్మకమైనట్టి మందుల దుకాణములందు, బేషధశాలలందు దొరకును.

మెస్సర్సు గోరియో (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం 159, ఫోర్టు - బొంబాయి.

Esanafele. ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజెంట్లు.

(25)

వృత్తాంతలేఖలు

సుబురిజిహ్వా గ్రామ రాజనామా
(ఒకవిలేఖరుడు)

పాలకొల్లులో సుబురిజిహ్వా గ్రామ స్త్రీయంత్ర పాద్య వేంకటాచార్యులు గాంధీయజ్ఞుని నిర్వహణకు తమ యజ్ఞములను జూపుచు యజ్ఞాగ్రహారమును కేసిరి. వారు 12 కేంద్రములనుండి భూయపు సము రిజిహ్వా గ్రామ నున్నారు.

శే నా లి

(ఒకవిలేఖరుడు)

జా తీ య వార ము

ఏప్రిల్ 9:—జాతీయవార మొదటి దినము 6 తేదీ మావట్టణములో భజనలతోను, ప్రార్థనలతోను, ఉత్సాహముతో జరుపఁబడితి. ఉపవాసమును వీక్షితో ప్రతివారము అచరించిరి. గ్రామములో జాతీయ వారమును ప్రజలు అచరించి తెలిసిన పనులను గురించి ప్రకటనలు అచ్చొత్తిచి గ్రామములో పంచిపెట్టబడినది. ఇద్దరు ప్రతియింటికి తిరిగి అమ్మచున్నది. కాంగ్రెస్ సంఘములో సభ్యులను చేర్చుపని మిగులుగా జరుగుచున్నది. తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి డబ్బు వసూలు చేయబడుచున్నది.

స్వరాజ్య కార్యస్థానము సోదాచేయటం.

6 వ తేదీ పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు గారు సాయంత్రము 5 గంటలకు వై కాంగ్రెస్ స్థానమును సోదాచిరి కాంగ్రెస్ సభ్యుల రిజిస్ట్రును చూచుచున్నట్లున్నది. ఇతర రిజిస్ట్రును తీసుకొని వెళ్లిరి. సోదాచేయటము ముందు సబ్ ఇన్స్పెక్టరుగారు తమ చుట్టుల వాయిదాలు సోదాచుచు. ఈసోజు స్వరాజ్య ఆఫీసుమీది బంధాయున్న తిలక్ గ్రంథాలయముమీది బంధాయున్న పోలీసువాటికి కొనిపోయినది. వారింటుచుపనుచి అడుగగా చూడవలసిన అవసరము లేదనియు, అటుంక పవిన బలవంతముతో తీసికొని పోయిదనియు చెప్పిరి. పట్టణములో కాంగ్రెసుగానన్నది. వై రెంటిమీదను తిరిగి బంధాలను నిలిపిరి.

శే క లి

(ఒకవిలేఖరుడు)

ఏప్రిల్ 9:—ఈనెల 6 వ తేదీని జాతీయవార ప్రారంభదిన మగుటచే మా గ్రామస్థులు ఆసోజున ప్రాంతకాలము 9 గంటలకు స్త్రీరామలు వారి పఠమున్నా, తిలక్ గాంధీ మహాత్ముల పఠములు ఒక విమానములో పెట్టి వూరేగింపు భజనచేసి పూజకు బైటనున్న పురుషోత్తేశ్వరమున చిన్నవారు పెద్దవారు వచ్చిన వాతావస్థనుండి స్నానముచేసుకొని తిరుగుడలలో కొన్ని తేవాలయములకు వెళ్లి ప్రార్థనలు సలిపిరి. ఇదిమిది 10 గంటలకు యెవరియిచ్చు వారు వెళ్లిరి. చాలమంది స్త్రీలు, పురుషులు, బాలురు వుపవాసములు వుండిరి. సాయంత్రము 5 గంటలు మొదలు 8 గంటలు వరకు స్త్రీల స్త్రీసమేహ స్నానివారి ఆలయములో సంగీత కాలక్షేపము చేయడమయినది. తదుపరి ఫలహారములు అయిన పిమ్మట 9 గంటల నుండి 12 గంటలు రాత్రి వరకు స్వరాజ్య (గాంధీ) భజన జరిపిరి.

7, 8 తేదీలలో ప్రాంతకాలమును కొందరు అసహాయవాదులు మేలుకొలుపు పాటలతో గ్రామమంతా తిరుగుచుండిరి. 8 తేదీవృక్షయం పది గంటలకు గ్రామముననువారు, యద్దరు పోలీసుకానిస్టేబులు బయలుదేరి దండోరా వేయిస్తూ ముసెల 6 తేదీ మొదలు 14 తేదీ వరకు బహిరంగ సభలు చేయకూడదనియు, దుశాసనములు మాయపని చేప్పకూడదనియు, బుక్ వాళ్ళకు కూలివాళ్ళకు, యెట్టివిధమైన బోధనచేయ కూడదనియు, స్వరాజ్య భజనలు చేయకూడదనియు, యెట్టివిధమైన వారతాళమును జరుపకూడదనియు, చెప్పినారు. ఈ వైచెప్పిన వాళ్ళములన్నీ జిల్లా కలెక్టరుగారి ఆనుమతి ప్రకారం తెలియజేయడమైనది చెప్పినారు.

తూర్పుఇండియా రైల్వేసమై

అసన్మానందలి కాశ్మీరుకుకూడ ఏజంటు ప్రకటించిన వరతుల సంగీకరించి పనులనుచు చేయచున్నారు. పనులయందు చేరనివారు రాజనామా ఇచ్చినవారుగ పరిగణింపబడుదురు కాని డిస్మిసు చేయబడరు. అసన్మానందలి పనివారు చేయచున్నందున సమై అంతమొందినది చెప్పవచ్చును అని రైల్వే ఏజంటు ప్రకటించుచున్నాడు.

నరసాపురం

(స్వకీయ విలేఖరుని నుండి)

జాతీయవారము

నరసాపురం, ఏప్రిల్ 10:—ఆరవతారీకున జాతీయవారము ప్రారంభించబడినది. స్త్రీయంత్ర ఎట్టమిల్లి మంగయ్య గారు ఈతాలూకాలో తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి డబ్బు వసూలు చేయుటకుగాన వచ్చియుండిరి. మా గ్రామములో ఇంతవరకు కొమాండూరి శేషరాజ్యులుగారు రు 100 లున్నా కానుకవచ్చు వెంకటాచార్యులుగారు రు 50 లతోను ప్రారంభించిరి. ఆసోజున బహుళలో సభయొకటి జరుపుటకుకూడా ఏర్పరుపబడినదిగాని ఆసోజు శ్రీ గ్రామమును యగుటచేసి వీలలేకపోయినది. ఆసోజున మా గ్రామములో కొందరు ఉపవాసముకూడ నుండిరి.

గవన్న మెంటు బాలికాపాఠశాల

ఈ పాఠశాలలో శనివారమురోజున నూమూలుగా ప్రతి సంవత్సరము జరుపబడే జహుచతులను పంచిపెట్టుట రాజగోపాలయ్యగారి యజమాన్యమున జరిగెను. ప్రధానోపాధ్యాయుల రిపోర్టును నూమూలుగా గవన్న మెంటువారు పంపి జహుచతులు డబ్బులేమిచేత ఈ సంవత్సరము పంపలేదనిన్ని పాఠశాలకు ముందు దక్షిణపు గారి కడ్డముగానున్న ఇంజనీ కొనుటకు నిశ్చయించబడినప్పటికిని డబ్బులేదని యీ సంవత్సరము దానినికూడా నిలిపివేసెట్లున్నా చెప్పిరి. చాలా విచారకరమైన సంగతి. గ్రామస్థులు వేసిన చందాలు నూరురూపాయలకు మించినవి. ఆ దుచేత జహుచతులు విరివిగానే యివ్వబడినవి. రూపాయలుగాక ఇతర జహుచతులనేయు ఇచ్చుటచేత పిల్లలకు చాల శ్రాంతివాడగముగానే యున్నట్లు కనబడినది. ఈ సంగతులన్నిటికన్న కొద్దిమంది బాలికలు కడ్డకు బట్టలేక పూర్తిగా ధరించినట్లు కన్నుల కానందమైనది. ఈ సంవత్సరము ననే, తాడిమేటి నూర్తిప్రకాశరావుగారిచేత యుపవాసమును గురించి కొద్దిగా చెప్పలేనియున్నది. యీ గ్రామములో దారము వట్టుపనిని యింటిపద్ధతి అనేకమంది బాలికలు తీరుచుండి పట్టిచేసి డబ్బుసంపాదించుచునే అలవాటు ఉన్నది. ఈ అలవాటుచేతనే బాలికలకు కండ్లు జబ్బుచేయుటకూడ సంభవిస్తూ ఉన్నది. ఈసంగతి వారు ఉపవాసములో చెప్పను అట్టి అలవాటును మానుకొని నూలువదుకుట దేహారోగ్యము గనుక దాని నవలంబించవలసినదని బాలికలను కోరిరి. ముఖ్యముగా తీరుబడినిపట్టి మా గ్రామములోని స్త్రీలను వాటికొనియున్న నూలువదుకుట మాత్రమే అవలంబించి వచ్చేసంవత్సరపు జహుచతుల నందుకొనుటకు వారిబాలికలను పూర్తిగా కడ్డకుబట్టలేకనే పంపుటకు స్త్రీలను నేనుకూడా వేడుచున్నాను. నూర్తిప్రకాశరావుగారి ఉపవాసము దక్క తక్కినవి ఇంగ్లీషుభాషలోనేఉన్నవి. చంటివిడ్డలకు ఇంగ్లీషు ఉపవాసము లెందుకో వాకు తెలియదు. అభ్యుత్థులుకూడా ఇంగ్లీషులోనే స్త్రీవిద్యను గూర్చి ఉపదేశించిరి. ప్రస్తుతపు రాజకీయ పాఠశాలలోని విద్యార్థిధానమునకుగలలోట్లున్న వాటిని సవరణచేయు విధములను చెప్పిరి. బాలికల ఆటపాటలు అందరిని ఆనందింపజేసినవి.

స బు కో ర్న

ప్రస్తుతము ఏలూరులో యుండే రెండవ సబ్ ఇన్స్పెక్టరు జూలెసుచి మా గ్రామములో యుంచబడుటకు గవన్న మెంటు వారి ఉత్తరువైట్టు కెజెట్ అర్జరులయినది. దీనిగురించి చాలాకాలమునుండి వారికి ఆలోచనలో ఉన్నది. ఇదివరకే ఆసబుకోర్టుకు మా నరసాపురం తలుకు భీమవరం తాలూకాల వై ఆధికార విస్తరణజరిగి. కొద్దిమంది తగినవారు పంపుటచేత గానంజెను. కృష్ణాజిల్లా ఇట్టి ఎక్కడనుండి అందుకు నరసాపురము తప్ప వేరెవలము లేదని చెప్పియుండిరి. అయితే ఏలూరు ప్లీడర్ యాటంకముచేత ఇంతవరకు కొద్దిమంది పంపలేదు. ఇప్పుడుకూడా ఏలూరు ప్లీడర్ యాకోర్డు తీసివేయవలెను. దీనికి పనిలేదు అని చెన్నపట్నంలో హైకోర్టు జడ్జికోర్టు చెప్పవచ్చుట్లు మాకు మర్మమానము వచ్చినది అయితే వాక్కి యాపాటికి ఆ ఏలూరుప్లీడర్ ఉద్దేశములు స్పష్టము గాకమానదని నా అభిప్రాయము.

* * * *

(ఒకవిలేఖరుడు)

ఏప్రిల్ 10:—ఇచ్చట జాతీయవారము వెంకటాచార్యులయనభాసభ్యుల యుపవాసముతో ప్రారంభమైనది. నిన్న జిల్లా కాంగ్రెస్ కార్యదర్శి యర్రమిల్లి మంగయ్య, తాలూకాసంఘాధ్యక్షుడు వేదవెల్లసబ్బరాజుగారి వచ్చి సాయంత్రము 9 గంటలకు గాంధీవాక్ లో సభచేసిరి. మంగయ్యగారు జాతీ

బె జి వా డ

(స్వకీయ విలేఖరుడు)

రైలుక్రిందపడి చచ్చుట

ఏప్రిల్ 10:—మాయూరి మహమ్మదీయులు = లు గురు 8 తేదీ రైల్వాయర్మును బుడమేరు వంతెన మీద నడిచిపోవు చుండగా మద్రాసు మెయింబండి వారివైగా పోయెను. అందులో నిద్దరు తుత్తునియై పోయిరి. ఒకరికి తలపగిలి నది. (బతుకుట దుస్తము. కిందికి దుముకుటశలన ఒకడుమ్మతె ము ప్రాణము దక్కించుకొనెను.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు

దక్షిణాఫ్రికాకు శలసపోయిన భారతీయులను గూర్చి సి. ఆర్. నాయుడుగారును, వెంకటేశ్వర పెరుమాళ్లు గారును 4 తేదీ సాయంత్రము గాంధీమైదానమునందు జరిగిన సభలో నుపదేశించిరి. (బతుకుట దక్షిణాఫ్రికాకు మొట్టమొదట వచ్చిన తెల్లవారు అచటనున్న నల్లవారిలో సమానముగ పని చేసి లాభమును మిగుల్చుకొన సాధ్యపడక మనదేశమునకు వచ్చి గవన్న మెంటువారిలో నాలోచన చేసి మనదేశములను మోసము చేసి అచటికి కూలిపనిచేయుటకై తీసుక పోయినదియు, మా వారు కష్టపడి పనిచేసి వారికి లాభములను సమకూర్చి భాగ్యవంతులనుచేసి, ఆదేశమును నందనవనముగ మార్చినదియు, ఈ పని చేయించుకొనుటకై మనవారిని పెట్టిన బాధలు కష్టనాశితములనియు, అన్ని కష్టములను సహించి అచటనివాసము చేసెదరు చుకొన్న వనవారిని అచటనుండి సాగనంపుటకై ఆప్రభుత్వము వారు అనేక మాయోపాయములను పన్నుచున్నారనియు, ప్రతిష్ఠిమరుమిద వందలకొలది భారతీయులను మోసపుమాటలు చెప్పి ఈదేశమునకు సాగనంపుచున్నారనియు, యద్ధములో లక్షలకు లక్షల నిచ్చిన 11 వోరావాధిరాజులుసహితము దక్షిణాఫ్రికాలో కాలుపెట్టుటకు యోగ్యత లేకుండ వారు చట్టములను చేసికొనిరనియు, అట్టిస్థితిలో నచట ఎన్నియోబాధల ననుభవించి సంపాదించుకొన్న హక్కును మనవారును, వారి సంతతివారును గోల్పోవుట మిక్కిలి విచారకరమనియు గనుక మనవారు అచటనుండి ఇవటికి వచ్చి వారిహక్కులను అచట పోగొట్టుకొనుట మిక్కిలి నష్టమనియు, ఇవటికి వచ్చి నారు పనిపాటలు లేక, తిండికి జరుగక ఏకంగానుగో మరల ప్రయాణము గట్టుచున్నారనియు, ఇట్టి దుస్థితినుండి దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయులను తప్పించుట మన కర్తవ్యమనియు మన దేశమునుండి యువకులు దక్షిణాఫ్రికాకు వెళ్లి మనవారిని అచటనుండి గాంధీ బోధించుట మిక్కిలి అవసరమనియు, అంతులకై తామును మద్రాసుపౌరులు శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాస ఆచార్యుగారి ఆధిపత్యముక్రింద జరిగినసభలో కోరియుండి రనియు, తాము దేశసేవ చేయుటకు సిద్ధముగ నున్నారనియు తగినద్రవ్యమును దేశీయులు సహాయము చేయవలెననియు సి. ఆర్. నాయుడుగారు చెప్పిరి.

వెంకటేశ్వర పెరుమాళ్లుగారు వై యుపవాసములోని విషయముల నన్నింటిని నిశ్చయమని చెప్పిరి. మనదేశీయులు పాటుపడి ఇతరులను ధనికులను చేయుట చూచి విచారపడిరి ఇచటనున్న ధనికులు, బుద్ధిశాలియు ఆలోచించి దక్షిణాఫ్రికా నుండి తిరిగివచ్చినవారి అనుభవమును ఉపయోగించుకొని భాగ్యవంతులగుట మంచిదనిరి. మనదేశములోనున్న మహనీయులు ఏదేశమునకైనను పేరు ప్రతిష్ఠతీసికొని రాగలరనియు, ఇట్టివారందరు నీవిషయమై యోచించి మనదేశముయొక్క ఆర్థికాభివృద్ధికై పాటుపడుట యావశ్యకమని మృదుమధురముగ నుపదేశించిరి.

తాలూకాబోర్డు

మా తాలూకాబోర్డుకు కట్టించుచి కొంద రెడ్డిగారిని ఆధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనిరి. వీరు తాలూకాబోర్డుయొక్క వ్యవహారమును చక్కగ పరిపాలించి మంచిస్థితికి తీసికొనిరావలెనని ప్రయత్నించుచున్నారు. ప్రతివానికిని సులభముగ తాలూకా బోర్డువిధులను తెలియునటులు ఒక పుస్తకమును వ్రాసి కొన్ని నెల ప్రతులను పంచిపెట్టించినారు.

యవాసర ప్రాముఖ్యతను గూర్చియు ఆవారముతో చేయవలసిన పనుల గూర్చియు ముచ్చటించిరి.

నిన్న కే తిలక్ స్వరాజ్యనిధి వసూళ్లు ప్రారంభమైనవి. న్యాయవాదులు తమకు తగినట్లు చందాలు వేసిరి. మంగయ్యగారు అచటఫిర్కాలో సుమారు రు 100 లు స్వరాజ్యనిధికి వసూలుచేసిరి.

ఏనుగుకాలు (బూరకాలు)

(మదరాసు ప్రభుత్వసంఘమువారిచే
ప్రచురింపబడినది.)
(నిన్నటి తరువాయి)

ఏనుగుకాలు మొదలయినది గుప్తముగా ఏర్పడవచ్చును, మందులు తింటే కుదురుతుందని అట్టి అశుభమాదము. మొదటి అవస్థలో, రోగము ముదరకుండా ఉన్నప్పుడు, ఏకాంతియైన దిండువీధి కాలు ఎత్తిపెట్టి ఉంచుకొనవలయునట్లు, నడిచేటప్పుడు పట్టుకట్టుకొనవలయునట్లు ఉపశాంతి కలుగవచ్చునుగాని ఈఉపాయములు సరిగా నేర్చుకోకపోయినచో జ్వరము అధికముగా కావడమునకును, అవయవములలోను గజ్జలలోను నొప్పి కలుగుటకును, ఏవోవిధముగా కొన్ని మాత్యుతీవులు కారణము; గనుక, వాటి బలమునకు ప్రతిఘటించి నిలిచే శక్తిగోగి కలిగియుండుట టీకాలువేసి సోపానముచేయుట. రోగము అత్యధికముగా ముదిరి పోయినప్పుడు, శస్త్రసాధనములు అవశ్యము అవలంబించవలసి ఉంటుంది.

రోగమురాకుండా నివారణము చేయడము.

ఈ రోగము వ్యాపించే రీతినిగురించి వైని చెప్పినదానిని పట్టి రోగనివారణముకొనను చేయవలసినది ప్రధానముగా దోమలబాధ పోగొట్టడమే అని నిర్ణయించవలెనుగా. ఈ సంపర్కము విశేషముగా ఉన్న ప్రదేశములలో ఈపని చాలా కష్టసాధ్యమని అంతరూపపుకొన్ని నిమయము. ఈ ప్రదేశములు పల్లపునెలలు; నీరు పారిస్తూ అక్కడ వైరుపెట్టుతూనే ఉంటారు. అయినా దోమలు పుట్టివెరిగిపోట్ల ఈపని సాధించి చేయవచ్చును. దోమలు నీటిలో నేపట్టి పెరుగుతవి. ముఖ్యముగా నూతులలోను, మురికినీరు చేరినచోట్లను, పాత చట్టాను, ఇళ్లచుట్టూ ఉన్న కుండలలోను, బారికలలోను ఉంటవి; కొద్దిగా గొట్టములు వెట్టి, వాటివ్వారా మంచినీళ్లు తెప్పించడమునకు తగిన ఏర్పాట్లు చేయలేనప్పుడు నూతులు ఉండక తప్పదు; గాని, అవి తగినట్లు నిర్మించినచో, కొవము తగులకుండా సంరక్షించవచ్చును. మురికినీరు గోతులలో నిలిచియుండకుండా సాధ్యమయ్యెంతవట్టుకు తీసివేయవలెను; ఇళ్లసమీపమునకున్న కుండలు మొదలయినవాటిలో నీరు నిలువ ఉండకుండా చేయవలెను. గుంటలు మొదలయినచోట్ల చేరిన నీరు తీసివేయడము అసాధ్యమయ్యవచ్చును, వారమునకుగాని, పదిరోజులకుగాని ఒకొక్కమారు మడినూనె వాటిలో వేస్తే, దోమలు పెరుగుట ముఖ్యముగా శీతజ్వరములు, ఈ మొదలయిన ఇతరరోగములును నివారణ చేయడమునకుమాడ దోమలబాధ తగ్గించడము అవశ్యకము; గనుక, ముఖ్యమైనసాటివాడే కాక, ప్రతిఇంటి గృహమానినీ ఈపని పూనుకొని చేయవలెను. ఏనుగుకాలు కంటిరోగములుగల చోట్ల ఈపని ఎక్కువ అవశ్యమయినది.

ఈరోగమునకు చేసే చికిత్స స్పష్టికరముగా లేదు; శీతజ్వరము కుదురుటకు కైవస ఏర్పడవట్లు, ఈరోగమును కుదుర్చుటకు తగిన సిద్ధోపధము ఇంకా ఎవరికినీ తెలియలేదు అట్టిది తెలిసికొనటకు అనేక ప్రయత్నములు జరిగినవిగాని, ఏవీ ఫలము కాలేదు.

ఈ రోగమువల్ల జ్వరమువచ్చినప్పుడు, రోగి కదలకుండా పండుకోవలెను; విశేషములకు మందు పుచ్చుకోవలెను; గజ్జలు మొదలయినచోట్ల బిళ్లెపుట్టి నొప్పిగాఉంటే, అక్కడ (వేడి నీళ్లలో గుడ్డముంచి నీరుపెడిచి) ఒత్తవలెను. నొప్పిగాఉన్న అవయవము ఎత్తుగా దిండువీధిపెట్టి ఉంచితే, బాధ తగ్గుతుంది. జ్వరము తగ్గిన తర్వాత, వీలయితే, కొన్నాళ్లకాకున్న రోగి తిగుకుండా ఏకాంతి లిగి ఉండవలెను.

మూత్రము తెల్లగా ఉండేదెడల, రోగి కదలకుండా పండుకొని ఉండవలెను; వైద్యుని పిలిపించి చికిత్స చేయించడము హితముగా ఉంటుంది.

సాధ్యమయితే, దోమ తెరలు చట్టా కట్టుకొని పండుకొన్నట్లునన్ను, సాయంకాల మయినతర్వాత, కాళ్లుచేతులు, మొలమున అవయవములు (వైకికవబడిచి) కచ్చుకొనటవల్లనన్ను ఎవరిచుట్టుకు వారు దోమలు కరకుండా శరీరము సంరక్షించుకొనవలెను. దోమ తెరలు తేవప్పుడు, దోమలు అంటుకుండా చేసే ఔషధములు (సిట్రినెలా ఆయిల్) ఒంటికి, బట్ట కప్పుకొని చోట్లను, పూనుకొనవచ్చును.

సాంప్రాతి దేవదారులెలము కలిపిచేసిన లేపము (వెన్ జీన్ టర్ వెంట్రెన్) మొదలయినవి ఇట్టి అశుభధములు కలవు; గాని, దోమలు కరకుండా చేయుటకు, దోమ తెరలవలె, ఇవి బాగా ఉపయోగించవు; వాటిలము రెండుమూడు

గంటలకన్న ఎక్కువ సేపు ఉండదు; మనిషికి నిద్రపట్టిన తరువాత, కొంత సేపటికి దోమలు వచ్చి కరకుండా అపుటకు తగినంతకాలము అతి పరిశోధించు. ఈ రోగము రాకుండా చేయుటకు శ్రేయమును ఈ పాతము సాధనదోషము అధికముగా కలదని తెలిసిన ప్రదేశములలో నివసించక పోవడమే. రోగము మొదటి అవస్థలో ఉన్నప్పుడే, సంపర్కదోషము నివారించి, అక్కడ రోగి నివాస మేర్పర్చుకొంటే, రోగము మరి ఎక్కువకాదు. అట్లుచేయడముచేత అనేకమందికి ఏనుగుకాలు ఎక్కువకాకుండా ఉండడము మేము ఎరుగుదుము; అయితే, మొదట రోగము తగ్గిపోవడము ఎంత వెరిగినచో అంతవట్టుకు వాపు తగ్గుకుండా నిలిచిపోయినది.

ఈరోగముగురించి అనేక విషయములు ఇంకా శిశ్మయముగా తెలియలేదు; అవి తెలియకపోవడమువల్ల ఈ రోగమునకు చేసేచికిత్సగాని, నివారణోపాయములుగాని సఫలము కాలేదు. ఈసంగతి వైనిచెప్పిన దానినిపట్టి పోషపడి ఉంటుంది.

ఈ రోగముగురించి ముఖ్యముగా తెలుసుకోవలసిఉన్న విషయము దానిచికిత్స. ఇండియాలోను ఇంకా ఇతరదేశములందున్న వైద్యుల విచారణకు జిజ్ఞాసకు ఇది ప్రధానవిషయముగా ఉన్నది.

సంక్షిప్తము

- (1) "ఏనుగుకాలు" అనేరోగమునకు కారణము గుండ్రని పురుగులు. ఇవి పనుష్యుని మేదోనాళములలో నివసించును; అందుచేత ఆనాళములు పూడిపోయి, అక్కడే రోగము వాపు కలుగును.
- (2) గుమ్మడతొమ్మడున్న ప్రదేశములలో, ముఖ్యముగా ఎండచేడి లేవ అధికముగా మాడి ఉన్నచోట్ల ఈరోగము పుట్టుకున్నది.
- (3) దోమకాలువల్ల 2 కమనపినుంతి వరిఒక మనిషికి ఈరోగము వ్యాపిస్తున్నది.
- (4) ఇప్పటికి మాకు తెలిసినంతవట్టుకు ఈరోగనివారణమునకు తగిన ఉపాయము ఏమంటే—దోమలు సంపదనే సాధనములు అవలంబించవలెను.
- (5) సంపర్కదోషముల ప్రదేశములకు కాపుము ఉన్నవారు దోమకాట్లు తగలకుండా కామకవతను; సాధ్యమయితే, దోమ తెరలు కట్టుకొని పండుకొనవలెను.

బొంబాయి కార్పొరేషన్

మిర్జాపతి మహమ్మద్ ఖానుగారు రాబోవు సంవత్సరమునకు బొంబాయి కార్పొరేషను నుతన ఆధ్వర్యమునకు ఎన్నుకొనబడినది.

కావలెను (16)

కృష్ణాజిల్లా బోర్డువారి యాజమాన్యముక్రింద స్టిమ్మోర్డ్ రోలర్సుతో పనిచేయుటకు యోగ్యత గల శ్రేవరులు ముగ్గురు కావలెను. నెల 1-కి జీతము రూ. 50 యియ్యబడును. సం॥రము 1-కి రూ. 2 లు వొప్పవ రూ. 70 ల వరకు జీతము హెచ్చించబడును. దరఖాస్తులు వారి వారి యోగ్యతా స్పృతికలతో సహా 1922 సం॥రం ఏప్రిల్ నెల 25 వ తారీఖు లోగా ఈతిగువ విలాసమునకు పంపుకొనవలెను. వయస్సు, బాలి, యిదివరలో ఎచ్చట పనిచేసినది మున్నగు విషయములు కూడ వివరముగా దరఖాస్తునందు తెలియజేయవలెను.

T. K. T. Viraraghavachariar
District Card Engineer
Kistna, Chil kalapudi.

చలిజ్వరమునకు తగిన ఔషధము

ఇది వంతుజ్వరము, చలిజ్వరము, జ్వరగడ్డ, ఇన్ ఫ్లు ఎంజా, రక్తము లేకుండాట, మున్నగువ్యాధులకు దివ్యౌషధము. పిత్త, వైశములను కలుగజేయు కైవసా యందులో చేరుట లేదు. వెస్సుసిరైజర్ అను పత్రికలో డాక్టరు వాగసు అను అయన కనిపెట్టిన పద్ధతిప్రకారము హిమశత్యర్థమునందు వ్రత్పత్రియగు ఓషధులచే తయారుచేయబడినది. చేతులేదు. మైకము పిత్తియలను కలుగజేయును. బలహీనులకు, గర్భిణి, స్త్రీలకు కూడ దీనిని నిర్భయముగా వాడవచ్చును. బుడ్డి 1 కి ధర 1-0-0 మద్రాసు కెమికల్ ఇండస్ట్రీసు లిమిటెడ్, నెం 22 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

హిరనుండలం.

జాతీయవాగ్ధ్యసభలు నిషేధించుట.

కే ౧౮౪ క్రింద హిరనుండం పురజనులందరకు జన రోనోటిసు:—ఈనెల ౬ వ తేదీని అనంతవాదు లందరును మహాత్మునితో గుర్రు నాయకులు గల ప్రభుత్వ జాతీయగీత ములుపాడుచు నగరసంక్షేపనచేసి సాయంత్రం బహిరంగగర్భ జరుపుటకు సమావేశమవుచుండ యింకొక స్థలమయిన గలభా జరుగుటచే గర్భ జరుపుట నిలపబడి ౭ వ తేదీకి జరుప నిశ్చయించి తిమి. ౭ వ తేదీ మధ్యాహ్నం రెండుఘంటల వేళను మా గ్రామం కే ౪౦౯ రు పోలీసు కనిస్టేబిలు కరణమున్నూ టుటు మా వానితో కలిసి గ్రామపంతుల్యుల తిరిగి, యాదిగున విధముగా దింజోరా చేయించితి: "ఈనెల ౬ వ తేదీ మొదలు ౧౪ వ తేదీ వరకు జరియకొనాలా బాగుపరచుగాని చనిపోయిన వారిజ్ఞాపకార్థమై ఉపన్యసించుట, వినుట, విదేశకస్త్రదహనముచేయుట, వస్త్రములిచ్చుట, కాంతివైదికులనుచేర్చుట దుకాణములను, మూలించుట, మూయుట, జాతీయగీతములుపాడుచు, దేశస్థాయకులపటములతో నగరసంక్షేపనలుచేయుట, అదుపాల్గొనుట, మున్నగునవి చేయరాదు" దేశీయమహావనసభవారు కానజోల్లంఘనమునకు అజ్ఞనివ్వనందున సభలుజలుపలేదు. అరణ్యప్రాంతములలో మారుమూలల యందున్న భగీధిపురం, మొదలగు గ్రామాదులలో గూడా కే ౧౮౪ నను, అమలుచేసినట్లు తెలియజేయినది. ప్రభుత్వమువారు యెట్టిరోగక కానములనుగావించిను ప్రజల యాత్మిక క్షేని నిరోధింపజాలవు. (ఒకవిశేషము)

రైల్వే ప్రమాదము

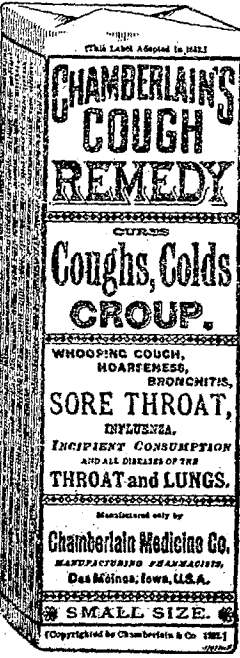
5000 రూప్యముల బహుమానము

రైల్వే స్టేషనల నుడవెరిగిన జారిని అరెస్టుచేసి కక్షించుటకు తగు వివరములను తెలియజేయువారికి 5000 రూప్యముల బహుమాన మివ్వబడునని రైల్వే అధికారులు ప్రకటించుచున్నార. ప్రభు సందర్శనమున గాయమాలు తగిన వారందరు అసన్నాలు, మధుపుము నందలి వైద్యులలలో గున్నారు. ఇంజనలందు తనధర్మమును ప్రకటనయముగ నిర్వహించుచు ప్రాణములను కోల్పోయిన రైల్వేపనివారిపట్ల సాహసాతికనుపరచుచు రైల్వేపంజురురెయొక ప్రకటనముగావించి.

పంజాబు ప్రధాన న్యాయ మూర్తియగు సర్ మదిలాల్ గారు 9 వ తేదీ: సర్ నిలియం చిలిను గాడి వారి సతీయజ్ఞికి విశ్రాంతి. గవర్నరుగారు, సర్ మహమ్మద్ ముషిగార్, హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు, పుష్కమఖులు ఉన్నతోక్యోగులశేఖరు చిందునకు వచ్చిరి. ఆ సందర్భమున యువరాజు ప్యటవ విజయముకు శోభపడి: వారికి గవర్నరు గారు వందనము లప్పించిరి. అందు కొందరకు రూ. 200 లు ఖిల్తాను గవర్నరుగారిచ్చిరి.

ఏప్రిలు మాసాంత్యమున భారతప్రభుత్వపు కార్యనిర్వాహకసభయందలి ఆర్థికసభ్యుడు సర్ మాల్కాం హాయిలిగారు నెలపు దీసికొని ఆంగ్ల దేశమునకు బయలుదేరి వెళ్ళుదురు.

దీహంగ ఒరిస్సారాష్ట్రమునకు క్రొత్త గవర్నరుగనియ మింపబడిన సర్ హెన్రీహ్యులగు గారు క్షి సాయంత్రము కలకత్తానుండి పాట్నాకు బయలుదేరిరి.

చేంబర్లెన్ గారి దగ్గు నివారిణి దగ్గు, జలుబు, కాక వాయువు అను బిడ్డలకు వచ్చు, రోగము, గొంతుపుండు గొంతురాపు, రొమ్ముపొడి నెము, కుక్కదగ్గును, అన్ని రకముల గొంతు వ్యాధులు మొదలగునవి పటా పంచ రై షో వును, అన్నిజాగా లలో విక్రయించ బడు చున్నది.

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా జాతీయ సంఘము

(ఆదాయవ్యయ దశమ ప్రచురణ)

౯-౧-౧౯౨౧ మొదలు 3౦-3-౧౯౨౨ వరకు
(మొదటినుండి ౧౯౨౨ సం. ము మార్చి ఆఖరువరకు)

అధ్యక్షుడు:—మ.రా.రా.శ్రీ, రాజా మంత్రి	ఏలూరు.
ప్రధాన భుజాంగరావు జమిందారుగారు.	"
కార్యదర్శులు:—మ.రా.రా.శ్రీ, దండు నారా	"
యణరాజుగారు.	"
మ.రా.రా.శ్రీ, యర్రమిల్లి మంగయ్యగారు.	"
కోశాధిపతులు:—మ.రా.రా.శ్రీ, ఆర్.ఎం. వెంక	పాలకొండ
ట్రామ చంద్రారావుగారు.	"
మ.రా.రా.శ్రీ, యర్రమిల్లి మంగయ్యగారు.	ఏలూరు
వ్యాంకయ:—మోక్షగంగారాజు జమిందారుగారు	"
కార్యాలయము:—కాసు గోవిందరావుగారిమేడ	"
జమ	"

తలకు స్వరాజ్యనిధి (ప్రత్యేకనిధిలో)	౨౫౪౫౦-౨-౯
సభ్యులచందా	౨౧౦౨౧-౦
రాష్ట్రసంఘమునుండి జమ:—	
స్వాయంపాదుల చేతనముకొరకు	౫౮౦-౦-౦
ఏలూరు జాతీయపాఠశాలకు యిచ్చు నిమిత్తం	౫౯౯౫-౦-౦
రాట్నములకొరకు	౪౦౮౮-౦
వసుకునేత:—	
రాట్నముల తాలూకు	౫3-౧౧-౦
కడుపు, దిట్లు	3-౫-3
దూది, వస్త్రములు:—	
దూది తాలూకు	౧౨౧3-౨-౧౦
నూలు	౨౨౧-౧౦-3
స్వతంత్రవస్త్రముల తాలూకు	౧౨౬౫౪-౪-౧
ఇతరవస్తువులు:—	
కాంగ్రెసు ప్రాతినిధ్య అభ్యర్థి రుసుము	౨౦౪-౦-౦
రాష్ట్రసంఘ సభ్యత్వపు	3౪-౦-౦
స్వతంత్రప్రాంతాహము నిమిత్తము యిచ్చిన	
బాపతు భి. మ. వ. ర. మ. తిరుగుతాలూకా	౯౫౦-౦-౦
సంఘమువారు తిరిగి జమ	
ఏలూరుతాలూకా సంఘమువారి ప్రత్యేకనిధి	౫౯౦-౦-౦
వడ్డీ (కోశాధిపతిగారిచేత నన్న సామ్యుబాపతు)	౯౭౧౩-౦
ఇతరవస్తువులు	౧౧౭-౭-౯
అధ్యాపకబాపతు తిరిగి జమ	33౨-౫-౦
	౫౧౦౫౭-౧౧-౧౧

ఖర్చు	రు. అ. పై
రాష్ట్రసంఘమువారికి యిచ్చిన మొత్తము	౧౭౪౪-౧౫-౬
ప్రత్యేకనిధినుండి విడిచిపెట్టిన విషయముల	
కొరకు (విద్యనిమిత్తముకాక) ఖర్చులు	
అంగారానికి	౧౧౬-౦-౦
చీరాలానికి	౧౦-౦-౦
విద్యనిమిత్తము:—	
ప్రత్యేకనిధినుండి (భీమవరముజాతీయ పాఠశాలకు)	౧౩౦౦-౦-౦
సామాన్యనిధినుండి (తైలుకుపోయిన భీమవరం)	౪౯౦-౦-౦
జాతీయ పాఠశాలాపాఠ్యాధ్యయములకు జీతములు	
తాలూకాసంఘములకు యిచ్చిన మొత్తం:—	
యేలూరు తాలూకాసంఘము	౧౪౮౦-౦-౦
భీమవరం	౧౦౦౦-౦-౦
నరసాపురం	౭౧౮-౨-౬
తిరుగు	౧౦౯౦-౦-౦
వసుకునేత:—	
రాట్నములకొరకు	3౬౭-౦-౦
కడుపు, దిట్లు	౫-౦-౦
దూది, వస్త్రములు:—	
దూదికొరకు	౨౫౮౯-౮-౬
నూలు	౫33-౧౦-3
వస్త్రములు	౧౫౧౩౨-౫-౬
" " యితరఖర్చులు	౪౧-౧౩-3

ప్రచారపు ఖర్చులు:—	
కభలకొరకు	౧-౭-౦
ప్రయాణము	౧౦౮౦-౨-3
గౌరవచేతనములు (పంచాంగులకు) వృత్తి	
మాసిన న్యాయవాదులకు	౧33౮-౧-౮
కార్యాలయపు ఖర్చులు:—(అద్దెవేతనములు, అచ్చుతంతి తపాలాపత్రా)	౧౨౮౨-౧౦-౮
పుస్తకములు సామాన్య (పత్రికలకు సామా	
నులు, పుస్తకములు)	౧౮౯-౧౨-౦
ఇతరఖర్చులు:—	
స్వచ్ఛందసైనికులు	౪-౧౦-౦
సాదరు	౮౯-౨-౬
కాంగ్రెసు అభ్యర్థితృప్తుకును వాడను	౬-౦-౦
అంగారాష్ట్ర సంఘసభ్యత్వపు అభ్యర్థితృప్తు	
రుసుము వాడను	3-౦-౦
ప్రచారకులకు అధ్యాపకగా యిచ్చిన మొత్తం	౫౭౧౭-౦
కోశాధిపతిగారి నిల్వ	౪౪-౧౩-౦
వ్యాంకయ	౧౯౭౦౦-౦-౦
చితా	౨౮-౨-౪
	౫౧౦౫౭-౧౧-౧౧

ఏలూరు	దండు నారాయణరాజు
2-౪-౧౯౨౨	కార్యదర్శి.

అవ్వకము

పుయ్యూరు యెట్టేలు యిలాకా జంగం గూడెం గ్రామములో శ్రీరాజా ఇనుగంటి వెంకటరమణ య్యన్న రావుబహద్దరుగారి నున్న శేరీ పల్లం య 36-0 లున్న జరీబు య 8-40 సెంటున్న విక్రయించబడును. పల్లం రామిలేరు నల్లనీరు ఆధారము గల చెరువుతూములవద్ద ఏకఖండముగా నున్నది. నూజివీడు రోడ్డుకు ఒకమైలు దూరము జరీబు కూడా పల్లముకు చేరియే యున్నది కావలసినవారు వెంటనే ఈ క్రిందివారికి దరఖాస్తు చేసికొనవలెను. (3530) శ్రీరాజా ఇనుగంటి వెంకటరాజగోపాలరావు, బహద్దరుగారు. నూజివీడు (కృష్ణాజిల్లా)

నోటీసు

లేటు మాడపాటి వెంకటేశ్వరరావు పంతులు గారి కుమారుడు సూర్యనారాయణ రావు గారి తాలూకు బెజవాడలో పున్నటువంటిన్ని ప్రస్తుతము బెజవాడ సబు కోర్టు పున్నటువంటిన్ని బంగాళా యున్న దానికి సంబంధించిన రెండు చిన్నయిండ్లను ఆవరణ స్థలమున్న కలిసి సుమారు 4000 ల చదురపు గజముల విస్తీర్ణముగల ఆస్తిని 21-4-22 వరకు 11 ఘంటల లగాయతు సదరు బంగాళాకు దగ్గరగావున్న విశ్రాంతి బంగాళా యెదుట వేలము వెయ్యబడునని యిందుమూలముగా తెలియ చేయ డమైనది. 2994

మకాం	కస్తూరి కృష్ణానందం
బెజవాడ	
7-4-22	

త్వరపడు! జాతకరత్నము

PART 1 జన్మనక్షత్రము. పుట్టినతేదీ వేళమున్నగువి లేకయేసం వత్సర ఫలితములను క్యాల్క్యులేషన్ రీడింగుతో సహా యెన్నిసంక త్వరములకైనను జ్యోతిష్కుని సహాయము ఆక్రమణకేయే తమం లేట తాము వ్రాసికొనగలరు ధనము, సంతానము మున్నగు వ్యా దశభావములతో మీరూ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనగల రు. ఇది యింటిజ్యోతిష్కుడు. దీనివలె రు 2 మాత్రమే. గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, (8291) శివకోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

నోటీసు (19)

లేటు మా పితృదేవి గాదె అచ్చయ్యగారు 1916-వ సం మార్చివెల 12-వ తారీఖున వ్రాయించిన విల్లు ప్రకారము ఆయన భార్యకు యిచ్చిన దత్తత అధికారము అనుసరించి “పుష్పరి” అనే మా చిన్నవానిని దత్తత యిచ్చుటకు నేనన్న అంగీకరిస్తు పున్నప్పటికిన్ని ఆమె దురుద్దేశముతో మరియొక పిల్లవానిని దత్తత చేసుకొనుటకు ప్రయత్నించుచు పున్నట్లు తెలియుచున్నది. అట్లు యెవరైనా ఆమెకు దత్తత యిచ్చిన యెడల సదరు దత్తత లాభకారము గాని అచ్చయ్యగారు వ్రాయించిన విల్లుప్రకారముగాని చెల్లనేరదని తెలుసుకొనవలెను. మారితేరు } గాదె కామరాజు వాలు. తిరుగు తాలూకా } 5-4-1922. (కృష్ణాజిల్లా)

Ready Now. (3509)
Illustrated Catalogue of
RATNA WATCH & Co.
The Right House for Watches & Clocks
93 China Bazaar Road, MADRAS.
Apply with 1 Anna Stamp.

స్వరాజ్య పద్యములు, పాటలు.

1. మహాత్మాగాంధీ ప్రబోధపద్యములు 0-1-0
 2. మహాత్ముని దివ్యవాణి (వచనము) 0-1-0
 3. భారతమాతపలుకులు (పాట) 0-1-6
 4. స్వరాంజ్యాదోళనము (వచనము) 0 1-6
 5. దేశీయపదము (చక్కనిపాట) 0-2-0
 6. ఆంధ్రపౌరుషము (పద్యరత్నములు) 0-2-0
 7. పంజాబుపాట (బొబ్బిలి కళనలె) 0-2-0
 8. దేశీయ కీర్తనలు 40 (పాటలుగలవు) 0-3-0
 9. రామదండుపాట (రాధమజన) 0-3-0
 10. స్వరాజ్య ప్రబోధపద్యములు 0-3-0
 11. మహాత్మాగాంధీ జీవితము 0-3-0
 12. స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు (60 గలవు) 0 4-0
 13. లోకమాన్య బాగం తిలకు హరికథ 0-8-0
 14. స్వరాజ్యదర్పణము (కాంగ్రెసుకథ) 0-8-0
- ఇతర స్వరాజ్యగ్రంథములు మావద్ద గలవు
స్వదేశపుస్తకశాల, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

వ్రతాపకస్తూరిమాత్రలు

ఇవి మిక్కిలి ఘాటుగలిగి సుఖాననగా నుండును. తాంబూలముతో గాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొనిక ఆనందముగా నుండుటయే గాక, ఆశీర్వాద, వాణిజ్య, జలబు, జ్వరము, సన్నిహితము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు, పండ్లవ్యాధులు, మొదలగు అనేకవిధములగు వ్యాధుల కిది ప్రజ్ఞాయుధమునకే పనిచేయును. వేలకొలది సీసాలు విక్రయ మగుచున్నవి. 200 మాత్రలసీసా 1-కి రు ౧-4-; దశక సీసాలు రు. 2-8-0. వి. పి. చార్మి ఎన్నిటికైనా రు 0-6-0. పి.సి.పి. ఆంధ్ర కో, ఆయుర్వేదసమాజం, వెలిచేటి. నెల్లూరుజిల్లా

“కాంతామదహరణి”

అను యువానీ వైద్యకాస్త్రప్రకారము తయారయిన ఇంద్రియపుష్టికి దివ్యమైన లేహ్యము. దీనిని నేవించుటచే, నిస్సత్తుక, లేపనశక్తిలేకుండుట, స్వప్నచంచల స్థలము, రతిలో క్షిప్రుస్థలనము, కాళ్ళచేతులు లాగుట, పోగొట్టి నిత్యయావన నుఖము నిచ్చును. నీ గృహముయ దేల నిస్స పడెదవు? దీనిని నేవించి స్వర్గసుఖములను పొందుము. పథ్యములేదు. పరీక్షచేసి చూచిన మీరే తెలియును. వెల 1 దబ్బా 4-0-0 ఆంధ్రప్రతికా చదువరులకు రూ 3-0-0 మాత్రమే. తామరమందు:— నేడే తామర, గజవర్ణము, తామరలకు ఆమోఘము వెల దబ్బి 0-3-0 ది రెడ్డి అందు కంపెని, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు (గోదావరిజిల్లా) [8288]

ప్రాచీన ప్రసిద్ధి నందిన (219)
 హిందూస్థానమున స్థాపించబడియుండు
ఆయుర్వేదబోషధాలయము
 స్థాపితము 1881 సం||
 అత్యంత ప్రఖ్యాతి పొందిన ఔషధాలయము కోరి వ్రాయు
 వాండ్లకు ఆయుర్వేదగ్రంథములు కలిగి ఒక
 గ్రంథమును తమకు ఖర్చు నహా కోరికనే
 ఉచితముగా పంపుచున్నాము
 మాయొక్క ప్రతి ఒకటి కావలయు ననిన
ఆతంగనిగ్రహబోషధాలయం
 26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసేడి.
జాతకమార్తాండము

రెండవ భాగము
 ఇది ఆయుర్వేదశాస్త్రమున నున్నది. 800 పేజీలు.
 ఇందు లక్ష్యములు, గ్రహములు, భావములు, వర్ణములు,
 ముఖము, హస్తములు, అక్షయములు, తాత్పర్యములుగా నుమారు
 1000 ప్రమాణములతోను, విశేషములతోను ద్వాదశ
 భావములు మహాదశ అంతర్దశములును, ఇంకను అనేక
 సంఖ్యలతో మిక్కిలి కులభవముగా అత్యంతముగా వ్రాయ
 బడినది. దీనివలన అన్ని సంఖ్యలు పూర్తిగా తెలియును
 ఈ గ్రంథము నచ్చదియైతే తిరిగి సొమ్ము వాపసు చేయుదుము.
 ఈ 2-వ భాగమునకై యిదివరకు ధరఖాస్తులు పంపినవారు
 తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల వెంటనే వి. పి. గా పంపెదము.
 దీనినెల పోస్టుఖర్చులు గాక రూపు 2-0-0 లు.
 అల్యుమినియం ప్రతులు దొరకవు.
 ఆ కెల్ల వెంకట శాస్త్రి.
 (3512) గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు.
 (గోదావరి జిల్లా)

కే న రి-ర త్న త్రయము

అకిధ

గర్భాశయగోళ నివారణ:- శ్రీలక్ష్మ గుండు యుతుకూట
 బహిష్టికాకుండుట, అకాలబహిష్టి, మొలకానీగాను తక్కువ
 కాను పోవుట కనుచుగోగము, సంతాపహీనత, రక్తహీనత,
 మలబద్ధకము, నూతికావాతము, కీళ్లనొప్పులు, అరకాళ్లు,
 అరచేతులుమంట మొదలగు శ్రీలక్ష్మ మర్క వ్యాధులను కుదు
 ర్చున 12 బొమ్మ 2-0-0; 6 బొమ్మ 1-10-0

అమృత

రక్తశుద్ధి వ్రావకము:- ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము,
 అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, మేహవ్యాధులు, కడుపులో మంట
 మొదలగు వ్యాధులను నివారింపి కేరీరమునకు కాంఠిని ముఖ
 మునకు లేజును నిచ్చును.
 12 బొమ్మ 2-0-0; 6 బొమ్మ 1-10-0,

అరగ

పర్యవర్తననివారణ:-
 దీనివల 6 బొమ్మ 2-8-0; 3 బొమ్మ 1-8-0; 1 బొమ్మ 0-8-0
కే న రి కు టీ రం,
 ఆయుర్వేద అవుషధశాల,
 88 పోలీసు కమిషనరు ఆఫీసురోడ్డు, ఎగుంబూరు మౌంట్

భృంగములక తైలము
 (వైద్యచింతామణి)
 భృంగములక తైలము:- రోగములు మర్దనచేసినను
 ముక్కులో ప్రతిదినమును నక్షత్రముచేసినను
 రోగములు బోగొట్టును.
 భృంగములక తైలము:- తలకు పట్టించిన కంటి
 రోగములు బోగొట్టును.
 భృంగములక తైలము:- అపస్తంబరోగమును ఉత్తాద
 రోగమును, కపరోగములను బోగొట్టును.
 భృంగములక తైలము:- తల వెండ్రుకలను తుమ్మ
 దలువలె నల్లగాచేయును.
 4 బొమ్మల సీసా వెల రూ 1
 1 పౌను " " 3
 క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
 డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి, బి. ఎ. ఎం. బి. సి. ఎం.
 మేనేజింగు డైరెక్టరు,
 ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ, (లిమిటెడ్)
 19, హార్న్ రోడ్,
 మాంటు రోడ్ - మదరాసు.
 (బుధ)

వనోపధిసరస్వరిల్లా
 రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను బోగొట్టుట
 యందు శత్రుత్వ గాంచినది. ధర 1-10-0
 ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను తిహాలాఖర్చు
 పుచితముగా పంపబడును. (2978)
విలాసము పి. డి. సావంత్
 నెం 144 ఫనసవాడీ, బొంబాయి

ఎ యి లె న్ బ ర్గు (3385)

క్రాడు ఆయిల్ ఎంజినులు

"ఎఫ్" టైపు. పరిమాణము 6-100 హెచ్. పి.

ఇప్పుడున్న వనరు ఎంజినులలో కెల్ల సులభమైనది, ధర తక్కువది.

ఎంజినులో చిక్కులేమియు నుండవు. సులభముగా నుండును.
 పనిని సమృద్ధముగా ఆగకుండా చేయును. ఎంజినులోని వివిధాంగములు చాల మంచివి,
 ఖర్చుతక్కువ, మిక్కిలి నమ్మకమైనవి.

చాల డబ్బు పెట్టికొను పెద్ద పెద్ద ఎంజినులతో సమానమైనది. డబ్బు దండుగ లేదు.

10-12 హెచ్. పి.	మామూలుధర రూ 2045	ప్రత్యేకపుధర రూ 1842
20-24 " "	" " 2909	" " 2618

"డెన్" వర్క్ ఎంజినులచే నడిపింపబడు పోర్టబుల్ పంపులు.

214 సైజు ఎంజిను పరిమాణము 6 హెచ్. పి. పంపు	ఒకనిమిషమునకు 330 గాలనులు
216 " ఎంజిను పరిమాణము 8 హెచ్. పి. పంపు	ఒకనిమిషమునకు 457 ³ " "
218 " ఎంజిను పరిమాణము 10 హెచ్. పి. పంపు	ఒకనిమిషమునకు 622 ³ " "

WIELE & KLEIN
 Importers, Manufacturers' Representatives, Agents and General Merchants,
MOUNT ROAD, MADRAS.
 Telephone 248. Telegrams: "KLEINCO," MADRAS.

వైద్యరత్న పండిత
డి. గోపాలాచార్యగారి

జీవామృత

రక్తమును వృద్ధిచేయును
 మేహవాత నొప్పులను బోగొట్టును
 అన్ని విధములగు బలహీనములను అణచును
 సాండురోగులకు మంచిది
 గుండెదడను నివారణ చేయును
 గర్భ కారక ములనుదయమును
 బాలరకు గర్భిణీలకు నుత్తమము (1045)
 చనుబాలను వృద్ధిపరచును
 మార్మలకు మంచిది
 మేదడుకు బలమును గలగ చేయును
 నరములకు కీర్తిని హెచ్చించును
 నిద్రార్థులకు ప్రాణమిత్రము
 ప్రాణకీర్తిని హెచ్చించును
 క్షయరోగులకు మిగుల మంచిది
 కాశరోగులకు అమృతము
 గుండెకాయకు మిక్కిలి బలము నిచ్చును
 ఊపిరితిత్తులకు అధికబలము చేయును
 ఉబ్బునరోగులకు మిగుల హితము
 నెల బుడి 1-కి రూపు 2-0-0.
 ప్యాకెండు ప్యాకెట్ ప్రత్యేకము.
 క్యాటలాగు ఉచితము.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,
 41, ఆంధ్రపత్తన్ పేథి, జి. టి. మదరాసు.
 రెంఠిపిలాసము:- (బుధ)
 వండిట్ - మదరాసు.